

362.712

ก1๒๕ป

ร.3

ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงธน กรุงเทพมหานคร

18 ส.ค. 2540

ปริญาบัตร
ของ
กนกแสง ศิลป์จากรู
~

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๖๘๖๘๔

ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงธน กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

กนกแสง ศิลป์จารุ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม 2540

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงธน กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามขนาดของศูนย์ฯ ใน 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านการจัดกิจกรรม และเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วย นักพัฒนาชุมชน 6 คน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน 60 คน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก 21 คน รวมเป็น 87 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึกการสังเกตและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยสำคัญสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดใหญ่ มีขนาดของพื้นที่ประมาณ 100 ตารางเมตร ศูนย์ฯ มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมประมาณ 30-35 ตารางเมตร การจัดอุปกรณ์เครื่องใช้เป็นระเบียบ และสภาพแวดล้อมเหมาะสม ศูนย์ฯ เก็บค่าบริการจากผู้ปกครองเด็กรายละประมาณ 15 บาทต่อวัน หรือ 250 บาทต่อเดือน และได้รับงบประมาณจากสำนักพัฒนาชุมชน และสำนักงานเขต มีอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กศูนย์ฯ ละ 5 คน กรรมการศูนย์ฯ มีประมาณ 10-16 คน และจำนวนเด็ก 140-250 คน บุคลากรที่ทำหน้าที่มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม และมีกิจกรรมทุกประเภทครบถ้วน

2. สภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดกลาง มีขนาดของพื้นที่ประมาณ 80-90 ตารางเมตร ศูนย์ฯ มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมประมาณ 30-40 ตารางเมตร การจัดอุปกรณ์ครบถ้วน การจัดอุปกรณ์เครื่องใช้ เป็นระเบียบ และสภาพแวดล้อมเหมาะสม ศูนย์ฯ เก็บค่าบริการจากผู้ปกครองเด็กรายละ 15 บาทต่อวันหรือ 200 บาทต่อเดือน และได้รับงบประมาณจากสำนักพัฒนาชุมชน และสำนักงานเขต มีอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กศูนย์ฯ ละ 3 คน กรรมการศูนย์ฯ 10-14 คน และจำนวนเด็ก 54-81 คน บุคลากรที่ทำหน้าที่มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม และกิจกรรมที่จัดมีทุกประเภทครบถ้วน

3. สภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดเล็ก มีขนาดของพื้นที่ประมาณ 70 ตารางเมตร ศูนย์ฯ มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมประมาณ 25 ตารางเมตร การจัดอุปกรณ์เครื่องใช้ เป็นระเบียบ และสภาพแวดล้อมเหมาะสม ศูนย์ฯ เก็บค่าบริการจากผู้ปกครองเด็กรายละ 200-350 บาทต่อเดือน และได้รับงบประมาณจากสำนักพัฒนาชุมชน และสำนักงานเขต มีอาสาสมัคร

ผู้ดูแลเด็กศูนย์ฯละ 2-3 คน กรรมการศูนย์ฯ 3-7 คน และจำนวนเด็ก 43-46 คน บุคลากรที่
ทำหน้าที่มีบุคลิกภาพเหมาะสม และกิจกรรมที่จัดมีทุกประเภทครบถ้วน

4. ปัญหาในด้านอาคารสถานที่พบว่า พื้นที่ประกอบกิจกรรมมีจำกัด โดยเฉพาะในศูนย์ฯ
ขนาดเล็ก อุปกรณ์เครื่องเล่นชำรุดและไม่มีการซ่อมแซม ห้องน้ำและห้องสุขาชำรุด และขาดการ
ดูแลความสะอาด สถานที่ของศูนย์ฯคับแคบ สภาพแวดล้อมไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควร

5. ปัญหาในด้านงบประมาณพบว่ามีงบประมาณไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในศูนย์ฯขนาด
เล็ก ไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง อุปกรณ์เครื่องเล่นมีจำกัดและไม่เพียงพอกับ
จำนวนเด็ก เงินเดือนของอาสาสมัครอยู่ในระดับต่ำ เงินที่เก็บจากผู้ปกครองเด็กไม่เพียงพอ
ผู้ปกครองเด็กจ่ายเงินไม่สม่ำเสมอ

6. ปัญหาด้านบุคลากรพบว่า อาสาสมัครได้ค่าตอบแทนน้อย อาสาสมัครลาออกเป็น
ประจำ บุคลากรไม่มีโอกาสไปศึกษาอบรมเนื่องจากไม่มีงบประมาณ และบุคลากรขาดความรู้
เกี่ยวกับการทำสื่อและอุปกรณ์ในการเรียนการสอน

7. ปัญหาด้านการจัดกิจกรรม พบว่า ไม่มีการจัดทำสื่อได้อย่างเหมาะสมเพราะขาด
งบประมาณ ไม่ได้จัดแผนการสอน และการประเมินผลก่อนและหลังการสอนอย่างสม่ำเสมอ การ
จัดกิจกรรมนอกสถานที่มีน้อยเนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่อง เวลาและงบประมาณ

8. กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน
ที่สำคัญได้แก่ ควรมีการปรับปรุงพื้นที่ประกอบกิจกรรมให้มากขึ้น ควรสร้างอาคารใหม่สำหรับศูนย์ฯ
ขนาดเล็ก ควรเพิ่มจำนวนอาสาสมัคร ควรเพิ่มเงินเดือนให้แก่อาสาสมัคร และควรสนับสนุน
กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

THE PROBLEMS IN OPERATIONS OF THON BURI AREA PRE-SCHOOL CHILD
DEVELOPMENT CENTRES IN BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

AN ABSTRACT

BY

KANOKSAENG SINJARU

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master of
Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

May 1997

The purposes of this research were to study general situation of the pre-school child development centres in Thon Buri area, Bangkok Metropolitan Administration; as classified by size in 4 aspects : facility, budget, personnel, and activity; and to gather additional suggestions on their operations.

The sample used in this study included 6 community development officers, 60 centre members, and 21 volunteers, totalling 87. The instruments used for collecting data were the observation form, and the interview form. The statistics used for analyzing data were frequency and percentage.

The main research findings were summarized as follows :-

1. The general situation of the large-size pre-school child development centres had the area of 100 square meters, and the area for organizing activities of 30 - 35 square meters. Materials and utilities were well organized, and the surroundings were suitable. The centres charged from each parent for about 15 baht per day or 250 baht per month, and received some financial support from the community development offices and district offices. There were 5 volunteers for each centre, about 10 - 16 centre committee members, and about 140 - 250 children. The personnel had suitable personality, and there were all kinds of activities.

2. The general situation of the medium-size pre-school child development centres had the area of about 80 - 90 square meters, and the area for organizing activities of 30 - 40 square meters. Materials and utilities were well organized, and the surroundings were suitable. The centres charged from each parent for 15 baht per day or 200 baht per month, and received some financial support from the community development offices and district offices. There were 3 volunteers

for each centre, 10 - 14 centre committee members, and 54 - 81 children. The personnel had suitable personality, and there were all kinds of activities.

3. The general situation of the small-size pre-school child development centres had the area of about 70 square meters, and the area for organizing activities of 5 square meters. Materials and utilities were well organized, and the surroundings were suitable. The centres charged from each parent for 200 - 350 baht per month, and received some financial support from the community development offices and district offices. There were 2 - 3 volunteers for each centre, 3 - 7 centre members, and 43 - 46 children. The personnel had suitable personality, and there were all kinds of activities.

4. On facility problems, it was found that the space for organizing activities was limited, especially in the small-size centres; materials and toys were out of order, and had no repairs; bathrooms and toilets were not in good order and lacked of being taken good care; the centre space was limited; surroundings were not well developed.

5. On budget problems, it was found that there were not enough budget, especially in small-size centres; no continuous support of the budget; materials and toys were limited and insufficient for the number of children; the wages for volunteers were at a low level; the money collected from parents were not sufficient; parents did not pay regularly.

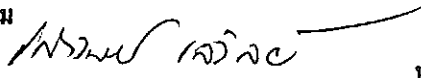
6. On the personnel problems, it was found that the volunteers gained small wages; volunteers regularly resigned; personnel had no chance for study tours for a lack of budget; and personnel lacked knowledge in producing instructional materials.

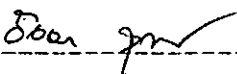
7. On the activity organizing problems, it was found that there was not suitable instructional material production for a lack of budget; there was no preparation of lesson plans and there was not regular evaluation before and after teaching; there were no field trips because of time and budget limitations.

8. The sample had additional suggestions on operations of the pre-school child development centres that there should be improvement of the space for organizing activities; should build new buildings for the small-size centres; the number of volunteers should be increased; wages of the volunteers should be increased; and there should be continuous support.

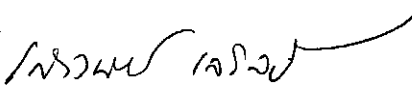
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

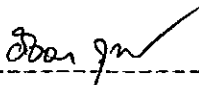
คณะกรรมการควบคุม

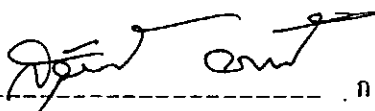

----- ประธาน
(รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวัลย์)

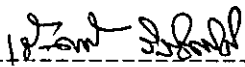

----- กรรมการ
(รศ.อัจฉรา สุธารมณ์)

คณะกรรมการสอบ

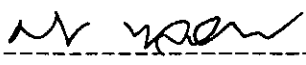

----- ประธาน
(รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวัลย์)

----- กรรมการ
(รศ.อัจฉรา สุธารมณ์)

----- กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ.ส่วณี วัฒนวงศ์)

----- กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ.เชียรศรี วิวิสิริ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

----- คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 16 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์อัจนรา สุขารมณ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ แนะนำด้วยความเมตตา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จบริบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจที่สุด จึงขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ และรองศาสตราจารย์ เขียรศรี วิวิธสิริ ที่ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า และกรุณาให้คำปรึกษา ในการดำเนินงานวิจัย พร้อมทั้งขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับการคัดเลือกให้รับทุนสนับสนุนการวิจัยของ ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้กรุณาเห็นความ สำคัญของงานวิจัยเรื่องนี้ นับเป็นความภูมิใจอย่างยิ่งแก่ตัวผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณเนาวรัตน์ พุ่มไส� คุณทรงศร กัลยาณสุนทร คุณสุนีย์ ผลใหญ่ คุณฉัตรรัตน์ ยืนแจ่ม เจ้าหน้าที่จากสำนักพัฒนาชุมชน และคุณอาภา ยิ่งประดิษฐ์ จาก สำนักอนามัย ที่ได้ให้ข้อคิดในการจัดทำแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนช่วยเหลือในการเก็บรวบรวม ข้อมูล รวมทั้งขอขอบคุณ คุณมณฑิยา บุญช่วย จากสำนักงานเขตราชภัฏบูรณะ ผู้ซึ่งให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยนับตั้งแต่เริ่มเข้ามาศึกษาและให้คำปรึกษา แนะนำสิ่งที่ดีตลอดมา

นอกจากนี้ ขอขอบคุณ คุณอนิรุทธ คัมภักวี และคุณกาญจนา อุ่นตา เจ้าหน้าที่ จากสำนักงานเขตจตุจักร ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและจัดพิมพ์รูปเล่ม จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อชัยมงคล และคุณแม่สายจรัส ศิลป์จารุ ที่ได้ให้กำลังใจและสนับสนุนทุกสิ่งทุกอย่างมาโดยตลอด

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน	11
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน	13
ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของกรุงเทพมหานคร	14
บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	35
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	36
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
ตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน	37
ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน	45

บทที่	หน้า
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการดำเนินการของ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน	71
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	76
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	76
กลุ่มตัวอย่าง	76
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	76
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	77
การวิเคราะห์ข้อมูล	78
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
อภิปรายผล	91
ข้อเสนอแนะ	101
ข้อเสนอแนะทั่วไป	101
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	102
บรรณานุกรม	103
ภาคผนวก	108
ประวัติย่อของผู้วิจัย	120

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนและตำแหน่งหน้าที่ ..	34
2 การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามขนาดของศูนย์ฯ	46
3 การดำเนินงานด้านงบประมาณ จำแนกตามขนาดของศูนย์ฯ	51
4 การดำเนินงานด้านบุคลากร จำแนกตามขนาดของศูนย์ฯ	56
5 การดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรม จำแนกตามขนาดของศูนย์ฯ	62
6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ขนาดใหญ่	72
7 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ขนาดกลาง	73
8 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ขนาดเล็ก	74

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน สามารถดำเนินชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทุก ๆ ด้านได้อย่างสันติสุข ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา จึงเน้นการพัฒนาบุคคลใน 4 ด้านอย่างสมดุล คือ ด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย และด้านสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 8-9) ดังนั้น การพัฒนาคนจึงเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องไปตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเด็กซึ่งเป็นอนาคตของชาติ การอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องจะทำให้เด็กเติบโตขึ้นมีสุขภาพแข็งแรง จิตใจมั่นคง มีคุณธรรม อารมณ์แจ่มใส สติปัญญาเฉลียวฉลาด การให้การศึกษแก่เด็กจะเป็นพื้นฐานอันมีค่าต่อตัวเด็กโดยตรงที่จะก้าวไปสู่อนาคตด้วยความพร้อม มีจิตสำนึกในหน้าที่และมีส่วนร่วมในการพัฒนา ส่งผลให้เกิดการพัฒนาต่อระบบต่าง ๆ ในสังคมและเกิดการพัฒนาประเทศในที่สุด (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2538 : 51)

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการว่า ในช่วงต้นของชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งอายุประมาณ 6 ปี เป็นระยะสำคัญที่สุดของการพัฒนาทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และบุคลิกภาพ ประสบการณ์ที่เด็กได้รับในช่วงนี้มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างฐาน ความพร้อมสำหรับการพัฒนาขั้นต่อไป หรืออาจจะขัดขวางการพัฒนาของเด็ก ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของประสบการณ์ที่เด็กได้รับและเนื่องจากเด็กวัย 0 - 6 ปีนี้ สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ถ้าจัดประสบการณ์ให้เด็กไม่ถูกต้องตั้งแต่แรกแล้ว เราจะต้องใช้เวลาแก้ไขมากกว่าสร้าง (สาส์น เหมือนมงคลกุล. 2534 : 1)

จากหลักการดังกล่าวได้นำมาใช้เป็นต้นแบบในการกำหนดนโยบายทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520, พุทธศักราช 2535 และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2515-2519) ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2524) ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529) จนมาถึงการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ระยะที่ 7 (พ.ศ.2535-2539)

จนกระทั่งปัจจุบันอยู่ในช่วงเริ่มต้นของระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) โดยกำหนดนโยบายชัดเจนยิ่งขึ้นให้จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการศึกษาในลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคม เพื่อรองรับการศึกษาในระดับต่อไป โดยมีแนวทางขยายบริการการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยให้กว้างขวาง โดยเฉพาะในชนบทห่างไกล และชุมชนแออัดในทุกจังหวัด

อย่างไรก็ดีผลของการพัฒนาการศึกษาของชาติ จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ผ่านมาและที่สิ้นสุดไปแล้ว คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) พบว่า เด็กไทยยังไม่ได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาการอย่างรอบด้านให้เต็มศักยภาพ การจัดการยังไม่มีมาตรฐานเท่าที่ควร โดยที่พัฒนาการทางร่างกายยังไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากการขาดสารอาหาร พัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจมีแนวโน้ม แสดงว่ามีความบกพร่อง ในส่วนของพัฒนาการทางสติปัญญาข้อมูลจากการสำรวจชุมชนแออัด พบว่า เด็กก่อนประถมศึกษาอายุ 0 - 5 ปี มีพัฒนาการทางภาษาและสติปัญญาล่าช้าผิดปกติถึงประมาณร้อยละ 5 พัฒนาการทางสังคมเด็กขาดจริยธรรมที่ดีงาม นอกจากนี้เด็กไทยส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านสติปัญญาตั้งแต่ในเด็กแรกเกิด เด็กอายุ 0 - 2 ปี มักประสบปัญหาเรื่องขาดผู้ดูแล อันเนื่องมาจากพ่อแม่ต้องไปทำงานนอกบ้าน จากการศึกษาวิจัยหลายครั้งได้ชี้ให้เห็นว่า ในเมืองใหญ่ ๆ เช่น ในกรุงเทพมหานคร มีสถานรับเลี้ยงดูเด็กไม่ถึงร้อยละ 5 ของประชากรในกลุ่มอายุนี้ รวมทั้ง ในสถานประกอบการ หรือ ในโรงงานอุตสาหกรรมก็ยังไม่มียุติการดูแลเด็กเล็กให้กับพ่อแม่ที่ทำงานในสถานประกอบการนั้น ๆ สำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี จะได้รับการเตรียมความพร้อมในระดับก่อนประถมศึกษา จากโรงเรียนอนุบาลเด็กเล็ก หรือสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน หรือศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งภาครัฐและเอกชน คิดเป็นร้อยละ 42.66 ของเด็กวัยเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. 2538 : 69 - 85) ซึ่งตรงกับรายงานการศึกษาของประเทศไทยในเรื่องของ The Implementation of the Convention on the Rights of the Child เสนอต่อสหประชาชาติในเรื่องของสิทธิเด็ก พบว่า การศึกษาของเด็กไทยยังไม่มีความเสมอภาคกันในเรื่องโอกาสและคุณภาพ ซึ่งพบว่ามีเพียงร้อยละ 32.9 ของเด็กอายุ 3 - 5 ปี ที่มีโอกาสได้เตรียมความพร้อม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2539 : 106) ทั้งนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่าการ

จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษายังไม่สามารถทำให้เกิดความเสมอภาค ทั้งในเชิงปริมาณและโอกาสในการรับบริการ กล่าวคือ ในเชิงปริมาณยังมีเด็กที่ไม่มีโอกาสอยู่ถึงประมาณร้อยละ 64 ซึ่งเด็กที่ไม่มีโอกาสเหล่านี้ส่วนมากอยู่ในพื้นที่ห่างไกลที่รัฐกระจายโอกาสไปไม่ถึง และในชุมชนแออัดซึ่งไม่มีฐานะทางเศรษฐกิจเพียงพอที่จะเข้ารับบริการได้ (ชูศรี สนิทประชากร. 2536 : 226)

กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย การจัดการศึกษาและการสังคมสงเคราะห์ ตามมาตรา 89(12) (21) และ (23) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2528 (สำนักนโยบายและแผน. 2534 : 108) ดังนั้น กรุงเทพมหานครจึงได้ให้การสนับสนุนจัดตั้งและดำเนินงานในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2526 โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็ก ทำให้สามารถใช้เวลาในการประกอบอาชีพได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างการเลี้ยงดูเด็กให้เจริญเติบโตทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมอย่างถูกวิธี ในระยะแรกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินงานโดยกองสังคมสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการสังคม ให้การสนับสนุนในเรื่องค่าตอบแทนอาสาสมัครที่ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลเด็ก อาหารเสริม อุปกรณ์การเรียนการสอน ของเล่นเพื่อการพัฒนาเด็ก ตลอดจนการสนับสนุนด้านวิชาการด้วยการฝึกอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้ดูแลเด็ก ต่อมากรุงเทพมหานครได้จัดตั้งสำนักพัฒนาชุมชนขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2535 การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดังกล่าว ได้มาอยู่ในความรับผิดชอบของกองแผนงานและพัฒนาชุมชน สำนักพัฒนาชุมชน แทนสำนักสวัสดิการสังคม และเปลี่ยนชื่อเรียกจากเดิม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ปัจจุบันมีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเปิดดำเนินงาน รวมทั้งสิ้น 150 แห่ง จำนวนเด็ก 8,833 คน (สำนักพัฒนาชุมชน. 2539 : 20 - 26) อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบการดำเนินงานหลายประการ อาทิ สถานที่ตั้ง งบประมาณในการดำเนินงานกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาการเจริญเติบโตทุก ๆ ด้านของเด็กหรือแม้แต่บุคคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ได้มีการศึกษาวิจัยหลายครั้งที่สนับสนุนเงื่อนไขความสำเร็จของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เช่น การศึกษาของสุภาวดี ชูติชูเดช (2524 : 93 - 94) ได้พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ชนะการประกวด ได้แก่ การศึกษาของประชาชน ความต้องการของ

ประชาชน การบริหารงานและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก และความช่วยเหลือต่าง ๆ จากแหล่งช่วยเหลือนอกชุมชน รวมทั้งการศึกษาของนิตยา วีระนงศ์ (2525 : 109) พบว่า ปัจจัยที่สามารถอธิบายระดับความร่วมมือในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ปัจจัยการมีตำแหน่งในชุมชน ระดับการศึกษา และปัจจัยที่จูงใจให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วน ชาตุศักดิ์ เอ็งสมบูรณ์ (2533 : 101 - 102) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ผู้ปกครองเด็กมีความต้องการให้มีวัสดุอุปกรณ์การเล่นการเรียนการสอนให้มากกว่านี้ ควรมีการปรับปรุงอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ดีขึ้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องขอรับการสนับสนุนจากแหล่งงบประมาณต่าง ๆ ทั้งภาครัฐการและเอกชนเพื่อนำมาใช้ปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป รวมทั้งการศึกษาของกองสังคมสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร (2535 : 85-87) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่กรุงเทพมหานคร ให้การสนับสนุน พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทัศนะของกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ การขาดแคลนอุปกรณ์ เงินเดือนผู้ดูแลเด็กอยู่ในอัตราต่ำ และผู้ปกครองจ่ายเงินค่าบริการไม่สม่ำเสมอ เป็นต้น

โครงสร้างการบริหารของกรุงเทพมหานครในระดับรองลงมาจากสำนักแล้วจะกำหนดให้มีสำนักงานเขตเป็นหน่วยงานให้บริการด้านต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครแก่ประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการประสานงานเรื่องต่าง ๆ กับระดับสำนัก ดังนั้น การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนที่สำนักพัฒนาชุมชนดูแล จึงมีผู้ปฏิบัติงานระดับสำนักงานเขต คือ นักพัฒนาชุมชนเป็นเจ้าหน้าที่ร่วมปฏิบัติและประสานงาน ในส่วนของการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานเขตให้มีการบริหารงานที่เป็นเอกภาพและมีมาตรฐานเดียวกัน จึงแบ่งกลุ่มสำนักงานเขตทั้งหมด 38 สำนักงานเขต และอีก 2 สำนักงานเขตสาขา ออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มวังหลวงมี 11 สำนักงานเขต กลุ่มบูรพา มี 7 สำนักงานเขต กลุ่มเจ้าพระยา มี 9 สำนักงานเขต กลุ่มกรุงธน มี 11 สำนักงานเขต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ สำนักงานเขตที่มีสภาพพื้นที่และปัญหาคล้ายคลึงกัน ได้ร่วมกันกำหนดแนวทางการให้บริการ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน รวมทั้งการปฏิบัติงานตามนโยบายของคณะผู้บริหารกรุงเทพมหานครด้วย กลุ่มสำนักงานเขตสามารถระดมทรัพยากรและการสนับสนุนจากสำนักงานเขตภายในกลุ่มเดียวกันได้โดยตรงและรวดเร็ว นอกจากนี้

ยังเกิดการประสานงานที่ดีระหว่างสำนักงานเขตภายในกลุ่มเดียวกัน สำนักงานเขตต่างกลุ่ม และ สำนักทุกสำนัก (กองประชาสัมพันธ์. 2539 : 10-15)

สำนักงานเขตกลุ่มกรุงธน มีพื้นที่บริเวณฝั่งธนบุรีทั้งหมด 11 สำนักงานเขต ประกอบด้วยสำนักงานเขตภาษีเจริญ (ประธานกลุ่ม) สำนักงานเขตบางขุนเทียน (รองประธานกลุ่ม) สำนักงานเขตราษฎร์บูรณะ (เลขาธิการกลุ่ม) สำนักงานเขตตลิ่งชัน สำนักงานเขตบางกอกน้อย สำนักงานเขตบางกอกใหญ่ สำนักงานเขตบางพลัด สำนักงานเขตหนองแขม สำนักงานเขตจอมทอง สำนักงานเขตคลองสาน และสำนักงานเขตธนบุรี ลักษณะพื้นที่ของสำนักงานเขตกลุ่มกรุงธนนั้นจะครอบคลุมลักษณะที่แตกต่างกัน 3 ส่วน คือ ส่วนพื้นที่เขตชั้นใน ซึ่งเป็นชุมชนเมืองเก่า มีแหล่งชุมชนแออัดหนาแน่น ส่วนพื้นที่เขตชั้นกลางที่มีลักษณะความเป็นเมืองสูงมีบริเวณพื้นที่ว่างเปล่าปะปนกันไป สามารถรองรับการขยายตัวของเมืองได้ และสุดท้าย คือ ส่วนพื้นที่เขตชั้นนอกที่ยังมีลักษณะการใช้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อการเกษตรกรรม ในขณะที่กลุ่มสำนักงานเขตอื่น ๆ จะไม่มีลักษณะของพื้นที่ครบถ้วน กล่าวคือ สำนักงานเขตกลุ่มวังหลวงจะมีเพียงลักษณะของพื้นที่เขตชั้นในและพื้นที่เขตชั้นกลาง สำนักงานเขตกลุ่มบูรพามีลักษณะของพื้นที่เขตชั้นกลางและพื้นที่เขตชั้นนอก สำนักงานเขตกลุ่มเจ้าพระยาก็มีลักษณะพื้นที่เขตชั้นในและพื้นที่เขตชั้นกลาง ดังนั้น สำนักงานเขตกลุ่มกรุงธนจึงสามารถใช้เป็นลักษณะแทนภาพรวมของกรุงเทพมหานครได้ทั้งหมด คือ มีทั้งพื้นที่เขตชั้นใน พื้นที่เขตชั้นกลางและพื้นที่เขตชั้นนอกครบถ้วนตามที่กรุงเทพมหานครได้แบ่งสำนักงานเขตไว้ตามลักษณะการใช้พื้นที่ (สำนักผังเมือง. 2537 : 1-3)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และ ประสบการณ์ในการทำงานด้านการพัฒนาชุมชนของผู้วิจัยเอง มีความเห็นว่าการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของกรุงเทพมหานคร จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น จะต้องราบถึงปัญหาที่แท้จริงในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนแล้ว จึงจะสามารถนำปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นมาวางแผน เพื่อให้การดำเนินงานตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของกรุงเทพมหานครได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของกรุงเทพมหานครในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงธน ทั้งนี้ เพื่อให้ผลจากการศึกษารั้งนี้ใช้เป็นข้อมูลสำคัญให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและรับผิดชอบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของกรุงเทพมหานครทุกระดับ ใช้เป็นแนวทางอ้างอิง

ในการวางแผนแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นแนวทางการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนแห่งใหม่ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่ เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่ เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักพัฒนาชุมชน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหา การพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่ เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของ การศึกษาค้นคว้า

ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาสภาพทั่วไป ปัญหา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่ เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร จะเป็นแนวทางในการวางแผนจัดกิจกรรมหรือโครงการ เพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนทั้งในส่วนของพื้นที่ เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร และพื้นที่ เขตกลุ่มอื่น ๆ ของ กรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพทั่วไป ลักษณะของปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่ เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร และแนวทางแก้ไขปัญหา ตามความคิดเห็นของนักพัฒนาชุมชน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก

จำแนกตามขนาดของศูนย์ ในด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านการจัดกิจกรรม

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงธน กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 33 ศูนย์

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1.1 นักพัฒนาชุมชนประจำสำนักงานเขตที่รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 33 คน

3.1.2 กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 205 คน

3.1.3 อาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก จำนวน 87 คน

รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 325 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ขนาดละ 2 ศูนย์ รวมทั้งหมด 6 ศูนย์ และใช้นักพัฒนาชุมชน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กที่รับผิดชอบแต่ละศูนย์ทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 87 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน แบ่งออกเป็น

4.2.1 ขนาดใหญ่

4.2.2 ขนาดกลาง

4.2.3 ขนาดเล็ก

4.2 ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงธน กรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งออกเป็น

4.2.1 ด้านอาคารสถานที่

4.2.2 ด้านงบประมาณ

4.2.3 ด้านบุคลากร

4.2.4 ด้านการจัดกิจกรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน หมายถึง สถานที่รับเลี้ยงและดูแลเด็กวัย 3 - 6 ปี ในช่วงกลางวัน ของกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองเด็ก รวมทั้งเป็นการให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ระบบโรงเรียน ให้เด็กได้มีพัฒนาการ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ได้อย่างเหมาะสมตามวัย การดำเนินงานในระยะแรกโดยกองสังคมสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการสังคม เรียกสถานที่รับเลี้ยงเด็กที่จัดตั้งขึ้น และให้การสนับสนุนว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่อมาภารกิจการดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มาอยู่ในความรับผิดชอบของกองแผนงานและพัฒนาชุมชน สำนักพัฒนาชุมชน ได้เปลี่ยนชื่อเรียกจาก "ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก" เป็น "ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน" ซึ่งในที่นี้ได้แบ่งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ออกเป็น 3 ขนาด ดังต่อไปนี้ .

1.1 ขนาดใหญ่ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนที่มีจำนวนเด็กเข้ารับบริการตั้งแต่ 101 คนขึ้นไป

1.2 ขนาดกลาง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนที่มีจำนวนเด็กเข้ารับบริการตั้งแต่ 51 - 100 คน

1.3 ขนาดเล็ก ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนที่มีจำนวนเด็กเข้ารับบริการตั้งแต่ 50 คนลงมา

2. พื้นที่เขตกลุ่มกรุงธน กรุงเทพมหานคร หมายถึง พื้นที่ที่อยู่ภายในพื้นที่บริการบริเวณฝั่งธนบุรี ทั้งหมดรวม 11 สำนักงานเขต ประกอบด้วย สำนักงานเขตภาษีเจริญ (ประธานกลุ่ม) สำนักงานเขตบางขุนเทียน (รองประธานกลุ่ม) สำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ (เลขาธิการกลุ่ม) สำนักงานเขตตลิ่งชัน สำนักงานเขตบางกอกน้อย สำนักงานเขตบางกอกใหญ่ สำนักงานเขตบางพลัด สำนักงานเขตหนองแขม สำนักงานเขตจอมทอง สำนักงานเขตคลองสาน และสำนักงานเขตธนบุรี

3. นักพัฒนาชุมชน หมายถึง ข้าราชการซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนักพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานคร ได้รับมอบหมายให้มีอำนาจหน้าที่ดูแล ปรับปรุง และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น รวมทั้งทำหน้าที่ เป็นผู้ประสานงานและเป็นที่ปรึกษาให้แก่คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ในด้านการบริหารและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร

4. กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน หมายถึง คณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกหรือแต่งตั้งให้เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ส่วนใหญ่จะได้มาจากผู้ที่มีตำแหน่ง เป็นกรรมการชุมชนหรือที่ปรึกษาชุมชน

5. อาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก (ผ.ด.ด.) หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ดูแลและพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน กรุงเทพมหานคร โดยได้รับการพิจารณาคัดเลือกจากคณะกรรมการชุมชน และได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการเขต

6. ปัญหาในการดำเนินงาน หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดขวางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน กรุงเทพมหานคร ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ซึ่งมี 4 ด้าน ดังนี้

6.1 ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง ปัญหาของสภาพอาคารที่ใช้ทำกิจกรรม ความเพียงพอของแสงสว่าง การถ่ายเทอากาศ สภาพห้องน้ำ ห้องสุขา อ่างล้างหน้า สถานที่ประกอบอาหาร เครื่องนอนเด็ก การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์และสภาพแวดล้อม พื้นที่ใช้สอยในการทำกิจกรรม รวมทั้งมาตรการการป้องกันความปลอดภัย

6.2 ด้านงบประมาณ หมายถึง ปัญหาเกี่ยวกับเงินทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล หรือเอกชน รวมทั้งปัญหาจากการจัดเก็บค่าบริการจากผู้ปกครองเด็ก เพื่อใช้ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ความเพียงพอของอุปกรณ์การเรียนการสอน เครื่องเล่น เครื่องนอน อาหารเสริม อาหารกลางวัน และปริมาณน้ำดื่มที่สะอาด

6.3 ด้านบุคลากร หมายถึง ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากบุคลากรที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของเด็กโดยตรง ทั้งในด้านของความเอาใจใส่ในหน้าที่ ระดับความสามารถ ให้ความร่วมมือ ความกระตือรือร้น และความตั้งใจในการทำงาน ความสุภาพก่อนโยน การมีมนุษยสัมพันธ์ การแต่งกาย และความเหมาะสมระหว่างจำนวนอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กต่อจำนวนเด็ก

6.4 ด้านการจัดกิจกรรม หมายถึง ปัญหาการจัดกิจกรรมที่กำหนด จัดให้เด็กในแต่ละวัน ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็ก การจัดกิจกรรมนอกสถานที่ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน การใช้สื่อในการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัย และจริยธรรมแก่เด็ก ตลอดจนการจัดให้เด็กได้นักผ่อนวันละ 1 - 2 ชั่วโมง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เด็กเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความหมายต่ออนาคตของประเทศชาติมากที่สุด เนื่องจากบุคคลในชาติจะมีคุณภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับพื้นฐานการอบรมสั่งสอน การให้การศึกษา ตลอดจนการชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมตั้งแต่เด็ก โดยหลักการที่ว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยพื้นฐานของผู้ใหญ่ หากเด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมกับการเปิดโอกาสให้เขาได้ใช้ความสามารถที่เขามีอยู่อย่างเต็มที่ตามวัย เด็กก็ย่อมจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ แต่ในทางตรงกันข้ามหากเด็กวัยนี้ไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ขาดประสบการณ์ที่ควรได้รับ หรือไม่มีโอกาสได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ก็จะได้โตเป็นผู้ใหญ่ที่ด้อยโอกาส ดังนั้นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะประสบการณ์ที่เด็กได้รับในช่วงนี้เป็นการสร้างพื้นฐานความพร้อมทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจะ เป็นพื้นฐานของการพัฒนาการที่ดีสำหรับช่วงอายุต่อไป (สาส์น เหมือนมงคลกุล. 2534 : 8)

ดังนั้น เพื่อทราบปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน
3. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของกรุงเทพมหานคร
4. บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

เด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของชาติ เป็นความหวังและเป็นอนาคตของประเทศ ประเทศใดจะเจริญหรือพัฒนาไปได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็กที่ถูกพัฒนาขึ้น วิทยาการเป็นวัยเริ่มต้นที่สำคัญของมนุษย์ ถ้าทารกได้รับการวางรากฐานที่ดี เกี่ยวกับการพัฒนา

สุขภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม เด็กจะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ แข็งแรง เฉลียวฉลาด สามารถอยู่ในสังคมได้และเป็นกำลังสำคัญของประเทศต่อไปดังคำที่ว่า "การตั้งต้นที่ดีย่อม หมายถึง ความสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง (Well began is half done) (สุขศรีบูรณะกนิษฐ. 2530 : 21)

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2520 : 12) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนไว้ว่า "นานมาแล้วเราทุ่มเทกับเรื่องประถมศึกษา เพราะถือว่าเป็นการศึกษาภาคบังคับที่ประชาชนทุกคนต้องได้รับสิทธิและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญมาในช่วงหลังนี้รัฐบาล โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา มีความรู้สึกว่าได้เริ่มทำงานเพื่อประชาชนจริง ๆ นั้นเข้าไป โดยเริ่มรับเด็กเข้ามาเรียนเมื่ออายุ 6 ขวบ ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา แท้จริง ความเจริญเติบโตของมนุษย์ช่วงที่มีความเจริญเติบโตสูงสุดและจะติดตัวไปจนตาย คือ ช่วงวัยก่อน 6 ขวบ ซึ่งนับตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์มารดาจนถึง 5 ขวบ นักจิตวิทยาพัฒนาการถือว่าเป็นวัยที่สำคัญที่สุด การอบรมเลี้ยงดู นิสัยใจคอ อาหาร และทุกสิ่งทุกอย่างที่แวดล้อมตัวเด็กมีผลลึกซึ้งยั่งยืนในความเติบโตของคน เพราะฉะนั้นถ้าจะทำการศึกษาให้ได้ผลแล้ว การเริ่มต้นจาก 6 ขวบนั้นเป็นการเริ่มต้นที่เข้าไปในสากลนิยม ขณะนี้ทั่วโลกประชาธิปไตยและในประเทศสังคมนิยม กลับหันมาทุ่มเทให้ความสนใจกับการศึกษาอบรมเด็กก่อนภาคบังคับทั้งสิ้น"

จากความสำคัญของการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน จะเห็นได้จากสรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการของสำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร กล่าวไว้ว่า รัฐบาลได้กำหนดทิศทาง แนวนโยบายและการพัฒนาเด็กและเยาวชนขึ้น ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) โดยเน้นให้เด็กก่อนวัยเรียนมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อเป็นรากฐานของการเป็นประชากรที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต (สำนักนโยบายและแผน. 2538 : 19)

ดังนั้น การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะต้องพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีอายุ 0 - 6 ปี เป็นวัยก่อนประถมศึกษา วัยนี้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการมากที่สุด พัฒนาการเริ่มแรกของชีวิตมีรากฐานจากการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดา ส่วนพัฒนาการที่มีผลต่อความเจริญเติบโตของมนุษย์ที่มีความเจริญเติบโตสูงสุดและติดตัวไปจนตาย คือ ช่วงวัยก่อน 6 ขวบ (เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2520 : 12) เด็กก่อนวัยเรียนนี้จะมีการเติบโตทาง

ร่างกายและสมองอย่างรวดเร็วมีพัฒนาการด้านสติปัญญา ความคิด และการใช้ภาษา พัฒนาการในขั้นนี้จะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการในขั้นต่อ ๆ ไปของบุคคล ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เด็กจะได้รับการบริการเสริมสำหรับเด็ก (Supplementary Service) ฉะนั้นสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันจึงเข้ามามีบทบาทสูงในสังคมปัจจุบัน

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรืองนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ เนื่องจากความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของชาติบ้านเมืองจำเป็นต้องอาศัยกำลังคน ซึ่งมีความรู้และคุณภาพในการทำงาน ตลอดจนรู้จักการใช้ชีวิตในสังคม การพัฒนาประชากรให้มีความคุณภาพนั้น กระทำได้โดยให้การศึกษาซึ่งจัดได้ว่าเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาหรือปรับปรุงจิตใจ อุนิสัย และคุณสมบัติทางกายภาพต่าง ๆ ของมนุษย์ให้ดีขึ้น (ภิญโญ สาธร. 2521 : 22) นอกจากนี้ การศึกษายังมีส่วนสำคัญในการสอนคนให้มีความรู้ ความสามารถในการดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข (สุดใจ เหล่าสุนทร. 2518 : 101) ทั้งนี้ ในการจัดการศึกษาจะต้องอาศัยระบบการศึกษาที่ดี มีประสิทธิภาพ และการจัดการศึกษาให้แก่เด็กก่อนวัยเรียนก็จัดได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ปรัชญาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งเป็นที่ยอมรับและมีการนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการศึกษาระดับนี้มีมากมาย ได้แก่

ฟรอยด์ (อัจนรา สุซารมณ. 2528 : 10; อ้างอิงมาจาก Freud. n.d. : unpagged) ได้ชี้ให้เห็นว่าประสบการณ์ในวัยเด็ก โดยเฉพาะในช่วงชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 5 ขวบ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับในช่วงนี้ โดยเฉพาะสิ่งที่ประทับใจ วิธีการอบรมเลี้ยงดูมักจะฝังแน่นอยู่ในจิตไร้สำนึก และจะแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมในช่วงชีวิตที่เป็นผู้ใหญ่

รูสโซ (ศักดา ปรารงค์ประทานพร. 2539 : 301 - 303; อ้างอิงมาจาก Rousseau. n.d. : unpagged) เชื่อว่ามนุษย์เรียนรู้จากประสบการณ์ทางประสาทสัมผัส ดังนั้น การให้การศึกษาที่ดีก็คือ การให้เด็กค่อย ๆ ปรับตัวไปตามประสบการณ์จากธรรมชาติ และกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น และแสวงหาความรู้จากธรรมชาติรอบตัว รูสโซต้องการให้ใช้ธรรมชาติเป็นครูสอนเด็ก เพื่อที่จะให้เด็กเติบโตขึ้นมาเป็นมนุษย์ที่ดีตามอุดมคติของ

รูสโซ่ มีคุณสมบัติทางศีลธรรมอย่างครบถ้วนและรู้จักตัดสินว่าสิ่งใดดีสิ่งใดชั่ว ดังนั้น รูสโซ่จึงถือว่าธรรมชาติเป็นครูที่ดี และการเรียนรู้ด้วยการยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง

แนวคิดดังกล่าวมีความสำคัญต่อศึกษาระดับนี้เป็นอย่างยิ่ง เพราะเด็กแรกเกิดถึง 6 ปี เป็นช่วงของชีวิตที่อยู่ในขั้นสร้างรูปแบบของชีวิต การให้การศึกษาแก่เด็กในวัยนี้ไม่เน้นการสอนหนังสือ แต่เป็นการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ให้เด็กจึงต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง กล่าวคือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้เด็กวัยนี้ต้องพิจารณาหลักสำคัญ 3 ประการ คือ ลักษณะพัฒนาการของเด็ก วิธีการเรียนรู้ และประสบการณ์ตรง ได้แก่ สภาพแวดล้อมในการอบรมและเลี้ยงดู

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของกรุงเทพมหานคร

1. ความเป็นมาและการดำเนินงาน

สำนักสวัสดิการสังคม (2535 : 1) ได้กล่าวถึงความเป็นมาและการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนไว้ว่า วัยเด็กเป็นรากฐานที่สำคัญของชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กเล็กซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 3-6 ปี เพราะวัยนี้มีความก้าวหน้าทางพัฒนาการค่อนข้างสูง ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เป็นช่วงที่เด็กเกิดการเรียนรู้มากที่สุด และเป็นช่วงพัฒนาการที่สำคัญที่สุดของการสร้างบุคลิกภาพ เด็กจะมีบุคลิกภาพอย่างไรในอนาคต ขึ้นอยู่กับการเลี้ยงดูเด็กในวัยนี้ เป็นสำคัญ ดังนั้น จึงต้องให้ความสำคัญแก่เด็กในวัยนี้ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) รัฐบาลได้กำหนดทิศทาง และแนวนโยบายการพัฒนาเด็กและเยาวชนขึ้น ซึ่งได้ให้ความสำคัญแก่เด็กเล็กเช่นกัน โดยเน้นให้เด็กเล็กมีความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อเป็นรากฐานของการเป็นประชากรที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

แต่ในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป ค่าครองชีพสูงขึ้นทุกครอบครัวต้องดิ้นรนในการประกอบอาชีพ เพื่อหารายได้มาใช้จ่ายในครอบครัว บทบาทการเลี้ยงดูเด็กในแต่ละครอบครัวจึงลดลงส่งผลกระทบต่อพัฒนาเด็กโดยตรง กล่าวคือ มีเด็กเล็ก ซึ่งพอจะช่วยเหลือตัวเองได้ แต่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา จำนวนไม่น้อยถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามชุมชนแออัด หรือชุมชนชานเมืองในเขตพื้นที่

กรุงเทพมหานคร ที่ครอบครัวมีฐานะยากจน ทั้งพ่อและแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านทั้งคู่ ไม่มีเงินเพียงพอที่จะส่งเด็กไปรับบริการของสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน หรือโรงเรียนอนุบาล

จากสภาพปัญหาดังกล่าว กองสังคมสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร จึงได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้นในชุมชน โดยเริ่มขึ้นที่ชุมชนซอยนวลจันทร์ เขตบางกะปิ ในปี พ.ศ. 2526 หลังจากนั้นได้มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กลักษณะเดียวกันเกิดขึ้นอีกหลายแห่ง และกองสังคมสงเคราะห์ให้การสนับสนุนเรื่อยมา จนกระทั่งวันที่ 2 มีนาคม 2535 กรุงเทพมหานคร ได้จัดตั้งสำนักพัฒนาชุมชนขึ้น การให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ดังกล่าว จึงอยู่ในความรับผิดชอบของกองแผนงานและพัฒนาชุมชน สำนักพัฒนาชุมชน ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และมีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในความรับผิดชอบทั้งหมด 150 ศูนย์ โดยให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ได้แก่ ค่าตอบแทนอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก ค่าวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน พร้อมวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้สำหรับเด็ก ฯลฯ การให้การสนับสนุนดังกล่าว จะช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนนั้น ๆ เพื่อให้ทางศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเก็บค่าบริการจากผู้ปกครองเด็กในอัตราที่ไม่สูงนัก ผู้ปกครองเด็กที่มีรายได้น้อยสามารถให้เด็กมารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนได้

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน นอกจากจะเป็นทางออกของปัญหาที่พ่อแม่ผู้ปกครองไม่มีเวลาเลี้ยงดูบุตรหลาน และเป็นสถานที่เตรียมความพร้อม ให้เด็กมีพัฒนาการสมวัย พร้อมทั้งจะเข้าสู่ระบบโรงเรียนต่อไป ยังเป็นการส่งเสริมระบอบงานพัฒนาชุมชนอีกรูปแบบหนึ่ง เพราะการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนดังกล่าวที่กองแผนงานและพัฒนาชุมชน สำนักพัฒนาชุมชน มีความมั่นใจในการช่วยเหลือตัวเอง สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนส่งผลต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน

สำนักพัฒนาชุมชน (2537 : 2) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานไว้ดังนี้

2.1 เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กขณะที่ตนเองต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน

2.2 เพื่อช่วยเหลือบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่มีฐานะยากจน ไม่สามารถส่งบุตรหลานของตนเข้าโรงเรียนอนุบาลได้มีโอกาสให้การศึกษาแก่เด็ก ในรูปแบบเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ระบบโรงเรียนต่อไป

2.3 เพื่อให้เด็กมีการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ได้อย่างเหมาะสมตามวัย และลดอัตราทุพโภชนาการในเด็กวัยก่อนเรียน

2.4 เพื่อเป็นการสนับสนุนการพัฒนาชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในรูปของคณะกรรมการ

3. รูปแบบการจัดตั้งและสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชนของกรุงเทพมหานคร

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชนที่กรุงเทพมหานคร ให้การสนับสนุนอยู่นั้น มีลักษณะการจัดตั้ง 2 ลักษณะ (สำนักพัฒนาชุมชน. 2537 : 2) คือ

3.1 สำนักพัฒนาชุมชน และสำนักงานเขตเข้าไปสำรวจชุมชน และพบว่า มีเด็กก่อนวัยเรียนจำนวนหนึ่งถูกปล่อยให้อยู่ตามลำพัง เนื่องจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน จึงริเริ่มจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขึ้น โดยมีคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งเป็นคนในชุมชนดำเนินการ และกรุงเทพมหานคร ให้การสนับสนุนเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

3.2 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนที่จัดตั้งขึ้น โดยผู้นำชุมชนอาจจะ เป็นพระโฑะอิหม่าม หรือคณะกรรมการชุมชนซึ่งดำเนินการมาระยะหนึ่ง ต่อมาจึงขอรับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากกรุงเทพมหานคร เช่น ค่าตอบแทนอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก อาหารเสริม (นมผง) อุปกรณ์เสริมทักษะ ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเก็บค่าบริการจากผู้ปกครองเด็กในอัตราต่ำ ครอบครัวที่มีฐานะยากจนจะได้ส่งบุตรหลานมารับบริการได้

4. ขั้นตอนของการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของกรุงเทพมหานคร

การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของกรุงเทพมหานคร (สำนักพัฒนาชุมชน. 2539 : 1) มีขั้นตอน ดังนี้

4.1 คณะกรรมการชุมชนสำรวจความต้องการ จำนวนเด็กเล็ก และจัดเตรียมสถานที่ หากเป็นสถานที่เอกชนจะต้องมีเอกสารสิทธิหรือหนังสือแสดงความยินยอมให้ใช้ประโยชน์ถูกต้องตามกฎหมาย กรณีการเช่าที่ดิน กรรมการชุมชนจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเช่าที่ดิน และอาจขอรับการสนับสนุนวัสดุก่อสร้างจากสำนักงานเขตควรเป็นสถานที่โปร่ง สะอาด ปลอดภัย อากาศถ่ายเทสะดวก หากมีบริเวณสนามเด็กเล่นด้วยก็จะดี

4.2 ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนในชุมชน หรือบริเวณใกล้เคียงนำเด็กเล็กอายุระหว่าง 3-6 ปี เข้ารับการดูแลในศูนย์ฯ โดยอยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ

4.3 คณะกรรมการชุมชนร่วมพิจารณาคัดเลือกอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์ฯ ในขั้นต้นให้พิจารณาอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กเพศหญิงก่อน โดยใช้หลักเกณฑ์จำนวนเด็กต่ออาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก ในอัตรา 15 : 1 และประสานสำนักงานเขตเพื่อร่วมพิจารณาด้วย

4.4 คณะกรรมการชุมชนแจ้งความประสงค์การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และขอรับการสนับสนุนเป็นลายลักษณ์อักษร เสนอต่อผู้อำนวยการเขต และผู้อำนวยการเขตเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสม

4.5 ผู้อำนวยการเขตพิจารณาจัดตั้งศูนย์ฯ และแต่งตั้งอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์ โดยให้การสนับสนุนค่าตอบแทนอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กคนละ 3,000 บาทต่อเดือน พร้อมทั้งสนับสนุนอาหารเสริม (นมผง) และวัสดุอุปกรณ์ตามความเหมาะสม

5. สภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของกรุงเทพมหานคร

สำนักพัฒนาชุมชน (2537 : 3 - 4) ได้กล่าวถึงสภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของกรุงเทพมหานครไว้ ดังนี้

5.1 อาคารสถานที่ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชนที่สำนักพัฒนาชุมชนให้การสนับสนุนมีทั้งในชุมชนแออัด และชุมชนชานเมือง ซึ่งแต่ละชุมชนจะมีลักษณะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสภาพของชุมชนนั้น ถ้าเป็นชุมชนที่แออัดมากศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนก็จะเป็นเพียงห้องแคบ ๆ อากาศถ่ายเทไม่สะดวก ไม่มีสถานที่โล่งแจ้งให้เด็กวิ่งเล่น ประกอบกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนบางแห่งกำลังประสบปัญหาการถูกไล่ที่ เนื่องจากตั้งอยู่ในที่ดินบุกรุก และเนื่องจากข้อจำกัดของชุมชนนี้เองที่ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนส่วนใหญ่มีลักษณะไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสถานรับเลี้ยงเด็กที่ควรจะเป็น

5.2 เด็กที่มาใช้บริการ โดยทั่วไปศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนจะรับเฉพาะเด็กที่มีอายุ 3 - 6 ปี แต่มีผู้ปกครองบางรายพาเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีเล็กน้อยมาเข้ารับบริการด้วย ในกรณีนี้ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนร่วมกับผู้ดูแลเด็กจะพิจารณาถึงความจำเป็นในแต่ละรายไป โดยส่วนใหญ่เด็กที่มาใช้บริการจะเป็นเด็กในชุมชนจะมีเด็กนอกชุมชนบ้างก็เป็นส่วนน้อย จำนวนของเด็กในแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนจะมีตั้งแต่ 15 - 150 คน ขึ้นอยู่กับจำนวนเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชนนั้น

5.3 อาสาสมัครผู้ดูแลเด็กในที่นี้ หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ดูแลและพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งเกือบทั้งหมดจะเป็นผู้หญิงและอาศัยในชุมชน โดยได้รับการพิจารณาคัดเลือกจากคณะกรรมการชุมชนว่าเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะดูแลเด็กส่วนใหญ่ จะมีระดับอายุระหว่าง 20 - 55 ปี การศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงปริญญาตรี สำหรับจำนวนอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กจะขึ้นอยู่กับจำนวนเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน โดยเฉลี่ยแล้วอัตราส่วนของอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กต่อจำนวนเด็ก ประมาณ 1 : 15

5.4 กิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จากวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน นอกจากจะช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ในการดูแลเด็กของผู้ปกครองที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านแล้ว ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนจะต้องเป็นสถานที่เตรียมความพร้อมและพัฒนาเด็กไปพร้อมกัน ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนจึงมิได้เป็นเพียงสถานที่นำเด็กมาเลี้ยงให้ได้รับอาหารครบตามหลักโภชนาการ และดูแลให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุเท่านั้น ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนยังต้องมีกิจกรรมสำหรับเด็ก เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งแต่ละศูนย์มักมีกิจกรรมหลักคล้ายกัน เช่น การเข้าแถว การเล่นอย่างเสรี การฝึกใช้กล้ามเนื้อ การเข้ากลุ่มเพื่อน การรับประทานอาหาร การทำความสะอาดร่างกาย การฝึกผ่อน ฯลฯ นอกจากกิจกรรมหลักที่คล้ายกันในแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนยังมีกิจกรรมอื่นอีก เช่น การประชุมผู้ปกครอง การตรวจสุขภาพเด็ก การจัดกิจกรรมวันสำคัญ และการพาเด็กไปทัศนศึกษา เป็นต้น

5.5 ค่าบริการของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ค่าบริการของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในแต่ละชุมชนจะจัดเก็บแตกต่างกัน ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนบางแห่งจัดเก็บเป็นรายเดือน บางแห่งจัดเก็บเป็นรายวันซึ่งอัตราค่าบริการมีตั้งแต่เดือนละ 200 - 350 บาท หรือวันละ 10-20 บาท ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนจะพิจารณาตามความ

เหมาะสม ซึ่งค่าบริการดังกล่าวจะนำไปใช้เป็นค่าอาหารกลางวัน ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าตอบแทน ผู้ดูแลเด็กและค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมอื่น ๆ สำหรับเด็ก ตลอดจนเป็นค่าใช้จ่ายในการปรับปรุง ซ่อมแซมศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

6. สถิติข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร

ปัจจุบัน สำนักพัฒนาชุมชน (2539 : 20 - 26) ได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 150 ศูนย์ รวมเด็กมารับบริการประมาณ 8,833 คน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 962 คน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก จำนวน 377 คน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มวังหลวง กลุ่มสำนักงานเขตที่มีพื้นที่อยู่ในใจกลางของกรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด 17 ศูนย์ เด็กมารับบริการ จำนวน 620 คน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 130 คน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก จำนวน 60 คน

กลุ่มบูรพา กลุ่มสำนักงานเขตที่มีพื้นที่อยู่ทางทิศเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด 70 ศูนย์ เด็กมารับบริการ จำนวน 3,991 คน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 365 คน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก จำนวน 180 คน

กลุ่มเจ้าพระยา กลุ่มสำนักงานเขตที่มีพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาด้านทิศใต้ของกรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด 30 ศูนย์ เด็กมารับบริการ จำนวน 2,315 คน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 262 คน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก จำนวน 50 คน

กลุ่มกรุงธน กลุ่มสำนักงานเขตที่มีพื้นที่อยู่ฝั่งธนบุรีทั้งหมด มีทั้งหมด 33 ศูนย์ เด็กมารับบริการ จำนวน 1,907 คน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 205 คน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก จำนวน 87 คน

7. การให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาชุมชน มีคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากคนในชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินการดังกล่าวยังต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์

ไปได้ ซึ่งหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดตั้งและสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน (สำนักพัฒนาชุมชน. 2537 : 9-10) มีดังต่อไปนี้

1. กรุงเทพมหานคร

1.1 สำนักพัฒนาชุมชน โดยกองแผนงานและพัฒนาชุมชน ให้การสนับสนุน ดังนี้

1.1.1 ให้คำปรึกษากับคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เรื่องแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

1.1.2 ให้คำปรึกษากับอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก เรื่องการเสริมสร้างพัฒนาการเด็ก

1.1.3 จัดอบรมอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก

1.1.4 ให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

ดังรายการต่อไปนี้

- อุปกรณ์เสริมทักษะสำหรับเด็ก
- อุปกรณ์ประกอบอาหาร
- สื่อการเรียนการสอน

ทั้งนี้ การให้การสนับสนุนจะพิจารณาตามความจำเป็น เพราะบางศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นอยู่แล้ว

1.1.5 ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่จะให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น องค์การยูนิเซฟ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ตลอดจนองค์กรเอกชนต่าง ๆ

1.1.6 ให้การสนับสนุนพาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนไปทัศนศึกษาในบางโอกาส

1.1.7 จัดกิจกรรมให้เด็กเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันแม่ วันพ่อ เป็นต้น

1.2 สำนักสวัสดิการสังคม โดยกองสังคมสงเคราะห์ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2535 กองสังคมสงเคราะห์ได้สนับสนุนด้านวิชาการ ได้แก่ การจัดอบรมผู้ดูแลเด็กเพื่อให้มีความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

1.3 สำนักงานเขต ดำเนินการดังนี้

1.3.1 ประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกับหน่วยงานภายนอก

1.3.2 ให้คำปรึกษากับคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในเรื่องการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนและปัญหาข้อขัดข้องในการดำเนินงาน

1.3.3 ให้การสนับสนุนค่าตอบแทนอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก คนละ 3,000 บาท ต่อเดือน และสนับสนุนอาหารเสริม (นมผง)

1.4 สำนักงานมัย โดยศูนย์บริการสาธารณสุขในพื้นที่นั้น ๆ จะมีเจ้าหน้าที่จากศูนย์บริการสาธารณสุข เข้าไปบริการด้านสุขภาพอนามัย เช่น ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง วัดวัดคลื่น ตรวจสุขภาพ เป็นต้น

2. การเคหะแห่งชาติ

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนบางแห่งเป็นอาคารที่การเคหะแห่งชาติก่อสร้างให้ ซึ่งต้องใช้เป็นอาคารเอนกประสงค์ของชุมชนในการจัดกิจกรรมอื่น เช่น ประชุมกรรมการชุมชน จัดงานวันสำคัญต่าง ๆ บริการหน่วยแพทย์เคลื่อนที่

3. หน่วยงานเอกชน

นอกจากหน่วยงานภาครัฐบาล ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และการเคหะแห่งชาติแล้ว ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชนอื่น ได้แก่ องค์การยูนิเซฟ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย สภาสตรีแห่งชาติ องค์การอนุเคราะห์เด็ก มูลนิธิดวงประทีป มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย มูลนิธิธรรมมานุรักษ์ องค์การนานาชาติ ศูนย์อาสาสมัครผู้เฒ่า สโมสรรไลอ้อน เป็นต้น ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะพิจารณาให้การสนับสนุนตามความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนนั้น ๆ

8. กิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

สำนักพัฒนาชุมชน (2539 : 3) ได้กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ไว้ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ให้แบ่งกลุ่มเด็กเพื่อความสะดวกในการดูแล โดยแบ่งตามอายุ หรือความสามารถ หรือตามความเหมาะสม โดยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1.1 ให้เด็กมีสุขภาพดี เจริญเติบโตตามวัย มีสุขนิสัยดี มีความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีคุณธรรมและจริยธรรม มีวินัยในตนเอง

1.2 ให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองและใช้ภาษาสื่อได้ตามสมควรแก่วัย มีเหตุผล แก้ปัญหาได้ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.3 ให้เด็กมีความรู้ มีความเข้าใจ เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ตามความสามารถ และได้รับการตอบสนองตามความต้องการพื้นฐาน

2. แนวการจัดกิจกรรม จัดกิจกรรมในรูปแบบบูรณาการสอดคล้องตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการ ให้มีโอกาเลือกเล่นตามความสนใจ ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางให้มีการพัฒนา กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็กเคลื่อนไหวและสงบ โดยจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้มีมุมเล่น หรือ มุมประสบการณ์ สร้างบรรยากาศให้มีความอบอุ่นคล้ายบ้าน ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ดังนี้

- 2.1 กิจกรรมเสรี
- 2.2 กิจกรรมสร้างสรรค์
- 2.3 เกมการศึกษา
- 2.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์
- 2.5 กิจกรรมกลางแจ้ง
- 2.6 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

3. การจัดกิจกรรมประจำวัน

07.30 น. - 08.30 น.	รับเด็กเป็นรายบุคคล
08.30 น. - 08.45 น.	เคารพธงชาติ สวดมนต์
08.45 น. - 09.00 น.	ตรวจสุขภาพ
09.00 น. - 09.20 น.	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
09.20 น. - 10.20 น.	กิจกรรมสร้างสรรค์และกิจกรรมเสรี
10.20 น. - 10.30 น.	พัก (อาหารว่าง)
10.30 น. - 10.45 น.	กิจกรรมเสริมประสบการณ์
10.45 น. - 11.30 น.	กิจกรรมกลางแจ้ง
11.30 น. - 12.00 น.	พัก (รับประทานอาหารกลางวัน)

12.00 น. - 14.00 น.	นอนพักผ่อน
14.00 น. - 14.20 น.	ตื่นนอน/เก็บที่นอน/ทำความสะอาดร่างกาย และล้างหน้า
14.20 น. - 14.30 น.	พัก (อาหารว่าง)
14.30 น. - 14.50 น.	เกมการศึกษา
14.50 น. - 15.30 น.	สรุปบททวน สนทนา เตรียมตัวกลับบ้าน

หมายเหตุ กิจกรรมประจำวันสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

จากแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน กรุงเทพมหานคร (สำนักพัฒนาชุมชน. 2539 : 4-5) ปฏิทินการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร และ ประสบการณ์ของผู้วิจัย พอสรุปถึงบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ได้ ดังนี้

1. นักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- 1.1 การคัดเลือกและจัดทำข้อมูลชุมชน
- 1.2 อบรมกรรมการชุมชน และสำรวจปัญหาโดยใช้แบบ พช. กท.
- 1.3 การวางแผนแก้ไขปัญหาชุมชน
- 1.4 การจัดทำโครงการเพื่อเสนอขออนุมัติงบประมาณ
- 1.5 การดำเนินงานตามโครงการ
- 1.6 การติดตามผลและรายงานผลความก้าวหน้า
- 1.7 การประเมินผลและคัดเลือกชุมชนตัวอย่าง
- 1.8 รับผิดชอบประจำศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับมอบหมาย โดยทำหน้าที่

ประสานงานและให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ในด้านการบริหารและการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานที่เกิดขึ้น

2. กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- 2.1 สสำรวจความต้องการ จัดเตรียมสถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน
- 2.2 ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ผู้ปกครองนำเด็กเข้ามาฝากดูแล
- 2.3 พิจารณาคัดเลือกอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก ตามคุณสมบัติที่กำหนด
- 2.4 ประสานงานสำนักงานเขตขออนุมัติจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และขอรับการสนับสนุนค่าตอบแทนอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก อาหารเสริม นมผง และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น
- 2.5 ควบคุม กำกับดูแล บริหารการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จัดทำหลักฐานการรับ-จ่ายเงิน และอุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์เครื่องครัว
- 2.6 ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์
- 2.7 ดูแลบำรุงรักษา ซ่อมแซมอาคาร และอาคารส่วนประกอบ วัสดุอุปกรณ์ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี
- 2.8 พิจารณาแก้ไขข้อขัดข้อง ปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จัดทำรายงานสรุปเสนอคณะกรรมการชุมชน เพื่อเสนอต่อสำนักงานเขตต่อไป
- 2.9 ประสานกับศูนย์บริการสาธารณสุขในพื้นที่ เพื่อขอความช่วยเหลือ ตรวจสอบสุขภาพอนามัยเด็กก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

3. อาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- 3.1 รับเด็กจากผู้ปกครองจนกระทั่งส่งเด็กคืนให้ผู้ปกครองอย่างเรียบร้อย
- 3.2 สสำรวจจำนวนเด็กประจำวันและติดตามหาสาเหตุในกรณีที่ไม่ได้มาติดต่อกันเกินกว่า 3 วัน
- 3.3 จัดเตรียมสถานที่เรียนให้สะอาดเรียบร้อย ร่มรื่น ปลอดภัย เตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอน อาหารเสริม เตรียมผลิตสื่อ การจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน และจัดทำทะเบียนเด็ก วัสดุอุปกรณ์ให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน
- 3.4 ให้ลงเวลาการปฏิบัติงานประจำวัน ตามแบบฟอร์มที่สำนักงานเขตกำหนด และถ้ามีเหตุจำเป็นในการลาหยุดงาน อันเนื่องมาจากการเจ็บป่วย หรือมีกิจธุระจำเป็นจากการลาดังกล่าว ให้อยู่ในดุลยพินิจของกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน หรือ

กรรมการชุมชน ให้อาสาสมัครผู้ดูแลเด็กมาปฏิบัติงานที่ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในช่วงปิดภาคเรียนประจำปี

3.5 เลี้ยงดูเด็กตามตารางการจัดกิจกรรมประจำวัน

3.6 เยี่ยมเยียนปรึกษาหารือ ขอคำแนะนำจากผู้ปกครอง กรรมการชุมชน องค์การต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

3.7 ศึกษาหาความรู้ และ เข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ตามหลักสูตรที่กำหนด เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีดังต่อไปนี้

โกวิทย์ โรจน์จิรนนท์ (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับโครงการศึกษาการจัดบริการสังคมในสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันของศูนย์บริการสาธารณสุข 15 ลำน้ำกอนาภัย กรุงเทพมหานคร พบว่า ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อลดปัญหาทพโภชนาการ เสริมสร้างสุขภาพอนามัยของเด็ก และแก้ปัญหาสังคมเกี่ยวกับการไม่มีผู้อบรมเลี้ยงดูเด็ก เมื่อบิดามารดาออกไปทำงานนอกบ้าน

อารมณ์พันธุ์ จันทร์สว่าง และคณะ (2528 : 60) ได้ศึกษาระบบการให้บริการสวัสดิการสังคมที่มุ่งสู่การพัฒนาสังคมศึกษา เฉพาะกรณีการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดบริการสวัสดิการสังคมในสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันที่ทำเนียบการโดยรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันที่หน่วยงานของรัฐ 5 หน่วยงาน รับผิดชอบจำนวน 5 ศูนย์ วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาลักษณะและวิธีการให้บริการแก่เด็ก ตลอดจนปัญหาและอุปสรรค และผลกระทบของการให้บริการที่มีต่อเด็ก ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

1. ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน ได้แก่ งบประมาณและวัสดุจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ ผู้ปกครองที่ยากจนไม่มีเวลาให้ความร่วมมือ พี่เลี้ยงเด็กทำงานหนักแต่ได้ค่าตอบแทนต่ำ จึงไม่อยากทำงาน มีเพียงพระกับแม่ชีที่พอใจกับงานดูแลเด็ก และกรรมการชุมชนไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยมี ดังนี้

2.1 ควรส่งเสริมให้ชุมชน หรือกรรมการชุมชน ได้มีส่วนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ ทั้งนี้ต้องอาศัยนักสังคมสงเคราะห์ หรือนักพัฒนาชุมชนที่เข้าใจวิถีทำงานกับประชาชนเข้าไปร่วมทำงานด้วย

2.2 ควรสนับสนุนให้สถาบันในชุมชน เช่น วัด ได้มีบทบาทให้บริการสวัสดิการแก่เด็กมากขึ้น

2.3 กิจกรรมหรือบริการต่าง ๆ ไม่ควรจำกัดอยู่แค่สถานรับเลี้ยงเด็ก แต่ควรให้บริการและสวัสดิการแก่ชุมชนด้วย

โถ แก้วสุชศรี (2529 : 103 - 105) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและปัญหาการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ตามโครงการเปิดขยายชั้นเด็กเล็ก ในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจของจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครองในด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านธุรการ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ทุกด้านมีความแตกต่างกัน ส่วนปัญหาของผู้บริหารโรงเรียนครูและผู้ปกครองในด้านวิชาการมีปัญหาแตกต่างกันเพียงด้านเดียวเท่านั้น

สุนีย์ อเนกนิพนธ์ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาการจัดการบริการสังคมในสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันของเอกชน ในกรุงเทพมหานคร พบว่า สถานเลี้ยงเด็กกลางวันของเอกชน จัดบริการให้การเลี้ยงดูเป็นสิ่งสำคัญ และบางส่วนเน้นประสิทธิภาพของการเตรียมพร้อมเด็กก่อนเข้าเรียน และในด้านสุขภาพอนามัยไม่ได้กำหนดให้มีการตรวจสุขภาพเด็ก เนื่องจากขัดข้องด้านบุคลากรทางการแพทย์ มีการนัดพบผู้ปกครองเฉพาะราย ไม่มีมีการนัดประชุม ผู้ศึกษาได้เสนอแนะให้มีการจัดการบริการสังคมแก่เด็กก่อนวัยเรียน โดยเน้นบริการด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย และด้านสวัสดิการในทุกสถานที่ประกอบการ

ร่มเย็น ทั้งสุบุตร (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรม ศึกษาเฉพาะกรณีผู้รับบริการเคลื่อนที่ มูลนิธิลำโรงร่วมใจ โรงพยาบาลลำโรงการแพทย์ พบว่า หากมีบริการสำหรับเด็ก เช่น การอบรมความรู้ในการเลี้ยงเด็ก การรับฝากเด็กครอบครัวผู้ใช้แรงงานก็มีความสนใจที่จะมาร่วมบริการดังกล่าว โดยมีความสามารถที่จะให้ค่าบริการได้วันละ 5 - 50 บาท และผู้ศึกษาได้เสนอให้จัดบริการเลี้ยงเด็กกลางวันแก่ครอบครัวผู้ใช้แรงงานด้วย

ทัศนาว ลออโรจน์วงศ์ (2532 : 84) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัย ปัญหาอุปสรรค และความต้องการของผู้ดูแลเด็กในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบของกรมการพัฒนาชุมชน จำนวน 434 คน จาก 72 จังหวัด ผลการศึกษาพบว่า ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ได้รับค่าตอบแทนเดือนละ 500 - 800 บาท และไม่มีอาชีพรอง ผู้ดูแลเด็กได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองและผู้นำท้องถิ่นในระดับปานกลาง กรมการพัฒนาเด็กเล็กยังไม่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ทำให้ไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเท่าที่ควร การสนับสนุนให้ฝึกอบรมยังไม่เพียงพอผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่เข้าใจวัตถุประสงค์หลักการและบทบาทในงานพัฒนาเด็กในระดับดี ตัวแปรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ การได้รับการสนับสนุนจากกรมการพัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครองเด็ก

ทัศนีย์ ภัทรนาวิก (2534 : 57 - 59) ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนบ้านบาตรและชุมชนโสมนิส กลุ่มตัวอย่างคือผู้ปกครองของเด็กที่มารับบริการจากศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน ณ ชุมชนบ้านบาตรและชุมชนโสมนิส จำนวน 100 ราย เจ้าหน้าที่ของศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน กรรมการชุมชน และพี่เลี้ยงเด็ก จำนวน 15 ราย และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน 20 ราย เครื่องมือ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองผลการศึกษาที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. ผู้ปกครองส่วนใหญ่คาดหวังที่จะได้รับบริการด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น ต้องการได้รับคำแนะนำเรื่องการให้อาหารเสริม การให้วัคซีนและการเลี้ยงดูเพิ่มขึ้น ต้องการให้ปรับปรุงคุณภาพของอาหาร และวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนต้องการให้ปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เหมาะสมและปลอดภัยมากขึ้น

2. ผู้ปกครองให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

2.1 ต้องการให้ปรับปรุงอาคารสถานที่ เนื่องจากสถานที่คับแคบและต้องการให้มีสนามเด็กเล่น

2.2 ต้องการให้ปรับปรุงเรื่องอาหาร

2.3 ต้องการให้ปรับปรุงด้านสุขภาพอนามัยและการศึกษา

2.4 ต้องการให้เพิ่มพี่เลี้ยงและรับเด็กให้เหมาะสมกับจำนวนพี่เลี้ยง เด็กควรมีความรู้ เมื่อมีปัญหาพี่เลี้ยงควรบอกให้ผู้ปกครองทราบทันที

2.5 ต้องการให้มีการประชุมผู้ปกครอง

2.6 ต้องการให้สอนหนังสือให้พออ่านออกเขียนได้บ้าง

2.7 ต้องการให้มีการตรวจสุขภาพร่างกายและฟัน และให้คำปรึกษาเรื่อง

สุขภาพจิต

สำนักสวัสดิการสังคม (2535 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่องผลการดำเนินกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่กรุงเทพมหานครให้การสนับสนุน : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างศูนย์ที่ตั้งอยู่ในชุมชนแออัดกับชุมชนชานเมือง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 126 คน ประธาน หรือ กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์ละ 1 คน รวมเป็น 59 คน และผู้ปกครองเด็ก จำนวน 3,405 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถามข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แบบสอบถามผู้ปกครองเด็ก แบบสอบถามผู้ดูแลเด็ก และแบบสัมภาษณ์กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ในเรื่องการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่มีรายได้น้อย และช่วยให้เด็กได้เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา ส่วนวัตถุประสงค์ในเรื่องการสนับสนุนการพัฒนาชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและการพึ่งตนเองในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น สามารถทำได้ในบางศูนย์เท่านั้น ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์นั้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่เข้ามามีส่วนในการดำเนินงานเท่าที่ควร ความตั้งใจในการทำงานของผู้ดูแลเด็ก และกรรมการ มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หน่วยงานภายนอกส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนด้านการเงินและสิ่งของ ซึ่งมีลักษณะทำงานบริการชุมชนมากกว่าการพัฒนาชุมชน

การวิจัยครั้งนี้ให้ข้อเสนอแนะ (สำนักสวัสดิการสังคม. 2535 : 88 - 89) ดังนี้คือ

1. ปัจจัยที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของผู้ปกครองเด็กและกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากขึ้น

2. ควรมีการจัดประชุมผู้ปกครองเด็ก และจัดกิจกรรมเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลเด็กสำหรับผู้ปกครอง

3. ควรเพิ่มค่าตอบแทน และสวัสดิการ สำหรับผู้ดูแลเด็กให้สอดคล้องกับภาวะค่าครองชีพในปัจจุบัน

4. ควรมีการจัดอบรมและฝึกปฏิบัติงาน สำหรับผู้ดูแลเด็กก่อนเข้ามาทำหน้าที่

5. เจ้าหน้าที่จากกรุงเทพมหานคร ทั้งในส่วนของสำนักสวัสดิการสังคม และสำนักงานเขต ควรมีบทบาทในการทำงานกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนที่ชัดเจนในฐานะ นักพัฒนาชุมชนมากขึ้น โดยการกระตุ้น ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพกรรมการในการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ข้อมูล ข่าวสาร และทักษะในการจัดการ ตลอดจนมีการเชื่อมโยง เชื่อมโยงกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับกิจกรรมพัฒนาชุมชนอื่น ๆ ในชุมชน

สำนักสวัสดิการสังคม (2536 : 13) ได้ศึกษาข้อมูล เพื่อการจัดบริการสังคมใน แหล่งก่อสร้างเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์เด็กเล็กในชุมชน กรุงเทพมหานคร พบว่า ความสัมพันธ์ ระหว่างเจ้าของหรือผู้ประกอบการกับกรรมกรก่อสร้างมีลักษณะที่ผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่เห็น ความสำคัญของกรรมกรก่อสร้างและให้ความช่วยเหลือตามสมควรในส่วนของครอบครัวกรรมกร ก่อสร้างเองส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับสภาพงาน และการดำรงชีวิต มีความต้องการให้จัดตั้ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแหล่งก่อสร้าง เพื่อแบ่งเบาภาระครอบครัว เตรียมความพร้อมของเด็ก และทำให้ผู้ประกอบการมีเวลาในการหารายได้ให้กับครอบครัวเพิ่มมากขึ้น ข้อเสนอแนะของการ ศึกษาครั้งนี้ คือ การจัดบริการสังคม จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในแหล่งก่อสร้าง เป็นสิ่ง ที่มีความจำเป็นและมีความต้องการอย่างสูง ซึ่งการจัดบริการดังกล่าวควรประกอบด้วย การ ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมให้เกิดการประสานความร่วมมือ เห็นความจำเป็นและความสำคัญ ทั้งฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด กับทรัพยากรที่สำคัญ คือ ทรัพยากรมนุษย์

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนา เด็กก่อนวัยเรียนของกรุงเทพมหานครจะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัย ดังนี้

1. ความร่วมมือของผู้ปกครอง
2. ความรับผิดชอบและความเข้าใจในบทบาทของกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็ก ก่อนวัยเรียน
3. การประสานและติดตามงานของเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร
4. คุณภาพของอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก
5. นโยบายและการสนับสนุนจากผู้บริหารกรุงเทพมหานคร
6. การสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุ อุปกรณ์

งานวิจัยต่างประเทศ

แลมเบิร์ต (Lambert. 1958 : 4) ได้กล่าวถึงงานวิจัยของ เพชตาลอสซี (Pestalozzi) ซึ่งได้เปรียบเทียบให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยว่า "เด็กทุกคนเปรียบเสมือนดอกไม้ตูมที่ยังไม่เบ่งบาน การศึกษาจะเป็นขบวนการในการที่จะคอยระวังเฝ้าดูให้เด็กพัฒนาในเวลาต่อมา"

นโยบายของการจัดการศึกษาสำหรับประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ยังได้ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ดังที่ แก็บบาค (Gabbard. 1963 : 3) กล่าวว่า "จากการเริ่มต้นที่ดีในโรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery School) และโรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) เป็นสิ่งที่ได้รับการยกย่องว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการศึกษาในระดับประถม และถือว่าเป็นรากฐานอันสำคัญยิ่งของระบบโรงเรียนในอเมริกา"

อเวอ์บาค (Averbach. 1975 : 82) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้พบปัญหาเกี่ยวกับการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เนื่องจากในความเป็นจริงผู้ปกครองส่วนมากต้องทำงานอาชีพของตน ผู้ปกครองจึงไม่มีเวลาอุทิศตนให้กับการดำเนินงานของศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวัน อย่างไรก็ตามทั้งบิดามารดาของเด็กจะมาร่วมในการประชุม ถ้าการประชุมนั้นจะทำให้เกิดผลดี แต่ก็มีผู้ปกครองบางคนซึ่งไม่สามารถปรับตัวมาร่วมได้เนื่องจากปัญหาส่วนตัว สังคม เศรษฐกิจ

บุฟอร์ด (Buford. 1977 : 5688 - A) ได้ทำการวิจัยเมื่อปี ค.ศ. 1975 เรื่องทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนการสอนระดับอนุบาล โดยศึกษาจากผู้ปกครอง 219 คน จากสมาคมผู้ปกครองที่เมืองเฮ็ดมอนต์ รัฐโอคลาโฮมา ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองมีทัศนคติที่ต่างกันหลายประการ คือ

1. สภาพของเด็กก่อนวัยเรียน จำเป็นจะต้องเริ่มพัฒนาในโปรแกรมการเรียนอนุบาล
2. การสอนในชั้นอนุบาล ควรจะเน้นในการพัฒนาด้านอารมณ์จิตวิทยาเด็กเป็นสิ่งสำคัญที่สุดและลำดับต่อไป คือ พัฒนาการทางร่างกาย
3. ควรจะได้มีกิจกรรมที่จะช่วยให้เด็กมีความรู้ที่ติดต่อกับตัวเองมากที่สุด

อัลบูรี (Albury. 1977 : 5687 - A) ได้ทำการวิจัยเมื่อปี ค.ศ. 1976 เรื่อง การพัฒนาเกณฑ์สำหรับก่อตั้งโรงเรียนอนุบาลประจำตำบล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษา ประวัติการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาล และเพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้ไปสร้างคู่มือการบริหารโรงเรียนอนุบาลในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ ในแบบสอบถามที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารโรงเรียนอนุบาล โครงสร้างของหลักสูตร บุคลากร นักเรียน อาคารสถานที่และงบประมาณ โดยส่งแบบสอบถาม ไปเก็บข้อมูลกับผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เกณฑ์การจัดตั้งโรงเรียนอนุบาล จะต้องพิจารณาถึง สถานการณ์ งบประมาณ การสรรหาคู โครงสร้างของหลักสูตร การผลิตวัสดุ อุปกรณ์ การรับรองวิทยฐานะ จำนวนนักเรียน ตำราเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน การประชาสัมพันธ์ไปยังผู้ปกครอง การประเมินผล การปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง และความต้องการของชุมชน

บราวน์ (Brown. 1977 : 4217 - A) ได้ทำการวิจัยเมื่อ ปี ค.ศ. 1976 เรื่อง การพัฒนารูปแบบโปรแกรมการฝึกหัดการดูแลรักษาเด็ก ในศูนย์บริการเลี้ยงเด็กในชนบทตาม โครงการฝึกอบรมแม่ การวิจัยนี้เพื่อที่จะนำไปสร้างโปรแกรมการจัดโรงเรียนอนุบาล โดยวิธี การฝึกอบรมแม่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก เพื่อจะได้ให้แม่นำวิชาความรู้ไปอบรมเลี้ยงดูลูกที่บ้าน ผลการวิจัยปรากฏว่า โครงการดังกล่าวได้ผลดีในแง่ที่บุตรอายุจำงได้มากกว่าการจัดที่โรงเรียน แต่ก็มีแม่บางส่วนที่ไม่อาจจะควบคุมลูกได้ดีเท่ากับครูผู้สอน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ สรุปได้ว่าเด็กเป็นทรัพยากร มนุษย์ที่สำคัญต่อสังคม นับตั้งแต่หน่วยเล็กที่สุดของสังคม คือ สถาบันครอบครัว เด็กเป็นความหวัง ของพ่อแม่ที่จะเติบโตเป็นผู้สืบสกุลในอนาคต เป็นความหวังที่จะได้พึ่งพาของบุพการีเมื่อยามชรา เด็ก คือ กำลังสำคัญที่ทำให้สังคมในอนาคตมีความเจริญก้าวหน้า และเป็นกำลังสำคัญของ ประเทศชาติที่จะพัฒนาประเทศให้เท่าเทียมกับอารยประเทศได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความต้องการ ที่จะศึกษาปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ตามความคิดเห็นของ นักพัฒนาชุมชน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กในพื้นที่เขตกลุ่ม กรุงธน กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้มุ่งหวังว่าผลการวิจัยจะสามารถนำมาปรับปรุงกิจกรรมในศูนย์ พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ให้สอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมต่อพัฒนาการในวัยเด็ก เพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในวันข้างหน้า

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่ม ที่ปฏิบัติงานที่ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงธน กรุงเทพมหานคร จำนวน 33 ศูนย์ ซึ่งบุคคล ทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักพัฒนาชุมชน จำนวน 33 คน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 205 คน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กเล็ก จำนวน 87 คน รวมทั้งสิ้น 325 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โดยการเลือกแบบเจาะจงตามขนาดของ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงธน กรุงเทพมหานคร โดย

2.1 แบ่งขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงธน กรุงเทพมหานคร เป็น 3 ขนาด ดังนี้

2.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ขนาดใหญ่ มีจำนวนเด็กตั้งแต่ 101 คนขึ้นไป

2.1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ขนาดกลาง มีจำนวนเด็กตั้งแต่ 51-100 คน

2.1.3 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ขนาดเล็ก มีจำนวนเด็กตั้งแต่ 50

คนลงมา

2.2 เลือกแบบเจาะจงศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนตามขนาด ขนาดละ 2 ศูนย์ รวมทั้งหมด 6 ศูนย์

2.3 นักพัฒนาชุมชน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนทั้ง 6 ศูนย์ ดังกล่าวจะถูกกำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีนักพัฒนาชุมชน จำนวน 6 คน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 60 คน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก จำนวน 21 คน กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 87 คน ดังรายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และตำแหน่งหน้าที่

ขนาดของศูนย์พัฒนา เด็กก่อนวัยเรียน	นักพัฒนาชุมชน	กรรมการศูนย์พัฒนา เด็กก่อนวัยเรียน	อาสาสมัคร ผู้ดูแลเด็ก	รวมจำนวน กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดใหญ่				
1. ศูนย์เด็กวัดไผ่เลี้ยง	1	10	5	16
2. ศูนย์เด็กจตุรมิตรสัมพันธ์	1	16	5	22
ขนาดกลาง				
1. ศูนย์เด็กมีสยิตนุรัลยาถิ่น	1	14	3	18
2. ศูนย์เด็กสงวนทรัพย์	1	10	3	14
ขนาดเล็ก				
1. ศูนย์เด็กเพชรทองคำ	1	3	2	6
2. ศูนย์เด็กวัดอินทราวาส	1	7	3	11
รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง	6	60	21	87

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบบันทึกการสังเกตและแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นใหม่ ดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบบันทึกการสังเกตและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร จากเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีอยู่ เพื่อสร้างแบบบันทึกการสังเกตและแบบสัมภาษณ์

1.2 ดำเนินการสร้างแบบบันทึกการสังเกตและแบบสัมภาษณ์ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร

1.3 นำแบบบันทึกการสังเกตและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอ ประธาน และกรรมการควบคุมปริญญาพันธ์ ได้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษาที่ใช้

1.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับ นักพัฒนาชุมชน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงและสัณฐานภาษาก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

1.5 นำเครื่องมือที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

3. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของศูนย์ฯ ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวกับศูนย์ฯ นั้น ประกอบกับแบบบันทึกการสังเกต ซึ่งผู้วิจัยได้ไปสังเกตด้วยตนเองทั้ง 6 ศูนย์

2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์ฯ ผู้วิจัยได้ติดต่อผู้อำนวยการเขตในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร ที่กลุ่มตัวอย่างศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนตั้งอยู่ เพื่อขอ

ความร่วมมือในการสำรวจ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักพัฒนาชุมชน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก ประจำศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน นั้น ๆ

3. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยมีนักพัฒนาชุมชน จำนวน 3 คน เป็นผู้ช่วย ซึ่งผู้วิจัยได้ชักชวนความเข้าใจในการสัมภาษณ์แล้ว การเก็บข้อมูลทั้งหมดได้ดำเนินการใน ระหว่างวันที่ 20 กุมภาพันธ์ - 7 มีนาคม 2540

4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมเรียบร้อยแล้วมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ในพื้นที่ เขตกลุ่ม กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่ เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่ม
กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดใหญ่

1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดกลาง

1.3 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดเล็ก

ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

ตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดใหญ่

1.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนวัดไผ่เลี้ยง

ก. สภาพทั่วไป

1) สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ในบริเวณวัดไผ่เลี้ยง เลขที่ 1 หมู่ 3
แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โทร. 421-0347 (ที่วัด),
โทร. 809-0127 (ที่ศูนย์ฯ)

2) ขนาดของพื้นที่ ประมาณ 108 ตารางเมตร

3) เริ่มเปิดทำการ วันที่ 2 กรกฎาคม 2537

4) หน่วยงานที่ก่อตั้งในระยะเริ่มแรก กองสังคมสงเคราะห์

สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร

ข. ด้านอาคารสถานที่

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนวัดไผ่เลี้ยง มีลักษณะเป็นอาคาร
เอกเทศชั้นเดียวยกพื้นสูง 1 เมตร ตัวอาคารยาว 27 เมตร กว้าง 4 เมตร มีระเบียงยาว

ตลอด กว้าง 2 เมตร มี 3 ห้อง ประกอบด้วยห้องเรียน 2 ห้อง และห้องอาหาร 1 ห้อง มีสภาพโครงสร้างของอาคารที่แข็งแรงปลอดภัย อากาศถ่ายเทดีและแสงสว่างพอเหมาะ มีห้องน้ำจำนวน 1 ห้อง ห้องส้วม จำนวน 3 ห้อง เป็นแบบส้วมซึมไม่แยกชาย-หญิง มีอ่างล้างหน้าจำนวน 2 อ่าง สูงจากพื้นประมาณ 2 ฟุต การจัดเครื่องนอนและของใช้ของเด็กเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีสภาพใหม่ มีตู้เก็บอุปกรณ์เครื่องนอน ของใช้และอุปกรณ์การเรียนการสอนเป็นสัดส่วน มีสถานที่และอุปกรณ์ประกอบอาหารและพื้นที่ใช้สอยในการจัดกิจกรรมเด็ก ประมาณ 36 ตารางเมตร

ค. ด้านงบประมาณ

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนวัดไผ่เลี้ยง ได้รับงบประมาณ โดยสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งงบประมาณ ค่าตอบแทน อาหารเสริม และสื่อการเรียนการสอน และได้รับการสนับสนุนจาก บริษัท ไทยรุ่งยูเนี่ยนคาร์ จำกัด (มหาชน) มีอุปกรณ์การเรียนและสื่อการสอน ตลอดจนเครื่องเล่น และเครื่องนอนเด็ก มีการจัดอาหารกลางวัน อาหารเสริมและน้ำดื่มแก่เด็ก เก็บค่าบริการจากผู้ปกครองเด็กคนละ 250 บาท ต่อเดือน โดยนำมาเป็นค่าใช้จ่ายของศูนย์ฯ เช่น ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าอาหารเสริม นมผง ค่าซ่อมแซมอาคารศูนย์ฯ และค่าอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นต้น

ง. ด้านบุคลากร

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนวัดไผ่เลี้ยง มีอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กจำนวน 5 คน อายุระหว่าง 20-28 ปี และมีกรรมการศูนย์ฯ จำนวน 10 คน อายุระหว่าง 30-54 ปี ทำหน้าที่ดูแลและคอยเป็นที่เลี้ยงแก่ศูนย์ฯ ดูแลเด็กจำนวน 250 คน ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 3-6 ขวบ มีบุคลิกที่กระตือรือร้น ตั้งใจทำงาน และมีความสุภาพ ไม่มีเครื่องแบบในการแต่งกาย แต่สังเกตจากเสื้อผ้าที่สวมใส่มีลักษณะเรียบร้อยดูสะอาด การสอนเด็กสามารถใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง และใช้คำพูดที่สุภาพต่อเด็ก กรรมการศูนย์ฯ มาเยี่ยมและดูแลการทำงานของศูนย์ฯ อย่างสม่ำเสมอเกือบทุกวัน มีบางคนที่เป็นผู้ปกครองเด็กด้วย

จ. ด้านการจัดกิจกรรม

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนวัดไผ่เลี้ยง มีกิจกรรมที่เน้นให้เด็กมีความเจริญเติบโตทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา กิจกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน มีสื่อการเรียนการสอน กิจกรรมทุกประเภทเน้นการส่งเสริมสร้างวินัย จริยธรรม และการมี

ส่วนร่วมของเด็ก โดยภาคเช้าจะมีกิจกรรมเคารพธงชาติ ตรวจสุขภาพ กิจกรรม เคลื่อนไหว-จังหวะ และกิจกรรมกลางแจ้ง จะพักรับประทานอาหารในช่วงกลางวัน ส่วนภาคบ่าย จะมีกิจกรรมนอนพักผ่อน 2 ชั่วโมง ทำความสะอาดร่างกาย อาหารว่าง เกม และเตรียมตัว กลับบ้าน

1.1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนจตุรมิตรสัมพันธ์

ก. สภาพทั่วไป

- 1) สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ในชุมชนวัดใหญ่ศรีสุพรรณ ซอยวัดใหญ่ ศรีสุพรรณ ถนนอินทรพิทักษ์ แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
- 2) ขนาดของพื้นที่ ประมาณ 90 ตารางเมตร
- 3) เริ่มเปิดทำการ พ.ศ. 2524
- 4) หน่วยงานที่ก่อตั้งในระยะเริ่มแรก คือ กรรมการชุมชน สภาสตรีแห่งชาติ การเคหะแห่งชาติ และสมาคมนักเรียนเก่าโรงเรียนราชนิ

ข. ด้านอาคารสถานที่

ศูนย์ฯ มีลักษณะเป็นอาคารไม้ 2 ชั้น ชั้นล่างมีห้องนอน จำนวน 2 ห้อง ห้องอเนกประสงค์ จำนวน 1 ห้อง ห้องอาบน้ำ จำนวน 1 ห้อง ห้องส้วม จำนวน 4 ห้อง ไม้แยกชาย - หญิง และห้องอาหาร จำนวน 1 ห้อง ชั้นบนมีห้องประชุม จำนวน 1 ห้อง ห้องเรียน จำนวน 2 ห้อง และห้องส้วม จำนวน 1 ห้อง ไม้แยกชาย - หญิง มีสภาพอาคารแข็งแรง อากาศถ่ายเทดี แสงสว่างพอเหมาะ มีอ่างล้างหน้า จำนวน 3 อ่าง สูงจากพื้น ประมาณ 2 ฟุตครึ่ง นอกจากนี้ ยังมีตู้เก็บอุปกรณ์การเรียนการสอน เครื่องนอน และเครื่องใช้ เด็ก จำนวน 4 ตู้ มีพื้นที่ใช้สอยในการจัดกิจกรรมประมาณ 30 ตารางเมตร

ค. ด้านงบประมาณ

ศูนย์ฯ ได้รับงบประมาณจากสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร และรายได้ส่วนหนึ่งได้จากการเก็บค่าบริการจากผู้ปกครองเด็ก รายละ 15 บาทต่อวัน เพื่อนำมาใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ เช่น ค่าอุปกรณ์การเรียนและสื่อการสอน ตลอดจน เครื่องเล่น และเครื่องนอนเด็ก อาหารกลางวัน อาหารเสริม และน้ำดื่ม

ง. ด้านบุคลากร

ศูนย์ฯมีบุคลากรคืออาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก จำนวน 5 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 23 - 30 ปี และกรรมการศูนย์ฯ จำนวน 16 คน มีอายุระหว่าง 30 - 44 ปี มีเด็ก จำนวน 140 คน มีอายุระหว่าง 2 - 6 ขวบ บุคลากรของศูนย์ฯ มีความกระตือรือร้นและตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ในการทำงาน การแต่งกายไม่มีเครื่องแบบในการทำงาน แต่ดูแล้วยสะอาดเรียบร้อยดี

จ. ด้านการจัดกิจกรรม

ศูนย์ฯ มีการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กมีความเจริญเติบโตทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา และกิจกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการใช้สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนภาษาพูดและภาษาท่าทางโดยรวมถูกต้อง กิจกรรมทุกประเภทเน้นการส่งเสริม สร้างวินัย จริยธรรม และการมีส่วนร่วมของเด็ก กิจกรรมในภาคเช้าจัดให้มีการเคารพธงชาติ เน้นกิจกรรมกลางแจ้ง ส่วนในภาคบ่ายจะจัดให้เด็กได้พักผ่อน 2 ชั่วโมง การเล่นเกม และเตรียมตัวกลับบ้านให้เด็กได้นอนพักผ่อนวันละ 1 - 2 ชั่วโมง

1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดกลาง

1.2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนมัสยิดนูรุลยาซีน

ก. สภาพทั่วไป

1) สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่เลขที่ 41/19 ในชุมชนมัสยิดนูรุลยาซีน ถนนสุขสวัสดิ์ 14 แขวงจอมทอง เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ 477-1026

2) ขนาดของพื้นที่ ประมาณ 90 ตารางเมตร

3) เริ่มเปิดทำการ เดือนมีนาคม 2532

4) หน่วยงานที่ก่อตั้งในระยะเริ่มแรก กรรมการชุมชน และฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตจอมทอง

ข. ด้านอาคารสถานที่

ศูนย์ฯ มีลักษณะเป็นอาคารไม้ 2 ชั้น ชั้นล่างเป็นห้องเก็บของ ห้องน้ำ จำนวน 1 ห้อง ห้องส้วม จำนวน 3 ห้อง ไม้แยกชาย-หญิง และห้องครัว จำนวน 1 ห้อง มีอ่างล้างหน้า จำนวน 2 อ่าง ตั้งสูงจากพื้นประมาณ 3 ฟุต ชั้นบนมี 3 ห้อง เป็นห้องเรียนทั้งหมด มีสภาพความมั่นคงของอาคารที่แข็งแรง มีแสงสว่างที่พอเหมาะ และอากาศ

ถ่ายเทได้สะดวกมีห้องน้ำ ห้องส้วม อ่างล้างหน้า สถานที่ประกอบอาหาร และอุปกรณ์ในการประกอบอาหาร มีเครื่องนอนสำหรับเด็ก และเครื่องใช้สำหรับเด็กวางไว้เป็นระเบียบเรียบร้อย มีพื้นที่ใช้สอยสำหรับการจัดกิจกรรมของเด็ก ประมาณ 40 ตารางเมตร

ค. ด้านงบประมาณ

ศูนย์ฯ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตจอมทอง และอีกส่วนหนึ่งได้จากการเก็บค่าบริการจากผู้ปกครองเด็กคนละ 200 บาทต่อเดือน โดยนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในกิจกรรมของศูนย์ฯ เช่น อุปกรณ์การเรียน สื่อการสอน เครื่องเล่น ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่เด็ก เครื่องนอนเด็ก อาหารกลางวัน อาหารเสริม และน้ำดื่ม

ง. ด้านบุคลากร

ศูนย์ฯ มีอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก จำนวน 3 คน เป็นชาย 2 คน และหญิง 1 คน อายุระหว่าง 21-26 ปี มีกรรมการศูนย์ฯ จำนวน 14 คน อายุระหว่าง 35-47 ปี มีเด็ก จำนวน 54 คน อายุระหว่าง 3 - 6 ขวบ บุคลากรมีความกระตือรือร้นและความตั้งใจในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้การแต่งกายไม่มีเครื่องแบบที่เป็นรูปแบบเดียวกัน สุภาพ และสะอาด

จ. ด้านการจัดกิจกรรม

ศูนย์ฯ มีการเตรียมความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจก่อนจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก กิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นให้เด็กส่งเสริมการสร้างวินัย และจริยธรรมให้แก่เด็ก มีการใช้สื่อการสอน มีการใช้ภาษาพูด ภาษาท่าทาง ประกอบการสอน กิจกรรมสำหรับเด็กในช่วงเช้าจะเน้นกิจกรรมกลางแจ้ง จะพักตอนกลางวันและในช่วงบ่ายจะให้เด็กพักผ่อน โดยการนอนประมาณ 2 ชั่วโมง ทำความสะอาดร่างกาย กิจกรรมเล่นเกม นันทนาการ และเตรียมตัวกลับบ้าน

1.2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนสงวนทรัพย์

ก. สภาพทั่วไป

1) สภาพที่ตั้ง ตั้งอยู่ในชุมชนสงวนทรัพย์ ซอยสงวนทรัพย์ ถนนเจริญสนิทวงศ์ แขวงบางอ้อ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ 435-2497

2) ขนาดของพื้นที่ ประมาณ 80 ตารางเมตร

3) เริ่มเปิดดำเนินงาน เมื่อ พ.ศ. 2529

4) หน่วยงานที่ก่อตั้งเริ่มแรก กรรมการชุมชน เป็นศูนย์ที่ชุมชน
ร่วมกันดูแลและบริหารงาน

ข. ด้านอาคารสถานที่

ศูนย์ฯ มีลักษณะเป็นอาคารไม้ 2 ชั้น ชั้นล่างเป็นห้องอเนกประสงค์
จำนวน 1 ห้อง และห้องอาบน้ำ จำนวน 1 ห้อง ห้องส้วม จำนวน 2 ห้อง ไม้แยกชาย-หญิง
จำนวน 1 ห้อง อ่างล้างหน้า จำนวน 2 อ่าง ตั้งสูงจากพื้นประมาณ 2 ฟุต มีสภาพความมั่นคง
ของอาคารที่แข็งแรง อากาศถ่ายเทดีและแสงสว่างพอเหมาะ มีสถานที่และอุปกรณ์ประกอบอาหาร
เครื่องนอนและของใช้เด็กดูใหม่ จัดวางเป็นระเบียบเรียบร้อย มีพื้นที่เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริม
การเรียนรู้ของเด็ก ประมาณ 30 ตารางเมตร

ค. ด้านงบประมาณ

ศูนย์ฯ ได้รับงบประมาณจากสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร
และงบประมาณค่าใช้จ่ายจากการเก็บค่าบริการจากผู้ปกครองเด็กรายละ 15 บาทต่อวัน โดยนำ
มาเป็นค่าใช้จ่ายในกิจกรรมของศูนย์ฯ เช่น ค่าอุปกรณ์การเรียน สื่อการสอน เครื่องเล่น และ
เครื่องนอนที่เพียงพอแก่เด็ก อาหารกลางวัน อาหารเสริม และปริมาณน้ำดื่ม

ง. ด้านบุคลากร

ศูนย์ฯ มีบุคลากรผู้ดำเนินการ คือ อาสาสมัครฯ จำนวน 3 คน
อายุระหว่าง 20 - 24 ปี มีกรรมการศูนย์ฯ จำนวน 10 คน อายุระหว่าง 34 - 50 ปี มีเด็ก
จำนวน 81 คน อายุระหว่าง 3 - 6 ขวบ บุคลากรของศูนย์ฯ มีความกระตือรือร้น และตั้งใจ
ปฏิบัติหน้าที่ในการทำงาน การแต่งกายดูสะอาด และสุขภาพ กรรมการศูนย์ฯ มาตรวจเยี่ยม
การทำงานทุกวัน

จ. ด้านการจัดกิจกรรม

ศูนย์ฯ มีกิจกรรมที่เน้นให้เด็กมีความเจริญเติบโตทั้งร่างกาย
จิตใจ และสติปัญญา และกิจกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการใช้สื่อการเรียน
การสอน ใช้ภาษาพูด ภาษาท่าทาง ประกอบการเรียนการสอน กิจกรรมเน้นการส่งเสริมสร้าง
วินัย จริยธรรม และการมีส่วนร่วมของเด็ก นอกจากนี้ยังมีการจัดให้เด็กได้อ่านนิทานวันละ
1 - 2 ชั่วโมง กิจกรรมของศูนย์ฯ ในช่วงเช้าจะจัดให้มีการเคารพธงชาติและสวดมนต์ เน้น

กิจกรรมกลางแจ้งจะพักในช่วงกลางวัน ส่วนในช่วงบ่ายจะจัดให้เด็กนอน ประมาณ 2 ชั่วโมง เน้นกิจกรรมการเล่นเกมนันทนาการและเตรียมตัวกลับบ้าน

1.3 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดเล็ก

1.3.1 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเพชรทองคำ

ก. สภาพทั่วไป

1) สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ในชุมชนเพชรทองคำ ซอยเพชรทองคำ ถนนบางกะดี แขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

2) ขนาดของพื้นที่ ประมาณ 70 ตารางเมตร

3) เริ่มเปิดทำการ เมื่อ พ.ศ.2529

4) หน่วยงานที่ก่อตั้งเริ่มแรก กรรมการชุมชน เป็นศูนย์ฯ ที่ชุมชน ช่วยกันดูแลและบริหารงาน

ข. ด้านอาคารสถานที่

ศูนย์ฯ มีลักษณะเป็นอาคารไม้ 2 ชั้น ประกอบด้วย ห้องเรียน จำนวน 1 ห้อง ห้องครัว จำนวน 1 ห้อง และห้องอาบน้ำ จำนวน 1 ห้อง ห้องส้วม จำนวน 3 ห้อง ไม้แยกชาย-หญิง มีสภาพความมั่นคงของอาคารที่แข็งแรง อากาศถ่ายเทดี และแสงสว่างพอเหมาะ มีอ่างล้างหน้า จำนวน 1 อ่าง ตั้งสูงจากพื้นประมาณ 2 ฟุต มีสถานที่และอุปกรณ์ประกอบอาหาร เครื่องนอนและของใช้เด็กใหม่จัดวางเป็นระเบียบเรียบร้อย มีพื้นที่เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ประมาณ 25 ตารางเมตร

ค. ด้านงบประมาณ

ศูนย์ฯ เก็บค่าบริการโดยเฉลี่ยต่อหัวจากผู้ปกครองเด็ก รายละ 350 บาทต่อเดือน เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงานของศูนย์ฯ เช่น อุปกรณ์การเรียนและสื่อการสอน เครื่องเล่นและเครื่องนอนเด็ก อาหารกลางวัน อาหารเสริม และน้ำดื่ม

ง. ด้านบุคลากร

มีกรรมการศูนย์ฯ จำนวน 3 คน อายุระหว่าง 35 - 50 ปี มีอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก จำนวน 2 คน อายุระหว่าง 25 - 26 ปี มีเด็ก จำนวน 43 คน อายุระหว่าง 2-6 ขวบ บุคลากรของศูนย์ฯ มีความกระตือรือร้น และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ในการทำงาน นอกจากนี้การแต่งกายดูสุขภาพ และสะอาด กรรมการศูนย์ฯ มาช่วยดูแลการทำงานทุกวัน

จ. ด้านการจัดกิจกรรม

ศูนย์ฯ มีกิจกรรมที่เน้นให้เด็กมีความเจริญเติบโตทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา มีกิจกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน การใช้สื่อการเรียน การสอน ตลอดจนภาษาพูด ภาษาท่าทาง กิจกรรมการส่งเสริมสร้างวินัย จริยธรรม และการมีส่วนร่วมของเด็ก ในช่วงเช้าจะเน้นกิจกรรมการเคลื่อนไหว-จังหวะ ส่วนในภาคบ่ายจะเน้นการเล่นเกม และจัดให้เด็กทำความสะอาดร่างกายและนอนวันละประมาณ 1 - 2 ชั่วโมง กิจกรรมแต่ละวันจะไม่เน้นนอนขึ้นอยู่กับความพร้อมของเด็ก และภารกิจของศูนย์ฯ

1.3.2 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนวัดอินทราวาส (วัดประดู่)

ก. สภาพทั่วไป

1) สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ในหมู่บ้านพัฒนา วัดอินทราวาส แขวง บางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

2) ขนาดของพื้นที่ ประมาณ 70 ตารางเมตร

3) เริ่มเปิดบริการ เมื่อ พ.ศ. 2529

4) หน่วยงานที่ก่อตั้งในระยะเริ่มแรก กรรมการชุมชนเป็นผู้จัด

ตั้งและดูแลการดำเนินงาน

ข. ด้านอาคารสถานที่

ศูนย์ฯ มีลักษณะเป็นอาคารไม้ 1 ชั้น โดยแบ่งเป็นห้องเรียน จำนวน 1 ห้อง ห้องอาหาร จำนวน 1 ห้อง ห้องอเนกประสงค์ จำนวน 1 ห้อง ห้องอาบน้ำ จำนวน 1 ห้อง และห้องส้วม จำนวน 2 ห้อง ไม้แยกชาย-หญิง มีสภาพความมั่นคงของอาคารที่แข็งแรง อากาศถ่ายเทดีและแสงสว่างพอเหมาะ อ่างล้างหน้า จำนวน 1 อ่าง ตั้งสูงจากพื้น ประมาณ 3 ฟุต มีอุปกรณ์ประกอบอาหาร ส่วนเครื่องนอนและของใช้เด็กจัดวางเป็นระเบียบเรียบร้อย มีพื้นที่เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ประมาณ 25 ตารางเมตร

ค. ด้านงบประมาณ

ศูนย์ฯ เก็บเงินค่าบริการจากผู้ปกครองเด็กรายละ 200 บาท ต่อเดือน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของศูนย์ฯ เช่น อุปกรณ์การเรียนและสื่อการสอน ตลอดจนเครื่องเล่นและเครื่องนอนเด็ก อาหารกลางวัน อาหารเสริม และน้ำดื่ม

ง. ด้านบุคลากร

ศูนย์ฯ มีกรรมการศูนย์ฯ จำนวน 7 คน อายุระหว่าง 32-45 ปี มีอาสาสมัครฯ จำนวน 3 คน อายุระหว่าง 27 - 30 ปี มีจำนวนเด็ก 46 คน อายุระหว่าง 2-6 ขวบ บุคลากรของศูนย์ฯ มีความกระตือรือร้น และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ในการทำงาน นอกจากนี้การแต่งกายดูสุขภาพและสะอาด แต่ไม่มีเครื่องแบบที่เป็นรูปแบบเดียวกัน กรรมการศูนย์ฯ จะมาช่วยดูแลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ทุกวัน

จ. ด้านการจัดกิจกรรม

ศูนย์ฯ มีกิจกรรมที่เน้นให้เด็กมีความเจริญเติบโตทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา และกิจกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการใช้สื่อการเรียน การสอน ตลอดจนภาษาพูด ภาษาท่าทางที่ถูกต้อง กิจกรรมเน้นการส่งเสริมสร้างวินัย จริยธรรม และการมีส่วนร่วมของเด็ก กิจกรรมในช่วงเช้าจะเน้นกิจกรรมกลางแจ้ง เป็นส่วนใหญ่ ส่วนกิจกรรมในช่วงบ่ายจะเน้นการพักผ่อน และเกม โดยมีกิจกรรมเคารพธงชาติและสวดมนต์ทุกวัน การจัดกิจกรรมในแต่ละวันจะไม่แน่นอนตายตัว มีความยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ของแต่ละวัน

ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

ในตอนนี้จะ เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็ก ก่อนวัยเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 87 คน จำแนกตามขนาดของศูนย์ฯ โดยข้อสัมภาษณ์บางข้อผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ และคิดค่าร้อยละจากความถี่ใน ข้อนั้น ๆ แบ่งปัญหาการดำเนินงานออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านอาคารสถานที่
- 2.2 ด้านงบประมาณ
- 2.3 ด้านบุคลากร
- 2.4 ด้านการจัดกิจกรรม

2.1 ด้านอาคารสถานที่

รายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ด้านอาคารสถานที่ ดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามขนาดของศูนย์ฯ

รายละเอียดข้อมูล	ขนาดของศูนย์ฯ			ความถี่	ร้อยละ
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก		
1. การใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอยของอาคาร					
1.1 เพียงพอ	34	20	1	55	63.22
1.2 ไม่เพียงพอ ควรปรับปรุง	4	12	16	32	36.78
1.2.1 ขยายหรือต่อเติมศูนย์ฯ	(4)	(12)	(12)	(28)	(32.18)
1.2.2 ย้ายไปที่ใหม่	(-)	(-)	(3)	(3)	(3.45)
1.2.3 ปรับปรุงสภาพแวดล้อม	(-)	(-)	(1)	(1)	(1.15)
2. ความต้องการปรับปรุงศูนย์ฯ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)					
2.1 ทาสีศูนย์ฯ ใหม่	10	12	14	36	41.38
2.2 ซ่อมอุปกรณ์เครื่องเล่นเด็ก	10	10	15	35	40.23
2.3 ห้องน้ำ ห้องสุขา	15	12	5	32	36.78
2.4 สนามเด็กเล่น	12	9	7	28	32.18
2.5 ซ่อมแซมรั้วศูนย์ฯ	6	4	7	17	19.54
3. ความเหมาะสมเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง					
3.1 เหมาะสม เพราะ	35	30	11	76	87.36
3.1.1 อยู่ใจกลางชุมชน	(18)	(14)	(8)	(40)	(45.98)
3.1.2 ติดต่อกับผู้ประกอบการได้ง่าย	(10)	(8)	(2)	(20)	(22.99)
3.1.3 การเดินทางสะดวก	(7)	(8)	(1)	(16)	(18.39)
3.2 ไม่เหมาะสม เพราะ	3	2	6	11	12.64

ตาราง 2 (ต่อ)

รายละเอียดข้อมูล	ขนาดของศูนย์ฯ			ความถี่	ร้อยละ
	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	ขนาด เล็ก		
3.2.1 สถานที่คับแคบเกินไป	(-)	(1)	(5)	(6)	(6.90)
3.2.2 สิ่งแวดล้อมไม่ดี	(2)	(-)	(-)	(2)	(2.30)
3.2.3 ทางเข้า-ออกลำบาก	(1)	(1)	(1)	(3)	(3.44)
4. มาตรการในการดูแลรักษาความปลอดภัย ในด้านการป้องกันอัคคีภัย					
4.1 มี	38	30	16	84	96.55
(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)					
4.1.1 มีเครื่องดับเพลิง	38	30	16	84	96.55
4.1.2 ฝึกซ้อมป้องกันอัคคีภัย	11	8	2	21	24.14
4.1.3 มีแผนป้องกันไฟฟ้าช็อต	4	4	6	14	16.09
4.2 ไม่มี	-	2	1	3	3.45
5. การพัฒนาสภาพแวดล้อม					
5.1 มีการพัฒนา					
(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)					
5.1.1 กิจกรรมรักษาความสะอาด	25	20	17	62	71.26
5.1.2 กิจกรรมรักษาสภาพแวดล้อม	20	16	9	45	51.72
5.1.3 ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	9	12	15	36	41.37
5.2 ไม่มี	3	2	3	8	9.20

จากตาราง 2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามขนาดของศูนย์ฯ ดังนี้

ข้อ 1 การใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอยของอาคาร มีผู้ตอบว่าเพียงพอ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 63.22 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นว่าเพียงพอมากที่สุด จำนวน 34 คน รองลงมาคือขนาดกลางและเล็ก (20, 1 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่มีความเห็นว่าไม่เพียงพอ ควรปรับปรุง มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 36.78 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นว่าไม่เพียงพอมากที่สุด จำนวน 16 คน รองลงมาคือขนาดกลางและใหญ่ (12, 4 คน) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรขยายหรือต่อเติมเป็นศูนย์ฯ มากที่สุด จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 32.18 รองลงมาคือย้ายไปที่ใหม่ และปรับปรุงสภาพแวดล้อม (3, 1 คน) ตามลำดับ

ข้อ 2 ความต้องการปรับปรุงศูนย์ฯ พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่าการปรับปรุงศูนย์ฯ โดยการทาสีศูนย์ฯ ใหม่ มากที่สุด จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 41.38 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 14 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดใหญ่ (12, 10 คน) ตามลำดับ ส่วนที่ต้องการปรับปรุงศูนย์ฯ ลำดับรองลงมาคือซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องเล่นเด็ก จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 40.23 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็กมีความเห็นว่า ควรซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องเล่นมากที่สุด จำนวน 15 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดใหญ่และกลาง มีความเห็นเท่ากัน จำนวน 10 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่าต้องการปรับปรุงห้องน้ำ ห้องสุขา มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 36.78 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 15 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (12, 5 คน) ตามลำดับ และผู้ที่ตอบว่าต้องการปรับปรุงสนามเด็กเล่น จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 32.18 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 12 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก (9, 7 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าต้องการซ่อมแซมรั้วศูนย์ฯ มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 19.54 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 7 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง (6, 4 คน) ตามลำดับ

ข้อ 3 ความเหมาะสมเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่าสถานที่ตั้งของศูนย์ฯ มีความเหมาะสม จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 87.36 โดยบุคลากร

ในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นว่าเป็นเหมาะสมมากที่สุด จำนวน 35 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (30, 11 คน) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า สถานที่ตั้งศูนย์ฯ เหมาะสมเพราะอยู่ใจกลางแหล่งชุมชน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 45.98 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด 18 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (14, 8 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าสามารถติดต่อกับผู้ปกครองได้ง่าย มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 22.99 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 10 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (8, 2 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าสถานที่ตั้งศูนย์ฯ เหมาะสมเพราะการเดินทางสะดวก จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 18.39 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลางมีความเห็นมากที่สุด จำนวน 8 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดใหญ่และขนาดเล็ก (7, 1 คน) ตามลำดับ

ส่วนผู้ที่มีความเห็นว่าสถานที่ตั้งของศูนย์ฯ ไม่เหมาะสม จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 12.64 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นว่าเป็นไม่เหมาะสมมากที่สุด จำนวน 6 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดใหญ่และขนาดกลาง (3, 2 คน) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าไม่เหมาะสมเพราะสถานที่คับแคบเกินไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็กมีความเห็นมากที่สุด จำนวน 5 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลาง จำนวน 1 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่เหมาะสมเพราะสิ่งแวดล้อมไม่ดีคือ ศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 และผู้ที่ตอบว่าทางเข้า - ออกลำบาก มีความเห็นเท่า ๆ กัน จำนวน 1 คน ทั้ง 3 ขนาด คิดเป็นร้อยละ 3.44

ข้อ 4 มาตรการในการดูแลรักษาความปลอดภัยในด้านการป้องกันอัคคีภัย พบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่ามีมาตรการในการดูแลรักษาความปลอดภัย ในด้านการป้องกันอัคคีภัย จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 96.55 โดยที่บุคลากร ในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นว่ามีมากที่สุด จำนวน 38 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (30, 16 คน) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า มีมาตรการรักษาความปลอดภัย โดยมีเครื่องดับเพลิงประจำศูนย์ฯ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 96.55 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 38 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (30, 16 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีการฝึกซ้อมป้องกันอัคคีภัย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 24.14 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 11 คน

รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (8, 2 คน) ตามลำดับ และผู้ที่ตอบว่ามีแผนป้องกันไฟฟ้าช็อต จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 16.09 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 6 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีจำนวน 4 คน เท่า ๆ กัน ส่วนผู้ที่ตอบว่า ไม่มีมาตรการในการดูแลรักษาความปลอดภัยในด้านการป้องกันอัคคีภัย มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลาง มีความเห็นว่ามีมากที่สุด จำนวน 2 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดเล็ก จำนวน 1 คน

ข้อ 5 การพัฒนาสภาพแวดล้อม บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่า มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในศูนย์ฯ ที่มีมากที่สุด คือ กิจกรรมการรักษาความสะอาด จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 71.26 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 25 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (20, 17 คน) ตามลำดับ ผู้ที่ตอบว่า มีกิจกรรมรักษาสภาพแวดล้อม จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 51.72 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 20 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (16, 9 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 41.37 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 15 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดใหญ่ (12, 9 คน) ตามลำดับและผู้ที่มีความคิดเห็นว่าจะไม่มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณรอบ ๆ ศูนย์ฯ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่และขนาดเล็กมีความเห็นเท่ากันคือ จำนวน 3 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดกลาง จำนวน 2 คน

2.2 ด้านงบประมาณ

รายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ด้านงบประมาณ ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 การดำเนินงานด้านงบประมาณ จำแนกตามขนาดของศูนย์ฯ

รายละเอียดข้อมูล	ขนาดของศูนย์ฯ			ความถี่	ร้อยละ
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก		
1. วัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเขต					
1.1 เพียงพอ	20	20	8	48	55.17
1.2 ไม่เพียงพอ	18	12	9	39	44.83
1.2.1 ขาดงบประมาณ	(15)	(10)	(3)	(28)	(32.18)
1.2.2 ของเล่นมีน้อย	(3)	(2)	(4)	(9)	(10.35)
1.2.3 สนับสนุนไม่ต่อเนื่อง	(-)	(-)	(2)	(2)	(2.30)
2. การสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน					
2.1 มี	30	16	12	58	66.67
2.1.1 สนับสนุนด้านวัสดุ	(30)	(12)	(8)	(50)	(57.47)
2.1.2 สนับสนุนด้านการเงิน	(-)	(4)	(4)	(8)	(9.20)
2.2 ไม่มี	8	16	5	29	33.33
3. การปรับปรุงอัตราเงินเดือนของอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก					
3.1 เหมาะสมแล้ว	2	1	1	4	4.60
3.2 ควรปรับปรุง	36	31	16	83	95.40
3.2.1 ตามวุฒิการศึกษา	(17)	(11)	(10)	(38)	(43.68)
3.2.2 ตามค่าแรงขั้นต่ำ	(19)	(20)	(6)	(45)	(51.72)

ตาราง 3 (ต่อ)

รายละเอียดข้อมูล	ขนาดของศูนย์ฯ			ความถี่	ร้อยละ
	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	ขนาด เล็ก		
4. เงินค่าบริการที่ได้รับจากผู้ปกครองเด็ก					
4.1 เพียงพอ	4	3	2	9	10.34
4.2 ไม่เพียงพอ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	34	29	15	78	89.66
4.2.1 อัตราค่าบริการน้อย	34	28	14	76	87.36
4.2.2 ผู้ปกครองเด็กจ่ายเงิน ค่าบริการไม่สม่ำเสมอ	25	7	5	37	42.53
4.2.3 จำนวนเด็กน้อย	12	16	4	32	36.78
5. ความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินของศูนย์ฯ					
5.1 สะดวก	24	20	15	59	67.82
5.2 ไม่สะดวก	14	12	2	28	32.18
6. ปัญหาในการแจกอาหารเสริมให้แก่เด็ก ในศูนย์ฯ					
6.1 มีปัญหา	10	9	3	22	25.29
6.1.1 ความล่าช้าของหน่วยงานที่ให้ การสนับสนุน	(5)	(5)	(2)	(12)	(13.80)
6.1.2 ความไม่เอาใจใส่ของ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง	(5)	(4)	(1)	(10)	(11.49)
6.2 ไม่มีปัญหา	28	23	14	65	74.71

จากตาราง 3 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านงบประมาณ จำแนกตามขนาดของศูนย์ฯ ดังนี้

ข้อ 1 วัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเขต มีผู้ตอบว่าเพียงพอมากที่สุดจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 55.17 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่และขนาดกลางมีความเห็นว่าเพียงพอมากที่สุดคือ ขนาดละ 20 คน และรองลงมา คือ ศูนย์ฯ ขนาดเล็ก 8 คน ส่วนผู้ที่มีความเห็นว่าไม่เพียงพอ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 44.83 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด 18 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (12, 9 คน) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ไม่เพียงพอเพราะขาดงบประมาณจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 32.18 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นจำนวนมากที่สุด 15 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (10, 3 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าของเล่นมีน้อยจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 10.35 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 4 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง (3, 2 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าการสนับสนุนไม่ต่อเนื่อง คือ ศูนย์ฯ ขนาดเล็ก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30

ข้อ 2 การสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน มีผู้ตอบว่ามีการสนับสนุน จำนวน 58 คน คิดเป็น ร้อยละ 66.67 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 30 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (16, 12 คน) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า มีการสนับสนุนด้านวัสดุจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 57.47 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 30 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดใหญ่ (12, 8 คน) ตามลำดับ ผู้ที่ตอบว่ามีการสนับสนุนด้านการเงิน มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก มีจำนวน 4 คนเท่ากัน ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่มีการสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลางมีความเห็นมากที่สุด จำนวน 16 คน รองลงมาคือขนาดใหญ่และขนาดเล็ก (8, 5 คน) ตามลำดับ

ข้อ 3 การปรับปรุงอัตราเงินเดือนของอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก มีผู้ที่ตอบว่าเห็นว่าควรปรับปรุงอัตราเงินเดือนของอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก มากที่สุด จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 95.40 โดยที่บุคลากรของศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด 36 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ

ขนาดกลางและขนาดเล็ก (31, 16 คน) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า มีผู้ที่ตอบว่าควรปรับปรุงอัตราเงินเดือนตามค่าแรงขั้นต่ำมากที่สุด จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 51.72 โดยที่บุคลากรของศูนย์ฯ ขนาดกลาง มีความเห็นมากที่สุด 20 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดใหญ่และขนาดเล็ก (19, 6 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่า ควรปรับปรุงอัตราเงินเดือนตามวุฒิการศึกษา จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 43.68 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุดจำนวน 17 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (11, 10 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าเหมาะสมแล้ว จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.60 โดยที่บุคลากรของศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 2 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีจำนวน 1 คนเท่ากัน

ข้อ 4 เงินค่าบริการที่ได้รับจากผู้ปกครองเด็ก มีผู้ตอบว่าเงินค่าบริการที่ได้รับจากผู้ปกครองเด็กไม่เพียงพอมีจำนวนมากที่สุด 78 คน คิดเป็นร้อยละ 89.66 โดยที่บุคลากรศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด 34 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก (29, 15 คน) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า มีผู้ตอบว่าไม่เพียงพอเพราะอัตราค่าบริการน้อย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 87.36 โดยที่บุคลากรศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด 34 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (28, 14 คน) ตามลำดับ ผู้ที่ตอบว่าผู้ปกครองเด็กจ่ายเงินค่าบริการไม่สม่าเสมอมีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 42.53 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 25 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก จำนวน (7, 5 คน) ตามลำดับ ผู้ที่ตอบว่าไม่เพียงพอ เพราะจำนวนเด็กน้อย มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 36.78 โดยที่ศูนย์ฯ ขนาดกลางมีความเห็นมากที่สุด 16 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก (12, 4 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าเพียงพอ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 10.34 โดยที่บุคลากรศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 4 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก (3, 2 คน) ตามลำดับ

ข้อ 5 ความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินของศูนย์ฯ มีผู้ตอบว่าสะดวก จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 67.82 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นว่าสะดวก จำนวน 24 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (20, 15 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่สะดวก

มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 32.18 โดยบุคลากรในศูนย์ฯขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 14 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (12, 2 คน) ตามลำดับ

ข้อ 6 ปัญหาในการแจกอาหารเสริมให้แก่เด็กในศูนย์ฯ มีผู้ที่ตอบว่าไม่มีปัญหา มีจำนวนมากที่สุด 65 คน คิดเป็นร้อยละ 74.71 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 28 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (23, 14 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีปัญหาในการแจกอาหารเสริมให้แก่เด็ก จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 25.29 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด 10 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (9, 3 คน) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่ามีปัญหาเพราะเกิดจากความล่าช้าของหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 13.80 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่และขนาดกลางมีความเห็น จำนวน 5 คนเท่ากัน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดเล็ก จำนวน 2 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีปัญหา เพราะความไม่เอาใจใส่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 11.49 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด 5 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (4, 1 คน) ตามลำดับ

2.3 ด้านบุคลากร

รายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ด้านบุคลากร ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 การดำเนินงานด้านบุคลากร จำแนกตามขนาดของศูนย์ฯ

รายละเอียดข้อมูล	ขนาดของศูนย์ฯ			ความถี่	ร้อยละ
	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	ขนาด เล็ก		
1. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ					
1.1 พอใจ	37	32	16	85	97.70
1.2 ไม่พอใจ	1	-	1	2	2.30
1.2.1 ปริมาณงานมาก	(1)	(-)	(-)	(1)	(1.15)
1.2.2 ค่าตอบแทนน้อย	(-)	(-)	(1)	(1)	(1.15)
2. สาเหตุที่ทำให้อาสาสมัครลาออก (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)					
2.1 ได้ค่าตอบแทนน้อย	38	32	17	87	99.99
2.2 ได้งานใหม่ที่พึงพอใจมากกว่า	15	12	12	39	44.83
2.3 ความไม่มั่นคงในหน้าที่การงาน	14	13	11	38	43.68
2.4 กฎ ระเบียบเคร่งครัดมากเกินไป	2	2	2	6	6.90
3. โอกาสที่อาสาสมัครผู้ดูแลเด็กและกรรมการ ศูนย์ฯ จะได้รับการสนับสนุนให้ไปศึกษาดูงาน					
3.1 มีโอกาสมาก	2	2	1	5	5.75
3.2 มีโอกาสน้อย	36	30	16	82	94.25
3.2.1 ไม่มีงบประมาณ	(19)	(18)	(8)	(45)	(51.72)
3.2.2 มีภารกิจดูแลเด็ก	(17)	(12)	(8)	(37)	(42.53)

ตาราง 4 (ต่อ)

รายละเอียดข้อมูล	ขนาดของศูนย์ฯ			ความถี่	ร้อยละ
	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	ขนาด เล็ก		
4. ความต้องการความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงาน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)					
4.1 การจัดทำสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน	22	24	16	62	71.26
4.2 การดูแลเด็ก	16	15	17	48	55.17
4.3 ด้านสุขภาพอนามัย	25	21	14	60	68.97
4.4 ด้านการเสริมสร้างมนุษย์สัมพันธ์ ในการทำงาน	14	13	12	39	44.83
5. ความร่วมมือของผู้ปกครองเด็ก					
5.1 ให้ความร่วมมือน้อย (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	5	3	3	11	12.65
5.1.1 มีภารกิจมาก	(3)	(2)	(1)	(6)	(6.90)
5.1.2 ขาดความรับผิดชอบ	(2)	(1)	(2)	(5)	(5.75)
5.2 ให้ความร่วมมือปานกลาง	19	19	8	46	52.87
5.3 ให้ความร่วมมือมาก	14	10	6	30	34.48
6. การประสานงานระหว่างศูนย์ฯ กับ สช. สภ. และ สส.					
6.1 ประสานงานน้อย	10	12	6	30	34.48

ตาราง 4 (ต่อ)

รายละเอียดข้อมูล	ขนาดของศูนย์ฯ			ความถี่	ร้อยละ
	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	ขนาด เล็ก		
(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)					
6.1.1 การติดต่อต้องมีผลประโยชน์	9	5	4	18	(20.69)
6.1.2 รับปากชาวบ้านแต่ไม่ทำจริง	4	4	4	12	(13.79)
6.2 ประสานงานปานกลาง	18	19	3	56	64.37
6.3 ประสานงานมาก	-	1	-	1	1.15
7. การได้รับกำลังใจในการปฏิบัติงาน					
7.1 ได้รับจาก	36	30	16	82	94.25
(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)					
7.1.1 ผู้ปกครองเด็ก	36	14	5	55	63.22
7.1.2 เจ้าหน้าที่สำนักงานเขต	27	10	5	42	48.28
7.1.3 สช. สก. และ สส.	10	2	4	16	18.39
7.1.4 หน่วยงานเอกชน	5	4	2	11	12.64
7.2 ไม่ได้รับ	2	2	1	5	5.75
8. ความสะดวกในการเดินทางมาปฏิบัติงาน					
8.1 สะดวก	38	30	17	85	97.70
8.2 ไม่สะดวก	-	2	-	2	2.30
8.2.1 การจราจรติดขัด	(-)	(1)	(-)	(1)	(1.15)
8.2.2 การคมนาคมไม่สะดวก	(-)	(1)	(-)	(1)	(1.15)

จากตาราง 4 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านบุคลากร จำแนกตามขนาดของศูนย์ฯ ดังนี้

ข้อ 1 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ พบว่ามีผู้ตอบว่าพอใจจำนวนมากที่สุด 85 คน คิดเป็นร้อยละ 97.70 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นว่าพอใจมากที่สุด จำนวน 37 คน รองลงมาคือขนาดกลางและขนาดเล็ก (32, 16 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่มีความเห็นว่าจะไม่พึงพอใจมีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 ซึ่งพบว่าเนื่องจากมีปริมาณงานมาก จำนวน 1 คนและค่าตอบแทนน้อย จำนวน 1 คน

ข้อ 2 สาเหตุที่ทำให้อาสาสมัครลาออก บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่าได้ค่าตอบแทนน้อยจำนวนมากที่สุด 87 คน คิดเป็นร้อยละ 99.99 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 38 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯขนาดกลางและขนาดเล็ก (32, 17 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าได้งานใหม่ที่พึงพอใจมากกว่า จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 44.83 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 15 คน รองลงมาคือ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งมีเท่ากัน จำนวน 12 คน สาเหตุลำดับถัดไป คือความไม่มั่นคงในหน้าที่การงานมีผู้ตอบ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 43.68 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด 14 คน รองลงมาคือขนาดกลางและขนาดเล็ก (13, 11 คน) ตามลำดับ และสาเหตุที่มีผู้ตอบน้อยที่สุดคือ กฎ ระเบียบเคร่งครัดมากเกินไปจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 ซึ่งบุคลากรในศูนย์ฯ ทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก มีผู้ตอบเท่ากัน จำนวนขนาดละ 2 คน

ข้อ 3 โอกาสที่อาสาสมัครผู้ดูแลเด็กและกรรมการศูนย์ฯ จะได้รับสนับสนุนให้ไปศึกษา ดูงานมีผู้ตอบจำนวนมากที่สุดว่ามีโอกาสน้อย จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 94.25 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ตอบมากที่สุด จำนวน 36 คน รองลงมาคือขนาดกลางและขนาดเล็ก (30, 16 คน) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่า มีผู้ตอบว่ามีโอกาสน้อยเพราะไม่มีงบประมาณจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 51.72 และมีภารกิจดูแลเด็กจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 42.53 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก (17, 12, 8 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีโอกาสมาก มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.75 จำแนกเป็นบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ จำนวน 2 คน ขนาดกลาง จำนวน 2 คน และขนาดเล็ก จำนวน 1 คน

ข้อ 4 ความต้องการความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน พบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ต้องการความรู้เพิ่มเติมด้านการจัดทำสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนมากที่สุด จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 71.26 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลางมีความเห็นมากที่สุดจำนวน 24 คน รองลงมาคือขนาดใหญ่และขนาดเล็ก (22, 16 คน) ตามลำดับ ความต้องการของบุคลากรรองลงมาคือ ด้านสุขภาพอนามัย มีผู้ตอบจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 68.97 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 25 คน รองลงมาคือ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (21, 14 คน) ตามลำดับ ส่วนด้านการดูแลเด็กมีผู้ตอบ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 55.17 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็กมีความเห็นมากที่สุด 17 คน รองลงมาคือขนาดใหญ่และขนาดกลาง (16, 15 คน) ตามลำดับ ด้านที่มีผู้ตอบน้อยที่สุดคือ ด้านการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน มีผู้ตอบจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 44.83 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด 14 คน รองลงมาคือขนาดกลางและขนาดเล็ก (13, 12 คน) ตามลำดับ

ข้อ 5 ความร่วมมือของผู้ปกครองเด็ก บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่าการให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในระดับปานกลาง จำนวนมากที่สุด 46 คน คิดเป็นร้อยละ 52.87 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีความเห็นเท่ากัน จำนวน 19 คน และขนาดเล็ก มีจำนวน 8 คน ผู้ที่ตอบว่าให้ความร่วมมือในระดับมาก มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 34.48 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด 14 คน รองลงมาคือขนาดกลางและขนาดเล็ก (10, 6 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าให้ความร่วมมือน้อย มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 12.65 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้ตอบให้ความเห็นว่าเป็นเนื่องจากผู้ปกครองมีภารกิจมาก จำนวน 6 คน และขาดความรับผิดชอบ จำนวน 5 คน

ข้อ 6 การประสานงานระหว่างศูนย์ฯ กับ สช. สก. และ สส. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่าการประสานงานในระดับปานกลาง จำนวนมากที่สุด 56 คน คิดเป็นร้อยละ 64.37 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลาง มีความเห็นมากที่สุด 19 คน รองลงมาคือขนาดใหญ่และขนาดเล็ก (18, 3 คน) ตามลำดับ ผู้ที่ตอบว่ามีการประสานงานในระดับน้อยมีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 34.48 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลางมีความเห็นมากที่สุด 12 คน รองลงมาคือ ขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก (10, 6 คน) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้ตอบให้ความเห็นว่าเป็นเนื่องจากการติดต่อต้องมีผลประโยชน์ จำนวน 18 คน

และรับปากชาวบ้านแต่ไม่ทำจริง จำนวน 12 คน และผู้ที่ตอบว่ามีการประสานงานในระดับมาก มีจำนวนเพียง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.15 ซึ่งผู้ตอบเป็นบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลาง

ข้อ 7 การได้รับกำลังใจในการปฏิบัติงาน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็น ว่าได้รับกำลังใจจำนวนมากที่สุด 82 คน คิดเป็นร้อยละ 94.25 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด 36 คน รองลงมาคือขนาดกลางและขนาดเล็ก (30, 16 คน) ตามลำดับเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่า ผู้ตอบได้รับกำลังใจจากผู้ปกครองเด็ก จำนวนมากที่สุด 55 คน รองลงมาจากเจ้าหน้าที่สำนักงานเขต สช. สก. และ สส. และหน่วยงานเอกชน (42, 16, 11 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่ได้รับกำลังใจมี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.75 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง จำนวน 2 คนเท่ากัน ส่วนขนาดเล็ก มีผู้ตอบ 1 คน

ข้อ 8 ความสะดวกในการเดินทางมาปฏิบัติงานบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความ เห็นว่าการเดินทางสะดวกมี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 97.70 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด 38 คน รองลงมาคือ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (30, 17 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่สะดวกมี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 ซึ่งทั้ง 2 คนเป็น บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลาง และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า สาเหตุเนื่องจากการ จราจรติดขัด จำนวน 1 คน และการคมนาคมไม่สะดวก จำนวน 1 คน

2.4 ด้านการจัดกิจกรรม

รายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการจัดกิจกรรม ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 การดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรม จำแนกตามขนาดของศูนย์ฯ

รายละเอียดข้อมูล	ขนาดของศูนย์ฯ			ความถี่	ร้อยละ
	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	ขนาด เล็ก		
1. ลักษณะกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาเด็กในแต่ละ ด้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)					
1.1 ด้านร่างกาย	12	8	11	31	35.63
1.2 ด้านอารมณ์	10	10	8	28	32.18
1.3 ด้านสังคม	5	2	2	9	10.34
1.4 ด้านสติปัญญา	3	2	2	7	8.05
1.5 เน้นทุกด้านเท่ากัน	23	20	13	56	64.37
2. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
2.1 จัดกิจกรรมตามความเหมาะสม	28	20	12	60	68.97
2.2 จัดกิจกรรมตามตารางที่สำนักพัฒนา- ชุมชนกำหนด	10	12	5	27	31.03
3. การจัดสื่อประกอบการเรียนการสอน					
3.1 มีการจัดสื่อตามความเหมาะสม	28	26	15	69	79.31
3.2 ไม่มีการจัดสื่อเพราะขาดงบประมาณ	10	6	2	18	20.69
4. การจัดทำแผนการสอน					
4.1 มีการจัดทำแผนการสอน	32	28	15	75	86.21
4.1.1 รายวัน	(21)	(10)	(12)	(43)	(49.42)
4.1.2 รายสัปดาห์	(11)	(18)	(3)	(32)	(36.78)
4.2 ไม่มีการจัดแผนการสอน	6	4	2	12	13.80

ตาราง 5 (ต่อ)

รายละเอียดข้อมูล	ขนาดของศูนย์ฯ			ความถี่	ร้อยละ
	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	ขนาด เล็ก		
5. การประเมินผลก่อนและหลังการสอน					
5.1 มีการประเมินผล	28	26	14	68	78.16
5.2 ไม่มีการประเมินผล	10	6	3	19	21.84
6. การแจ้งกิจกรรมพิเศษให้ผู้ปกครองเด็ก ทราบล่วงหน้า					
6.1 แจ้ง	36	31	16	83	95.40
6.2 ไม่แจ้ง	2	1	1	4	4.60
7. การแจ้งกิจกรรมพิเศษให้สำนักงานเขต ทราบล่วงหน้า					
7.1 แจ้ง	38	32	16	86	98.85
7.2 ไม่แจ้ง	-	-	1	1	1.15
8. การประชุมระหว่างนักพัฒนาชุมชนกับ กรรมการศูนย์และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก					
8.1 มีการประชุม	28	22	11	61	70.11
8.1.1 เดือนละ 1 ครั้ง	(6)	(5)	(2)	(13)	(14.94)
8.1.2 ตามความจำเป็น	(22)	(17)	(9)	(48)	(55.17)
8.2 ไม่มีการประชุม	10	10	6	26	29.89
9. การจัดกิจกรรมนอกสถานที่ให้แก่เด็ก					

ตาราง 5 (ต่อ)

รายละเอียดข้อมูล	ขนาดของศูนย์ฯ			ความถี่	ร้อยละ
	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	ขนาด เล็ก		
9.1 มีการจัดกิจกรรม	20	12	9	41	47.13
9.1.1 ที่สถานศึกษาออกสถานที่	(20)	(12)	(2)	(34)	(39.08)
9.1.2 แข่งขันกีฬาอนุบาล	(-)	(-)	(7)	(7)	(8.05)
9.2 ไม่มีการจัดกิจกรรม	18	20	10	46	52.87
10. การทำทะเบียนประวัติให้แก่เด็ก					
10.1 มี	35	30	15	80	91.95
10.2 ไม่มี	3	2	2	7	8.05
11. การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและการให้ภูมิคุ้มกันโรคแก่เด็ก					
11.1 มี	38	32	17	87	99.99
11.2 ไม่มี	-	-	-	-	-
12. กิจกรรมที่จัดให้แก่เด็ก (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)					
12.1 กิจกรรมเสรี	38	32	17	87	99.99
12.2 กิจกรรมสร้างสรรค์	38	32	17	87	99.99
12.3 กิจกรรมการศึกษา	38	32	17	87	99.99
12.4 กิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์	38	32	17	87	99.99
12.5 กิจกรรมกลางแจ้ง	38	20	17	75	86.21
12.6 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ	38	32	17	87	100

ตาราง 5 (ต่อ)

รายละเอียดข้อมูล	ขนาดของศูนย์ฯ			ความถี่	ร้อยละ
	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	ขนาด เล็ก		
13. ผู้ปกครองเด็กมีส่วนให้การสนับสนุน กิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)					
13.1 ช่วยเหลือศูนย์ฯ เช่น ปรับปรุง ซ่อมแซมและทำความสะอาดศูนย์ฯ	5	5	3	13	14.94
13.2 เข้าร่วมกิจกรรม เช่น การประชุม ผู้ปกครอง การจัดงานวันเด็ก	30	25	10	65	74.71
13.3 ช่วยทำอาหารเลี้ยงเด็ก	7	17	10	34	39.08
14. หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนศูนย์ฯ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)					
14.1 สำนักงานเขต	37	32	17	86	98.85
14.2 กรรมการชุมชน	38	30	16	84	96.55
14.3 สข.สภ.และ สส.	23	21	13	57	65.52
14.4 ศูนย์บริการสาธารณสุข	38	30	13	81	93.10
14.5 หน่วยงานอื่น ๆ					
14.5.1 สำนักพัฒนาชุมชน	10	10	4	24	27.59
14.5.2 สมาสังคมสงเคราะห์	8	8	4	20	22.99
14.5.3 สภาสตรีแห่งชาติ	18	-	-	18	20.69
14.5.4 กรมการศาสนา	10	-	8	18	20.69

ตาราง 5 (ต่อ)

รายละเอียดข้อมูล	ขนาดของศูนย์ฯ			ความถี่	ร้อยละ
	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	ขนาด เล็ก		
14.5.5 การเคหะแห่งชาติ	24	-	-	24	27.59
14.5.6 สมาคมศิษย์เก่าราชินี	6	-	-	6	6.90
14.6 หน่วยงานเอกชน					
14.6.1 บริษัท การบินไทย จำกัด	-	4	-	4	4.60
14.6.2 บริษัท ผลไม้มาลี	-	5	-	5	5.75

จากตาราง 5 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรม จำแนกตามขนาดของศูนย์ฯ ดังนี้

ข้อ 1 ลักษณะกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาเด็กในแต่ละด้าน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่า เน้นทุกด้านเท่ากัน มีจำนวนมากที่สุด 56 คน คิดเป็นร้อยละ 64.37 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด 23 คน รองลงมาคือ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (20, 13 คน) ตามลำดับ ผู้ที่ตอบว่าด้านร่างกาย มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 35.63 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด 12 คน รองลงมาคือ ขนาดเล็กและขนาดกลาง (11, 8 คน) ตามลำดับ ผู้ที่ตอบว่าด้านอารมณ์ มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 32.18 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีความเห็นเท่ากันจำนวน 10 คน และขนาดเล็ก จำนวน 8 คน ผู้ที่ตอบว่าด้านสังคมมีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 10.34 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด 5 คน รองลงมาคือ ขนาดกลางและขนาดเล็ก จำนวนขนาดละ 2 คนเท่ากัน ส่วนผู้ที่ตอบว่าด้านสติปัญญา มีจำนวนน้อยที่สุด 7 คน คิดเป็น ร้อยละ

8.05 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด 3 คน รองลงมาคือขนาดกลางและขนาดเล็ก ขนาดละ 2 คนเท่ากัน

ข้อ 2 วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่าจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม มีจำนวนมากที่สุด 60 คน คิดเป็นร้อยละ 68.97 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 28 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก (20, 12 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าจัดกิจกรรมตามตารางที่สำนักพัฒนาชุมชนกำหนด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 31.03 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลางมีความเห็นมากที่สุด 12 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดใหญ่และขนาดเล็ก (10, 5 คน) ตามลำดับ

ข้อ 3 การจัดสื่อประกอบการเรียนการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่ามีการจัดสื่อตามความเหมาะสม จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 79.31 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 28 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก (26, 15 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่มีการจัดสื่อเพราะขาดงบประมาณมีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 20.69 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 10 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (6, 2 คน) ตามลำดับ

ข้อ 4 การจัดทำแผนการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่ามีการจัดทำแผนการสอน มีจำนวนมากที่สุด 75 คน คิดเป็นร้อยละ 86.21 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด 32 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (28, 15 คน) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนการสอนเป็นรายวัน จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 49.42 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 21 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดเล็กและขนาดกลาง (12, 10 คน) ตามลำดับ ส่วนบุคลากรที่จัดทำแผนการสอนเป็นรายสัปดาห์ มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 36.78 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลาง มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 18 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดใหญ่และขนาดเล็ก (11, 3 คน) ตามลำดับ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ที่ตอบว่าไม่มีการจัดทำแผนการสอน มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 13.80 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 6 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (4, 2 คน) ตามลำดับ

ข้อ 5 การประเมินผลก่อนและหลังการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่ามี การประเมินผลมากที่สุด จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 78.16 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 28 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (26, 14 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่มีการประเมินผลก่อนและหลังการสอน มีจำนวน 19 คน คิดเป็น ร้อยละ 21.84 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 10 คน รองลงมา คือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (6, 3 คน) ตามลำดับ

ข้อ 6 การแจ้งกิจกรรมพิเศษให้ผู้ปกครองเด็กทราบล่วงหน้า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ ศูนย์ฯ ตอบว่ามีการแจ้ง จำนวนมากที่สุด 83 คน คิดเป็นร้อยละ 95.40 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 36 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (31, 16 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่ได้แจ้งการจัดกิจกรรมพิเศษให้ผู้ปกครองทราบ ล่วงหน้า จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.60 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมาก ที่สุด จำนวน 2 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก มีจำนวน 1 คนเท่ากัน

ข้อ 7 การแจ้งกิจกรรมพิเศษให้สำนักงานเขตทราบล่วงหน้า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ ศูนย์ฯ ตอบว่ามีการแจ้งมีจำนวนมากที่สุด 86 คน คิดเป็นร้อยละ 98.85 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 38 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (32, 16 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่ได้แจ้งกิจกรรมพิเศษให้สำนักงานเขตทราบล่วงหน้า คือบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็ก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.15

ข้อ 8 การประชุมระหว่างนักพัฒนาชุมชน กรรมการศูนย์ฯ และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก มีผู้ตอบว่า มีการประชุมจำนวนมากที่สุด 61 คน คิดเป็นร้อยละ 70.11 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 28 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (22, 11 คน) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าส่วนใหญ่มีการประชุมตามความ จำเป็น จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 55.17 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็น มากที่สุด จำนวน 22 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (17, 9 คน)ตามลำดับ และผู้ที่ตอบว่ามีการประชุมเดือนละ 1 ครั้งมีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 14.94 โดยบุคลากร ในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 6 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและ ขนาดเล็ก (5, 2 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่มีการประชุม มีจำนวน 26คน คิดเป็น

ร้อยละ 29.89 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่และขนาดกลางมีความเห็นเท่า ๆ กัน จำนวน 10 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดเล็ก จำนวน 6 คน

ข้อ 9 การจัดกิจกรรมนอกสถานที่ให้แก่เด็ก บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่าไม่มี การจัดกิจกรรมนอกสถานที่ให้แก่เด็กมี จำนวนมากที่สุด 46 คน คิดเป็นร้อยละ 52.87 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลาง มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 20 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดใหญ่และขนาดเล็ก (18, 10 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่ามี การจัดกิจกรรมนอกสถานที่ให้แก่เด็ก มีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 47.13 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 20 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (12, 9 คน) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาออกสถานที่ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 39.08 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 20 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (12, 2 คน) ตามลำดับ และผู้ที่ตอบว่ามีการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาอนุบาลคือศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 8.05

ข้อ 10 การทำทะเบียนประวัติให้แก่เด็ก บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่ามีการจัดทำทะเบียนประวัติให้แก่เด็ก จำนวนมากที่สุด 80 คน คิดเป็นร้อยละ 91.95 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 35 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (30, 15 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่มีการจัดทำทะเบียนประวัติให้แก่เด็ก มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 8.05 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 3 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก จำนวน 2 คน เท่า ๆ กัน

ข้อ 11 การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและการให้ภูมิคุ้มกันโรคแก่เด็ก ๆ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่ามีการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและให้ภูมิคุ้มกันโรคแก่เด็ก จำนวนมากที่สุด 87 คน เต็มจำนวน คิดเป็นร้อยละ 99.99 คือศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ จำนวน 38 คน ขนาดกลาง จำนวน 32 คน และขนาดเล็ก จำนวน 17 คน

ข้อ 12 กิจกรรมที่จัดให้แก่เด็ก บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่ากิจกรรมที่จัดให้เด็กจำนวนมากที่สุด เป็นกิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมการศึกษา กิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์และกิจกรรมเคลื่อนไหว - จังหวะ จำนวน 87 คน เต็มจำนวน คิดเป็นร้อยละ 99.99 คือ ศูนย์ฯ ขนาดใหญ่จำนวน 38 คน ศูนย์ฯ ขนาดกลางจำนวน 32 คน

และศูนย์ฯ ขนาดเล็ก จำนวน 17 รองลงมาคือกิจกรรมกลางแจ้ง จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 86.21 โดยผู้ตอบเป็นบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก (38, 17 คน) ส่วนศูนย์ฯ ขนาดกลาง ตอบว่ามีกิจกรรมกลางแจ้ง จำนวน 20 คน

ข้อ 13 ผู้ปกครองเด็กมีส่วนให้การสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์ฯ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่าเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การประชุมผู้ปกครอง การจัดงานวันเด็ก มีจำนวนมากที่สุด 65 คน คิดเป็นร้อยละ 74.71 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด 30 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (25, 10 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าสนับสนุนกิจกรรมศูนย์ฯ ด้วยการช่วยทำอาหารเลี้ยงเด็ก มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 39.08 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลาง มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 17 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดเล็กและขนาดใหญ่ (10, 7 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่าช่วยเหลือศูนย์ฯ เช่น มีการปรับปรุง ซ่อมแซมและทำความสะอาดศูนย์ฯ มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 14.94 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีความเห็นเท่ากัน จำนวน 5 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดเล็ก จำนวน 3 คน

ข้อ 14 หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนศูนย์ฯ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความคิดเห็นว่า สำนักงานเขตให้การสนับสนุนศูนย์ฯ จำนวนมากที่สุด 86 คน คิดเป็นร้อยละ 98.85 รองลงมาคือ กรรมการชุมชน ศูนย์บริการสาธารณสุข สช. สก. และ สส. และหน่วยงานอื่น ๆ (84, 81, 57, 24 คน) ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผู้ที่ตอบว่าสำนักงานเขต ส่วนใหญ่เป็นบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มากที่สุด 37 คน รองลงมาเป็นศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (32, 17 คน) ตามลำดับ ผู้ตอบว่ากรรมการชุมชน มีจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 96.55 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 38 คน รองลงมาคือ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (30, 16 คน) ตามลำดับ ผู้ตอบว่าศูนย์บริการสาธารณสุข มีจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 93.10 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด 38 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (30, 13 คน) ตามลำดับ ผู้ตอบว่า สช. สก. และ สส. มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 65.52 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด 23 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก (21, 13 คน) ตามลำดับ

ส่วนหน่วยงานอื่น ๆ นั้น ผู้ตอบจำนวน 24 คน ตอบว่าสำนักพัฒนาชุมชนและการเคหะแห่งชาติ รองลงมาคือ สภาสังคมสงเคราะห์ จำนวน 20 คน สภาสตรีแห่งชาติและกรมการศาสนา จำนวน 18 คน และสมาคมศิษย์เก่าราชินี จำนวน 6 คน ซึ่งส่วนใหญ่บุคลากรในศูนย์ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด รองลงมาคือขนาดกลางและขนาดเล็ก

นอกจากนี้ ยังมีผู้ตอบว่าหน่วยงานเอกชน ซึ่งได้แก่บริษัท การบินไทย จำกัด จำนวน 4 คน และบริษัท ผลิตไม้มาลี จำนวน 5 คน ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลางทั้งสิ้น

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

3.1 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดใหญ่

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดใหญ่ ปรากฏว่ามีผู้ตอบข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมา จำนวนทั้งสิ้น 29 คน ปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน
ขนาดใหญ่

รายละเอียดข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
<u>ด้านอาคารสถานที่</u>		
1. ควรปรับปรุงให้มีพื้นที่ประกอบกิจกรรมมากขึ้น	16	72.73
2. ควรปรับปรุงฝ้าเพดาน	6	27.27
<u>ด้านงบประมาณ</u>		
1. ควรเพิ่มเงินเดือนอาสาสมัครฯ ให้มากขึ้น	15	62.50
2. ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น	9	37.50
<u>ด้านบุคลากร</u>		
1. ควรเพิ่มอัตรากำลังอาสาสมัครฯ	14	60.87
2. ควรจัดอบรมอาสาสมัครฯ เพิ่มเติม	9	39.13
<u>ด้านการจัดกิจกรรม</u>		
1. ควรให้การสนับสนุนกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	10	71.43
2. ควรจัดหาสื่อในการทำกิจกรรมเพิ่มเติม	4	28.57

จากตาราง 6 พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดใหญ่ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมากที่สุด ด้านอาคารสถานที่ คือ ควรปรับปรุงให้มีพื้นที่ประกอบกิจกรรมมากขึ้น จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73 ด้านงบประมาณ คือ ควรเพิ่มเงินเดือนอาสาสมัครฯ ให้มากขึ้น จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ด้านบุคลากรคือ ควรเพิ่มอัตรากำลังอาสาสมัครฯ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 60.87 และด้านกิจกรรม คือ ควรให้การสนับสนุนกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43

3.2 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดกลาง

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดกลาง ปรากฏว่ามีผู้ตอบข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมา จำนวนทั้งสิ้น 22 คน รายละเอียดปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดกลาง

รายละเอียดข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
<u>ด้านอาคารสถานที่</u>		
1. ควรสร้างอาคารใหม่	18	54.55
2. ควรจัดหาโต๊ะและเก้าอี้	15	45.45
<u>ด้านงบประมาณ</u>		
1. ควรเพิ่มเงินเดือนให้อาสาสมัครฯ	20	62.50
2. ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น	12	37.50
<u>ด้านบุคลากร</u>		
1. ควรเพิ่มอัตรากำลังอาสาสมัครฯ	15	60.00
2. ควรจัดอบรมอาสาสมัครฯ อย่างต่อเนื่อง	10	40.00
<u>ด้านการจัดกิจกรรม</u>		
1. ควรสนับสนุนกิจกรรมศูนย์ฯ อย่างต่อเนื่อง	12	63.16
2. ควรให้ผู้ปกครองเด็กมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	7	36.84

จากตาราง 7 พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดกลาง มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมากที่สุด ด้านอาคารสถานที่ คือ ควรสร้างอาคารใหม่ จำนวน 18 คน

คิดเป็นร้อยละ 54.55 ด้านงบประมาณ คือ ควรเพิ่มเงินเดือนให้อาสาสมัครฯ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ด้านบุคลากร คือ ควรเพิ่มอัตรากำลังอาสาสมัครฯ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และด้านกิจกรรมคือควรสนับสนุนกิจกรรมศูนย์ฯ อย่างต่อเนื่อง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 63.16

3.3 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดเล็ก

รายละเอียดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดเล็ก ปรากฏว่ามีผู้ตอบข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมา จำนวนทั้งสิ้น 12 คน รายละเอียดปรากฏในตาราง 8

ตาราง 8 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดเล็ก

รายละเอียดข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
<u>ด้านอาคารสถานที่</u>		
1. ควรปรับปรุงพื้นที่ประกอบกิจกรรมมากขึ้น	10	62.50
2. ควรปรับปรุงฝ้าเพดานศูนย์ฯ	6	37.50
<u>ด้านงบประมาณ</u>		
1. ควรเพิ่มเงินเดือนให้อาสาสมัครฯ	11	55.00
2. ควรเพิ่มงบประมาณในการบริหารศูนย์ฯ	9	45.00
<u>ด้านบุคลากร</u>		
1. ควรเพิ่มจำนวนอาสาสมัครฯ	8	57.14
2. ควรจัดอบรมอาสาสมัครฯ	6	42.86
<u>ด้านการจัดกิจกรรม</u>		
1. ควรสนับสนุนกิจกรรมศูนย์ฯ อย่างต่อเนื่อง	8	66.67
2. อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ	4	33.33

จากตาราง 8 พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ขนาดเล็ก มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมากที่สุดด้านอาคารสถานที่ คือ ควรปรับปรุงพื้นที่ประกอบกิจกรรมมากขึ้น จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ด้านงบประมาณ คือ ควรเพิ่มเงินเดือนให้อาสาสมัครฯ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 ด้านบุคลากร คือ ควรเพิ่มจำนวนอาสาสมัครฯ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 และด้านกิจกรรม คือ ควรสนับสนุนกิจกรรมศูนย์ฯ อย่างต่อเนื่อง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักพัฒนาชุมชน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหา การพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ขนาดละ 2 ศูนย์ รวมทั้งหมด 6 ศูนย์ และใช้นักพัฒนาชุมชน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก ที่รับผิดชอบแต่ละศูนย์ทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 87 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึกการสังเกต และแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นใหม่ ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบบันทึกการสังเกต และแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร จากเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ ที่มีอยู่ เพื่อสร้างแบบบันทึกการสังเกตและแบบสัมภาษณ์
2. ดำเนินการสร้างแบบบันทึกการสังเกตและแบบสัมภาษณ์ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร
3. นำแบบบันทึกการสังเกตและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอประธาน และกรรมการควบคุมปริญญาพันธ์ได้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษาที่ใช้
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักพัฒนาชุมชน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงและสำนวนภาษาก่อนนำไปใช้ เก็บข้อมูลจริง
5. นำเครื่องมือที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ นั้น ๆ ประกอบกับแบบบันทึกการสังเกตซึ่งผู้วิจัยได้ไปสังเกตด้วยตนเอง
2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์ฯ ผู้วิจัยได้ติดต่อผู้อำนวยการเขตในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร ที่กลุ่มตัวอย่างศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนตั้งอยู่ เพื่อขอความร่วมมือในการสำรวจ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักพัฒนาชุมชน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก ประจำศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนนั้น ๆ
3. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยมีนักพัฒนาชุมชน จำนวน 3 คน เป็นผู้ช่วยวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้ชักชวนความเข้าใจในการสัมภาษณ์แล้ว การเก็บข้อมูลทั้งหมดได้ดำเนินการในระหว่างวันที่ 20 กุมภาพันธ์ - 7 มีนาคม 2540
4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมเรียบร้อยแล้ว มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร การวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์โดยการแจกแจง ความถี่ หาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน
 - 1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดใหญ่

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดใหญ่ ประกอบด้วยศูนย์ฯ จำนวน 2 ศูนย์ คือศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนวัดไผ่เลี้ยง และศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนจตุรมิตรสัมพันธ์ มีสภาพการดำเนินงานของศูนย์ฯ สรุปได้ดังนี้

 - 1.1.1 สภาพทั่วไป มีศูนย์ฯ ตั้งอยู่ในบริเวณวัด จำนวน 1 ศูนย์ และตั้งอยู่ในชุมชน จำนวน 1 ศูนย์ ขนาดของพื้นที่ ประมาณ 100 ตารางเมตร และหน่วยงานที่ก่อตั้งในระยะเริ่มแรก คือ กองสังคมสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร กรมการชุมชน สภาสตรีแห่งชาติ การเคหะแห่งชาติ และสมาคมนักเรียนเก่าโรงเรียนราชินี
 - 1.1.2 ด้านอาคารสถานที่ มีลักษณะเป็นอาคารไม้ จำนวน 2 ชั้น และ 1 ชั้น มีห้องเรียน ห้องประชุม ห้องอเนกประสงค์ ห้องอาหาร ห้องน้ำและห้องส้วม สภาพโครงสร้างของอาคารแข็งแรง อากาศถ่ายเทดี และแสงสว่างพอเหมาะ มีอ่างล้างหน้า 2 - 3 อ่าง การจัดเครื่องนอนและของใช้เด็กเป็นระเบียบเรียบร้อย ของใช้และอุปกรณ์การเรียนจัดเป็นสัดส่วน มีสถานที่และอุปกรณ์ประกอบอาหาร มีพื้นที่ใช้สอยในการจัดกิจกรรม ประมาณ 30 - 36 ตารางเมตร

1.1.3 ด้านงบประมาณ ศูนย์ฯ ได้รับงบประมาณจากสำนักงานเขต สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร บริษัทเอกชน และเก็บจากผู้ปกครองเด็กรายละ 15 บาท ต่อวัน หรือ 250 บาทต่อเดือน โดยนำมาเป็นค่าใช้จ่ายของศูนย์ฯ เช่น อุปกรณ์การเรียน เครื่องเล่นเด็ก เครื่องนอนเด็ก อาหารกลางวัน อาหารเสริมและน้ำดื่ม เป็นต้น

1.1.4 ด้านบุคลากร แต่ละศูนย์ฯ มีอาสาสมัครฯ ศูนย์ฯ ละ 5 คน อายุ ระหว่าง 20 - 30 ปี มีกรรมการศูนย์ฯ จำนวน 10 - 16 คน อายุระหว่าง 30 - 54 ปี และมีเด็ก จำนวน 140 - 250 คน อายุระหว่าง 2 - 6 ขวบ บุคลากรของศูนย์ฯ มีบุคลิกที่ กระตือรือร้น ตั้งใจทำงาน การแต่งกายดูสะอาดและสุภาพ การสอนเด็กสามารถใช้ภาษาไทย ได้ถูกต้อง กิจกรรมทุกประเภทเป็นการส่งเสริมวินัย และจริยธรรมแก่เด็ก ภาคเช้าจะมีการ เคารพธงชาติและกิจกรรมกลางแจ้ง ส่วนภาคบ่ายจะจัดให้เด็กได้ฝึกผ่อนวันละ 1 - 2 ชั่วโมง สันทนาการและเตรียมตัวกลับบ้าน

1.1.5 ด้านการจัดกิจกรรม ศูนย์ฯ มีกิจกรรมที่เน้นให้เด็กมีความเจริญ เติบโตทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา กิจกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมการสร้างวินัยและจริยธรรม กิจกรรมในภาคเช้าจะเป็นกิจกรรมกลางแจ้ง ในภาคบ่าย จะจัดให้เด็กได้ฝึกผ่อน 2 ชั่วโมง การเล่นเกม และเตรียมตัวกลับบ้าน

1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดกลาง

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดกลาง ประกอบด้วยศูนย์ฯ จำนวน 2 ศูนย์ คือศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนมีสียิตบุรุษลยาถิ่น และศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนสงวนทรัพย์ มีสภาพ การดำเนินงานของศูนย์ฯ สรุปได้ดังนี้

1.2.1 สภาพทั่วไป มีศูนย์ฯ ตั้งอยู่ในบริเวณชุมชน ทั้ง 2 ศูนย์ ขนาด ของพื้นที่ ประมาณ 80 - 90 ตารางเมตร และหน่วยงานที่ก่อตั้งในระยะเริ่มแรกคือ กรรมการ ชุมชน และฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขต

1.2.2 ด้านอาคารสถานที่ มีลักษณะเป็นอาคารไม้ 2 ชั้น ทั้ง 2 ศูนย์ มี ห้องเรียน ห้องเก็บของ ห้องครัว ห้องน้ำ ห้องส้วมไม้แยกชาย - หญิงและอ่างล้างหน้า จำนวน ศูนย์ฯ ละ 2 อ่างเท่ากัน มีสภาพความมั่นคงอาคารที่แข็งแรง อากาศถ่ายเทดี และแสงสว่าง พอเหมาะ เครื่องนอนและของใช้เด็กดูใหม่ จัดวางเป็นระเบียบเรียบร้อยและมีพื้นที่ใช้สอย ใน การจัดกิจกรรม ประมาณ 30 - 40 ตารางเมตร

1.2.3 ด้านงบประมาณ ศูนย์ฯ ได้รับงบประมาณจากกรุงเทพมหานคร และเก็บจากผู้ปกครองเด็ก รายละ 15 บาทต่อวัน หรือ 200 บาทต่อเดือน โดยนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ เช่น อุปกรณ์การเรียน เครื่องเล่นเด็ก เครื่องนอนเด็ก อาหารกลางวัน อาหารเสริมและน้ำดื่ม

1.2.4 ด้านบุคลากร แต่ละศูนย์ฯ มีอาสาสมัครฯ ศูนย์ฯ ละ 3 คน อายุระหว่าง 21 - 26 ปี มีกรรมการศูนย์ฯ จำนวน 10 - 14 คน อายุระหว่าง 34 - 50 ปี มีเด็กจำนวน 54 - 81 คน อายุระหว่าง 3 - 6 ขวบ บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการทำงาน การแต่งกายดูสะอาดและสุภาพ แต่ไม่มีเครื่องแบบที่เป็นรูปแบบเดียวกัน กรรมการศูนย์ฯ มาตรวจเยี่ยมการทำงานทุกวัน

1.2.5 ด้านการจัดกิจกรรม ศูนย์ฯ มีกิจกรรมที่เน้นให้เด็กมีความพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจ ก่อนจัดกิจกรรมให้เด็ก กิจกรรมมีลักษณะเสริมสร้างวินัยและจริยธรรมให้แก่เด็ก มีการใช้สื่อการสอน ภาษาพูด ภาษาท่าทางสอนเด็กได้ถูกต้อง ช่วงเช้าจะเป็นกิจกรรมกลางแจ้ง ส่วนภาคบ่ายจะจัดให้เด็กได้พักผ่อน 2 ชั่วโมง กิจกรรมสันตนาการและเตรียมตัวกลับบ้าน

1.3 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วยศูนย์ฯ จำนวน 2 ศูนย์ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเพชรทองคำ และศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนวัดอินทราวาส (วัดประดู่) มีสภาพการดำเนินงานของศูนย์ฯ สรุปได้ดังนี้

1.3.1 สภาพทั่วไป มีศูนย์ฯ ตั้งอยู่ในบริเวณชุมชนทั้ง 2 ศูนย์ ขนาดของพื้นที่ประมาณ 70 ตารางเมตร และหน่วยงานที่ก่อตั้งในระยะเริ่มแรก คือ กรรมการชุมชน

1.3.2 ด้านอาคารสถานที่ มีลักษณะเป็นอาคารไม้ จำนวน 2 ชั้น และ 1 ชั้น ประกอบด้วยห้องเรียน ห้องครัว ห้องอาบน้ำ ห้องล้างไม้แยกชาย - หญิง และห้องประกอบอาหาร มีสภาพความมั่นคงของอาคารที่แข็งแรง อากาศถ่ายเทดี และแสงสว่างพอเหมาะ มีอ่างล้างหน้า ตั้งอยู่สูงจากพื้น ประมาณ 2 - 3 ฟุต มีสถานที่และอุปกรณ์ประกอบอาหาร เครื่องนอน และของใช้เด็กใหม่ จัดวางเป็นระเบียบเรียบร้อย มีพื้นที่จัดกิจกรรมสำหรับเด็กประมาณ 25 ตารางเมตร

1.3.3 ด้านงบประมาณ ศูนย์ฯ ได้รับงบประมาณจากผู้ปกครองรายละ 200 - 350 บาทต่อเดือน เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของศูนย์ฯ เช่น อุปกรณ์การเรียนและสื่อการสอน เครื่องเล่นและเครื่องนอนเด็ก อาหารกลางวัน อาหารเสริมและน้ำดื่ม เป็นต้น

1.3.4 ด้านบุคลากร แต่ละศูนย์ฯ มีอาสาสมัครศูนย์ฯ ละ 2 - 3 คน อายุระหว่าง 25 - 30 ปี กรรมการศูนย์ฯ จำนวน 3 - 7 คน อายุระหว่าง 32 - 50 ปี และมีเด็ก จำนวน 43 - 46 คน อายุระหว่าง 2 - 6 ขวบ บุคลากรของศูนย์ฯ มีความตั้งใจในการทำงาน การแต่งกายดูสะอาดและสุภาพ แต่ไม่มีเครื่องแต่งกายที่เป็นรูปแบบเดียวกัน กรรมการศูนย์ฯ มาช่วยดูแลการดำเนินงานของศูนย์ฯ

1.3.5 ด้านการจัดกิจกรรม ศูนย์ฯ มีกิจกรรมที่เน้นให้เด็กมีความพร้อมด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา กิจกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการใช้สื่อการสอน ภาษาพูดและภาษาท่าทางที่ถูกต้อง กิจกรรมในช่วงเช้าจะเน้นกิจกรรมกลางแจ้ง เคลื่อนไหว - จังหวะ ส่วนกิจกรรมภาคบ่ายจะเน้นสนทนาและการพักผ่อนวันละ 1-2 ชั่วโมง กิจกรรมในแต่ละวันจะมีความยืดหยุ่น ขึ้นอยู่กับความพร้อมของเด็กและกิจกรรมของศูนย์ฯ

2. ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

2.1 ด้านอาคารสถานที่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่าการใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอยของอาคารเพียงพอมากที่สุด จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 63.22 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นเพียงพอมากที่สุด จำนวน 34 คน และศูนย์ฯขนาดเล็กมีความคิดเห็นน้อยที่สุด จำนวน 1 คน ส่วนผู้ที่มีความเห็นที่ไม่เพียงพอ ควรปรับปรุง มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 36.78 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นที่ไม่เพียงพอมากที่สุด จำนวน 16 คนเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ส่วนใหญ่ มีความเห็น ควรขยายหรือต่อเติมเป็นศูนย์ฯ มากที่สุด จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 32.18

ความต้องการปรับปรุงศูนย์ฯ พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่าการปรับปรุงศูนย์ฯ โดยการทาสีศูนย์ฯ ใหม่ มากที่สุด จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 41.38 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 14 คน และศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 10 คน ส่วนที่ต้องการปรับปรุงศูนย์ฯ ลำดับรองลงมา คือการซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องเล่นเด็ก จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 40.23 โดยบุคลากร ในศูนย์ฯ

ขนาดเล็ก มีความเห็นว่า ควรซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องเล่นมากที่สุด จำนวน 15 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่าต้องการปรับปรุงห้องน้ำ ห้องสุขา มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 36.78 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 15 คน ผู้ที่ตอบว่าต้องการปรับปรุงสนามเด็กเล่น มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 32.18 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 12 คน และผู้ที่ตอบว่าต้องการซ่อมแซมรั้วศูนย์ฯ มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 19.54 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯขนาดเล็กมีความเห็นมากที่สุด จำนวน 7 คน

ความเหมาะสมเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่า สถานที่ตั้งของศูนย์ฯ มีความเหมาะสมมากที่สุด จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 87.36 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด จำนวน 35 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 11 คน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า สถานที่ตั้งศูนย์ฯ เหมาะสมเพราะอยู่ใจกลางแหล่งชุมชน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 45.98 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด 18 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่า สามารถติดต่อกับผู้ปกครองได้ง่าย มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 22.99 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 10 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่า สถานที่ตั้งศูนย์ฯ เหมาะสมเพราะการเดินทางสะดวก จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 18.39 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลางมีความเห็นมากที่สุด จำนวน 8 คน

ส่วนผู้ที่มีความเห็นว่า สถานที่ตั้งของศูนย์ฯ ไม่เหมาะสม จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 12.64 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นว่าไม่เหมาะสมมากที่สุด จำนวน 6 คน และศูนย์ฯ ขนาดกลาง มีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 2 คน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ไม่เหมาะสมเพราะสถานที่คับแคบเกินไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็กมีความเห็นมากที่สุด จำนวน 5 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่า ไม่เหมาะสมเพราะสิ่งแวดล้อมไม่ดี คือ ศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 และผู้ที่ตอบว่า ทางเข้า-ออกลำบาก มีความเห็นเท่า ๆ กัน จำนวน 1 คน ทั้ง 3 ขนาด คิดเป็นร้อยละ 3.44

มาตรการในการดูแลรักษาความปลอดภัยในด้านการป้องกันอัคคีภัย พบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่ามีมาตรการในการดูแลรักษาความปลอดภัยในด้านการป้องกันอัคคีภัยมากที่สุด จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 96.55 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาด

ใหญ่ มีความเห็นว่ามีมากที่สุด จำนวน 38 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็กมีความคิดเห็นน้อยที่สุด จำนวน 16 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีการฝึกซ้อมป้องกันอัคคีภัย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 24.14 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 11 คน และผู้ที่ตอบว่ามีแผงป้องกันไฟฟ้าช็อต จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 16.09 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 6 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่มีมาตรการในการดูแลรักษาความปลอดภัย มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลาง มีความเห็นว่ามีมากที่สุด จำนวน 2 คน

การพัฒนาสภาพแวดล้อม บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่ามี การพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในศูนย์ฯ ที่มีมากที่สุดคือ กิจกรรมการรักษาความสะอาด จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 71.26 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 25 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็กมีความคิดเห็นน้อยที่สุด จำนวน 17 คน ผู้ที่ตอบว่ามีกิจกรรมรักษา สภาพแวดล้อม จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 51.72 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 20 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 41.37 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 15 คน และผู้ที่มีความคิดเห็น ว่าไม่มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณรอบ ๆ ศูนย์ฯ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20 โดยที่ บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่และขนาดเล็กมีความเห็นเท่ากันคือ จำนวน 3 คน รองลงมา คือ ศูนย์ขนาดกลาง จำนวน 2 คน

2.2 ด้านงบประมาณ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็น ว่า วัสดุอุปกรณ์ที่ ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเขตเพียงพอมากที่สุด จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 55.17 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีความเห็นเพียงพอมากที่สุดคือ ขนาดละ 20 คน และรองลงมา คือ ศูนย์ฯ ขนาดเล็ก 8 คน ส่วนผู้ที่มีความเห็นว่ามีไม่เพียงพอ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 44.83 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด 18 คน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ไม่เพียงพอเพราะขาดงบประมาณ จำนวน 28 คน ส่วนผู้ที่ ตอบว่า ของเล่นมีน้อยจำนวน 9 คน โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 4 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่าการสนับสนุนไม่ต่อเนื่อง คือ ศูนย์ฯ ขนาดเล็ก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30

การสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน มีผู้ตอบว่ามีการสนับสนุนมากที่สุด จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 30 คน และศูนย์ฯขนาดเล็กมีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 12 คน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ามีการสนับสนุนด้านวัสดุจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 57.47 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 30 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีการสนับสนุนด้านการเงินมีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก มีจำนวน 4 คนเท่ากัน ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่มีการสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลางมีความเห็นมากที่สุดจำนวน 16 คน

การปรับปรุงอัตราเงินเดือนของอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก มีผู้ที่ตอบว่าเหมาะสมแล้ว จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.60 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 2 คน รองลงมาคือ ศูนย์ฯ ขนาดกลางและขนาดเล็ก มีจำนวน 1 คนเท่ากัน ส่วนผู้ที่มีความเห็นว่าควรปรับปรุง อัตราเงินเดือนของอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก มีจำนวนมากที่สุด 83 คน คิดเป็นร้อยละ 95.40 โดยที่บุคลากรของศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด 36 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็กมีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 16 คน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า มีผู้ที่ตอบว่าควรปรับปรุงอัตราเงินเดือนตามค่าแรงขั้นต่ำมากที่สุด จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 51.72 โดยที่บุคลากรของศูนย์ฯ ขนาดกลาง มีความเห็นมากที่สุด 20 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่า ควรปรับปรุงอัตราเงินเดือนตามวุฒิการศึกษา จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 43.68 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุดจำนวน 17 คน

เงินค่าบริการที่ได้รับจากผู้ปกครองเด็ก มีผู้ตอบว่าเงินค่าบริการที่ได้รับจากผู้ปกครองเด็กไม่เพียงพอมีจำนวนมากที่สุด 78 คน คิดเป็นร้อยละ 89.66 โดยที่บุคลากรศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด 34 คน และศูนย์ฯขนาดเล็กมีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 15 คน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าผู้ตอบว่าไม่เพียงพอเพราะอัตราค่าบริการน้อย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 87.36 โดยที่บุคลากรศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด 34 คน ผู้ที่ตอบว่าผู้ปกครองเด็กจ่ายเงินค่าบริการไม่สม่ำเสมอมีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 42.53 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 25 คน ผู้ที่ตอบว่าไม่เพียงพอเพราะจำนวนเด็กน้อย มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 36.78 โดยที่ศูนย์ฯ ขนาดกลาง

มีความเห็นมากที่สุด 16 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่าเพียงพอ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 10.34 โดยที่บุคลากรศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 4 คน

ความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินของศูนย์ฯ มีผู้ตอบว่าสะดวกมากที่สุด จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 67.82 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นว่าสะดวกมากที่สุด จำนวน 24 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 15 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่สะดวกมีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 32.18 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 14 คน

ปัญหาในการแจกอาหารเสริมให้แก่เด็กในศูนย์ฯ มีผู้ตอบว่าไม่มีปัญหา มีจำนวนมากที่สุด 65 คน คิดเป็นร้อยละ 74.71 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 28 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นน้อยที่สุดจำนวน 14 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีปัญหาในการแจกอาหารเสริมให้แก่เด็ก จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 25.29 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด 10 คน เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่ามีปัญหา เพราะเกิดจากความล่าช้าของหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 13.80 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง มีความเห็น จำนวน 5 คน เท่ากัน ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีปัญหา เพราะความไม่เอาใจใส่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 11.49 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 5 คน

2.3 ด้านบุคลากร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่ามีคามพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ พบว่ามีผู้ตอบว่าพอใจ จำนวนมากที่สุด 85 คน คิดเป็นร้อยละ 97.70 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นว่าพอใจมากที่สุด จำนวน 37 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 16 คน ส่วนผู้ที่มีความเห็นว่าจะไม่พึงพอใจมีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 ซึ่งพบว่าเนื่องจากมีปริมาณงานมาก จำนวน 1 คน และค่าตอบแทนน้อย จำนวน 1 คน

สาเหตุที่ทำให้อาสาสมัครลาออก บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่าได้ค่าตอบแทนน้อยจำนวนมากที่สุด 87 คน คิดเป็นร้อยละ 99.99 และสาเหตุที่มีผู้ตอบน้อยที่สุด คือ กฎระเบียบเคร่งครัดมากเกินไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 ซึ่งบุคลากรในศูนย์ฯ ทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก มีผู้ตอบเท่ากัน จำนวนขนาดละ 2 คน

โอกาสที่อาสาสมัครผู้ดูแลเด็กและกรรมการศูนย์ฯ จะได้รับการสนับสนุนให้ไปศึกษาดูงานมีผู้ตอบจำนวนมากที่สุดว่ามีโอกาสน้อย จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 94.25 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ตอบมากที่สุด จำนวน 36 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 16 คน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่า มีผู้ตอบว่ามีโอกาสน้อยเพราะไม่มีงบประมาณจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 51.72 และมีภารกิจดูแลเด็กจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 42.53 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก (17, 12, 8 คน) ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีโอกาสมาก มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.75 จำแนกเป็นบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ จำนวน 2 คน ขนาดกลาง จำนวน 2 คน และขนาดเล็ก จำนวน 1 คน

ความต้องการความรู้เพิ่มเติม เกี่ยวกับการปฏิบัติงานพบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ต้องการความรู้เพิ่มเติมด้านการจัดทำสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนมากที่สุด จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 71.26 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลาง มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 24 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นน้อยที่สุดจำนวน 16 คน ความต้องการของบุคลากรรองลงมาคือ ด้านสุขภาพอนามัย มีผู้ตอบจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 68.97 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 25 คน ส่วนด้านการดูแลเด็กมีผู้ตอบจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 55.17 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นมากที่สุด 17 คน ด้านที่มีผู้ตอบน้อยที่สุดคือ ด้านการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน มีผู้ตอบจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 44.83 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด 14 คน

ความร่วมมือของผู้ปกครองเด็ก บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่าผู้ปกครองให้ความร่วมมือในระดับปานกลาง จำนวนมากที่สุด 46 คน คิดเป็นร้อยละ 52.87 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง มีความเห็นเท่ากัน จำนวน 19 คน ผู้ที่ตอบว่าให้ความร่วมมือในระดับมาก มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 34.48 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 14 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่าให้ความร่วมมือน้อย มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 12.65 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้ตอบให้ความเห็นว่าเนื่องจากผู้ปกครองเด็กมีภารกิจมาก จำนวน 6 คน และขาดความรับผิดชอบ จำนวน 5 คน

การประสานงานระหว่างศูนย์ฯ กับ สช. สก. และ สส. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่าการประสานงานในระดับปานกลาง จำนวนมากที่สุด 56 คน คิดเป็น

ร้อยละ 64.37 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลาง มีความเห็นมากที่สุด 19 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็กมีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 3 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีการประสานงานในระดับน้อยมีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 34.48 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลางมีความเห็นมากที่สุด 12 คน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้ตอบให้ความเห็นว่าเนื่องจากการติดต่อต้องมีผลประโยชน์ จำนวน 18 คน และรับปากชาวบ้านแต่ไม่ทำจริง จำนวน 12 คน

การได้รับกำลังใจในการปฏิบัติงาน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่าได้รับกำลังใจมากที่สุดจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 94.25 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากที่สุด 36 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็กมีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 16 คน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่า ผู้ตอบได้รับกำลังใจจากผู้ปกครองเด็ก มีจำนวนมากที่สุด 55 คน

ความสะดวกในการเดินทางมาปฏิบัติงาน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่าความสะดวกมีมากที่สุดจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 97.70 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด 38 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็กมีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 17 คน

2.4 ด้านการจัดกิจกรรม บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่าลักษณะกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาเด็กในแต่ละด้าน เน้นทุกด้านเท่ากัน มีจำนวนมากที่สุด 56 คน คิดเป็นร้อยละ 64.37 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด 23 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 13 คน ด้านร่างกาย มีจำนวน 31 คน ด้านอารมณ์ มีจำนวน 28 คน ด้านสังคมมีจำนวน 9 คน ด้านสติปัญญา มีจำนวนน้อยที่สุด 7 คน

วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่าจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม มีจำนวนมากที่สุด 60 คน คิดเป็นร้อยละ 68.97 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 28 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็กมีความคิดเห็นน้อยที่สุด จำนวน 12 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่าจัดกิจกรรมตามตารางที่สำนักพัฒนาชุมชนกำหนด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 31.03 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลาง มีความเห็นมากที่สุด 12 คน

การจัดสื่อประกอบการเรียนการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่ามีการจัดสื่อตามความเหมาะสมมากที่สุด จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 79.31 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 28 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นน้อย

ที่สุดจำนวน 15 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่มีการจัดสื่อเพราะขาดงบประมาณมี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 20.69 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 10 คน

การจัดทำแผนการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่ามีการจัดทำแผน การสอน มีจำนวนมากที่สุด 75 คน คิดเป็นร้อยละ 86.21 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด 32 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 15 คน เมื่อ พิจารณาในรายละเอียดพบว่า ส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนการสอนเป็นรายวัน จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 49.42 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 21 คน ส่วนบุคลากรที่จัดทำแผนการสอนเป็นรายสัปดาห์ มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 36.78 โดย บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลาง มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 18 คน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ ศูนย์ฯ ที่ตอบว่าไม่มีการจัดทำแผนการสอน มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 13.80 โดย บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 6 คน

การประเมินผลก่อนและหลังการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่า มีการประเมินผลมากที่สุด จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 78.16 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 28 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็กมีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 14 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่มีการประเมินผลก่อนและหลังการสอน มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 21.84 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 10 คน

การแจ้งกิจกรรมพิเศษให้ผู้ปกครองเด็กทราบล่วงหน้า บุคลากรที่เกี่ยวข้อง กับศูนย์ฯ ตอบว่ามีการแจ้ง จำนวนมากที่สุด 83 คน คิดเป็นร้อยละ 95.40 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 36 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 16 คน

การแจ้งกิจกรรมพิเศษให้สำนักงานเขตทราบล่วงหน้า บุคลากรที่เกี่ยวข้อง กับศูนย์ฯ ตอบว่ามีการแจ้งมีจำนวนมากที่สุด 86 คน คิดเป็นร้อยละ 98.85 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 38 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็กมีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 16 คน

การประชุมระหว่างนักพัฒนาชุมชน กรรมการศูนย์ฯ และอาสาสมัครผู้ดูแล เด็กมีผู้ตอบว่า มีการประชุมจำนวนมากที่สุด 61 คน คิดเป็นร้อยละ 70.11 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 28 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็กน้อยที่สุด จำนวน 11 คน

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ส่วนใหญ่มีการประชุมตามความจำเป็น จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 55.17 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 22 คน และผู้ที่ตอบว่ามีการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 14.94 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 6 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่มีการประชุม มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 29.89 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ และขนาดกลางมีความเห็นเท่า ๆ กัน จำนวน 10 คน รองลงมาคือศูนย์ฯ ขนาดเล็ก จำนวน 6 คน

การจัดกิจกรรมนอกสถานที่ให้แก่เด็ก บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่าไม่มีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ให้แก่เด็กมี จำนวนมากที่สุด 46 คน คิดเป็นร้อยละ 52.87 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลาง มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 20 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 10 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ให้แก่เด็ก มีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 47.13 โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 20 คน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาออกสถานที่จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 39.08 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 20 คน และผู้ที่ตอบว่ามีการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาอนุบาล คือ ศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 8.05

การทำทะเบียนประวัติให้แก่เด็ก บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่ามีการจัดทำทะเบียนประวัติให้แก่เด็กจำนวนมากที่สุด 80 คน คิดเป็นร้อยละ 91.95 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด จำนวน 35 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 15 คน

การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และการให้ภูมิคุ้มกันโรคแก่เด็ก ๆ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่ามีการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และให้ภูมิคุ้มกันโรคแก่เด็ก จำนวนมากที่สุด 87 คน เต็มจำนวน คิดเป็นร้อยละ 99.99

กิจกรรมที่จัดให้แก่เด็ก บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่ากิจกรรมที่จัดให้เด็กจำนวนมากที่สุด เป็นกิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมการศึกษา กิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์และกิจกรรมเคลื่อนไหว - จังหวะ จำนวน 87 คน เต็มจำนวน คิดเป็นร้อยละ 99.99

ผู้ปกครองเด็กมีส่วนให้การสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์ฯ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ตอบว่าเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การประชุมผู้ปกครอง การจัดงานวันเด็ก มีจำนวนมากที่สุด 65 คน คิดเป็นร้อยละ 74.71 โดยบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากที่สุด 30 คน และศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นน้อยที่สุด จำนวน 10 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่าสนับสนุนกิจกรรมศูนย์ฯ ด้วยการช่วยทำอาหารเลี้ยงเด็ก มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 39.08 ส่วนผู้ที่ตอบว่าช่วยเหลือศูนย์ฯ เช่น มีการปรับปรุง ซ่อมแซมและทำความสะอาดศูนย์ฯ มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 14.94

หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนศูนย์ฯ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความคิดเห็นว่าสำนักงานเขตให้การสนับสนุนศูนย์ฯ จำนวนมากที่สุด 86 คน คิดเป็นร้อยละ 98.85 รองลงมา คือ กรรมการชุมชน ศูนย์บริการสาธารณสุข สข. สก. และ สส. และหน่วยงานอื่น ๆ (84, 81, 57, 24 คน) ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

3.1 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดใหญ่ พบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดใหญ่ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมากที่สุด ด้านอาคารสถานที่ คือ ควรปรับปรุงให้มีพื้นที่ประกอบกิจกรรมมากขึ้น จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73 ด้านงบประมาณ คือ ควรเพิ่มเงินเดือนอาสาสมัครฯ ให้มากขึ้น จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ด้านบุคลากร คือ ควรเพิ่มอัตรากำลังอาสาสมัครฯ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 60.87 และด้านการจัดกิจกรรม คือ ควรให้การสนับสนุนกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43

3.2 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดกลาง พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดกลาง มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมากที่สุด ด้านอาคารสถานที่คือ ควรสร้างอาคารใหม่ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 54.55 ด้านงบประมาณ คือ ควรเพิ่มเงินเดือนให้อาสาสมัครฯ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ด้านบุคลากร คือ ควรเพิ่มอัตรากำลังอาสาสมัครฯ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และด้านการจัดกิจกรรม คือ ควรสนับสนุนกิจกรรมศูนย์ฯ อย่างต่อเนื่อง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 63.16

3.3 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดเล็ก พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขนาดเล็ก มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมากที่สุดคือ ด้านอาคารสถานที่ คือ ควรปรับปรุงพื้นที่ประกอบกิจกรรมมากขึ้น จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ด้านงบประมาณ

คือ ควรเพิ่มเงินเดือนให้อาสาสมัครฯ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 ด้านบุคลากร คือ ควรเพิ่มจำนวนอาสาสมัครฯ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 และด้านการจัดกิจกรรม คือ ควรสนับสนุนกิจกรรมศูนย์ฯ อย่างต่อเนื่อง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบสภาพทั่วไป และปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ตลอดจนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงธน กรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

จากการวิจัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนทั้ง 3 ขนาด คือ ศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ ศูนย์ฯ ขนาดกลาง และศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินงาน ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านการจัดกิจกรรม มีลักษณะการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้น เพื่อให้การอภิปรายผลเป็นไปในลักษณะภาพรวมของศูนย์ฯ ให้มีความชัดเจน และเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นของการอภิปรายด้านสภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านอาคารสถานที่ จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่มีสภาพความมั่นคงแข็งแรงของโครงสร้างอาคาร มีแสงสว่างและอากาศถ่ายเท มีห้องน้ำ ห้องส้วม อ่างล้างหน้า อุปกรณ์ประกอบอาหาร และสถานที่ประกอบอาหาร นอกจากนี้ยังมีการจัดอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น เครื่องนอนเด็ก และเครื่องใช้ประจำตัวเด็ก ในด้านพื้นที่ใช้สอยในการจัดกิจกรรมก็มีเพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรม แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านอาคารสถานที่ของศูนย์ฯ มีความพร้อม และเหมาะสมต่อการให้บริการรับเด็กในชุมชนเข้าเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการดูแลรักษาสภาพอาคารของศูนย์ฯ มิได้ เป็นหน้าที่ของอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กแต่เพียงผู้เดียว แต่เป็นหน้าที่ของทุกคนในชุมชนที่จะต้องช่วยกันดูแลรักษา หรือซ่อมแซมอาคารให้อยู่ในสภาพที่แข็งแรง และปลอดภัย เพราะศูนย์ฯ เป็นสมบัติของส่วนรวมที่ทุกคนในชุมชนจะต้องใช้ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถือว่าเป็นหน้าที่หลักของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งส่วนใหญ่

เป็นกรรมการชุมชนมีหน้าที่ดูแล บำรุงรักษา ซ่อมแซมอาคาร และส่วนประกอบวัสดุอุปกรณ์ศูนย์ฯ ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี (สำนักพัฒนาชุมชน. 2539 : 4 - 5) ประกอบกับสถานที่ตั้งของ ศูนย์ฯ อยู่ใจกลางชุมชนสามารถดูแลรักษาอาคารสถานที่ได้สะดวก ดังนั้นปัจจัยด้านอาคารสถานที่ จึงอยู่ในเกณฑ์ดี

1.2 ด้านงบประมาณ จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่มีอุปกรณ์การเรียน สื่อการสอน เครื่องนอน และเครื่องเล่นส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็ก มีอาหารกลางวัน อาหารเสริม และน้ำดื่ม จะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านงบประมาณของศูนย์ฯ ตามที่สามารถสังเกตได้จากภายนอก มีเพียงพอ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในปัจจุบันนี้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้ให้การส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพราะเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมมากที่สุดก่อนที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต อีกทั้งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งได้ระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) โดยเน้น ให้เด็กก่อนวัยเรียนมีความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อเป็นรากฐานของการเป็นประชากรที่มีคุณภาพในอนาคตต่อไป (สำนักนโยบายและแผน. 2538 : 19)

1.3 ด้านบุคลากร จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่บุคลากรของศูนย์ฯ มีความกระตือรือร้นและตั้งใจปฏิบัติงาน สุภาพ อ่อนโยน การแต่งกายดูสุภาพและสะอาด ในด้านอัตราส่วนระหว่างอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กต่อจำนวนเด็ก อาจมีปัญหาอยู่บ้างเฉพาะในบางศูนย์ฯ เนื่องจากมีเด็กจำนวนมากเกินไป ส่งผลให้อาสาสมัครผู้ดูแลเด็กต้องทำงานหนักมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดปัญหาการดูแลเด็กไม่ทั่วถึงติดตามมา อีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะค่าตอบแทนของอาสาสมัครฯ ที่ได้รับน้อยทำให้ต้องไปประกอบอาชีพอื่น ทั้งยังอาจส่งผลให้ผู้ดูแลเด็กไม่เกิดแรงจูงใจในการทำงานไม่ตั้งใจทำงานซึ่งปัญหาเหล่านี้ถือว่าเป็นปัญหาหลักของศูนย์ฯ ดังที่สำนักสวัสดิการสังคม (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนที่กรุงเทพมหานคร ให้การสนับสนุน : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างศูนย์ที่ตั้งอยู่ในชุมชนแออัดกับชุมชนसानเมือง พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์ฯ ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ความตั้งใจในการทำงานของผู้ดูแลเด็ก และทัศนีย์ ภทรนาวิก (2534 : 59) ได้ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนบ้านบาตรและชุมชนโสมนิส พบว่า ผู้ปกครองเด็กต้องการให้มีการเพิ่มจำนวนพี่เลี้ยงเด็กให้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก เมื่อมีปัญหาควร

บอกให้ผู้ปกครองทราบทันที อย่างไรก็ตามบุคลิกภาพของอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กอยู่ในเกณฑ์ดี อาจเป็นเพราะบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ภายในศูนย์ฯ ส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานแห่งความรักเด็กในจิตใจอยู่แล้ว จึงสามารถปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้ได้ อีกทั้งหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลเด็กเป็นภารกิจที่ต้องอาศัยความละเอียดอ่อนและความอดทน ถึงแม้ว่าค่าตอบแทนที่ได้รับจะไม่มากเมื่อเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนที่ได้รับจากอาชีพอื่น โดยได้รับค่าตอบแทนเพียงเดือนละ 3,000.- บาท เท่านั้น (สำนักพัฒนาชุมชน. 2539 : 1)

1.4 ด้านการจัดกิจกรรม จากการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีการเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย และจิตใจก่อนจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก กิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้เด็กมีส่วนร่วม ส่งเสริม การสร้างวินัย และจริยธรรมให้แก่เด็ก มีการใช้ภาษาพูด ภาษาท่าทางได้ถูกต้อง มีการใช้สื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังจัดให้เด็กได้พักผ่อนวันละ 1-2 ชั่วโมง อีกด้วย จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของศูนย์ฯ ด้านการจัดกิจกรรมที่สามารถสังเกตได้มีความพร้อมอยู่ในระดับดี สามารถจัดกิจกรรมได้เหมาะสมตามเกณฑ์ของสำนักพัฒนาชุมชนที่ได้กำหนดไว้ เช่น การเลี้ยงดูเด็กตามตาราง การจัดกิจกรรมประจำวัน การเตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอน และการผลิตสื่อ เป็นต้น (สำนักพัฒนาชุมชน. 2539 : 3)

2. ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

2.1 ด้านอาคารสถานที่ จากการวิจัย พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอยภายในอาคารเพียงพอ ต้องการปรับปรุงศูนย์ฯ โดยการทาสีศูนย์ฯ ใหม่ และการปรับปรุงเครื่องเล่นเด็ก โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นว่าเพียงพอมากที่สุด และศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความเห็นน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมมากกว่าศูนย์ฯ ขนาดเล็ก เมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างขนาดของพื้นที่ศูนย์ฯ กับจำนวนเด็ก ดังนั้น จึงอาจส่งผลทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ขนาดเล็ก มีความคิดเห็นว่า ควรขยายหรือต่อเติมศูนย์ฯ มีความต้องการทาสีศูนย์ฯ ใหม่ และซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องเล่นเด็กมากกว่าบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง นอกจากนี้ สาเหตุที่บุคลากรในศูนย์ฯ ต้องการปรับปรุงด้านอาคารสถานที่ อาจเป็นเพราะการปรับปรุงอาคารสถานที่ทำให้ผู้ปกครองเด็กเกิดความรู้สึกว่าศูนย์ฯ มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น ส่งต่อภาวะจิตใจและความรู้สึกที่ดีในการทำงานอีกด้วย บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสถานที่ตั้งของศูนย์ฯ มีความเหมาะสม เพราะตั้งอยู่ใจกลางแหล่งชุมชน โดยที่บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความ

เห็นมากกว่าบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ จะต้องรับภาระบริการเด็กเป็นจำนวนมาก ตลอดจนการให้บริการผู้ปกครองที่ต้องมารับ - ส่งเด็กทุกวัน ดังนั้นการเดินทางของผู้ปกครองเด็ก จะต้องได้รับความสะดวกมากที่สุด นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะการดำเนินงานก่อตั้งศูนย์ฯ ในระยะเริ่มแรกนั้นมาจากประชาชนและคณะกรรมการชุมชน ซึ่งมีความต้องการจะให้บุตรหลานของตนเองได้รับการเลี้ยงดูที่ดี เมื่อพ่อ-แม่ไปทำงานในตอนกลางวัน ดังนั้นการเดินทางรับ-ส่งบุตรหลานจะต้องสะดวกและที่สำคัญ คือ อยู่ใกล้บ้าน ศูนย์ฯ ส่วนใหญ่จึงมีสถานที่ตั้งอยู่บริเวณกลางแหล่งชุมชน ดังที่ โกวิทย์ โรจน์จิรนนท์ (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการศึกษาการจัดบริการสังคม ในสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน ของศูนย์บริการสาธารณสุข 15 สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร พบว่า บทบาทที่สำคัญประการหนึ่งของสถานรับเลี้ยงเด็ก คือ การเดินทางสะดวกและแก้ปัญหาสังคมเกี่ยวกับการไม่มีผู้อบรมเลี้ยงดูเด็ก เมื่อบิดามารดาออกไปทำงานนอกบ้าน

ส่วนมาตรการในการดูแลรักษาความปลอดภัยของศูนย์ฯ ก็มีเครื่องดับเพลิง เพราะสภาพพื้นที่ของชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นถนนแคบ ๆ รถเข้า-ออกลำบาก เพราะฉะนั้นถ้าเกิดอัคคีภัยขึ้นในชุมชน เครื่องดับเพลิงจึงมีความจำเป็นอย่างมากในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และชุมชนทุกแห่งจะต้องมีไว้ ส่วนกิจกรรมการรักษาความสะอาดนั้น เป็นสิ่งสำคัญต่อการรับเลี้ยงเด็กภายในศูนย์ฯ สถานที่ วัสดุ และอุปกรณ์ทุกอย่างจะต้องสะอาดถูกสุขลักษณะ ไม่เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค และอีกประการหนึ่งจะทำให้เด็กมีสุขภาพที่ดี ผู้ปกครอง เกิดความมั่นใจในการทำงานของบุคลากรของศูนย์ฯ มากยิ่งขึ้น

2.2 ด้านงบประมาณ จากการวิจัยพบว่า บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับจากสำนักงานเขตเพียงพอ มีการสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน ควรปรับปรุงเงินเดือนของอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก เงินค่าบริการที่ได้รับจากผู้ปกครองเด็กไม่เพียงพอ มีความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินของศูนย์ฯ และไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการแจกอาหารเสริมแก่เด็กมากกว่าบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ จะต้องรับผิดชอบภาระจำนวนเด็กที่มีมาก สิ่งที่จะติดตามมา คือ เรื่องของงบประมาณ จะต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและเอกชนเพิ่มเติม จึงจะเพียงพอ ลำพังเพียงค่าบริการจากผู้ปกครองเด็กนั้นไม่เพียงพอ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงาน of ศูนย์ฯ ได้ ส่วนศูนย์ฯ ขนาดเล็ก และศูนย์ฯ ขนาดกลาง มีภาระเกี่ยวกับการดูแลเด็ก ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่า จึงส่งผล

ทำให้บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากกว่าบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดเล็ก และศูนย์ฯ ขนาดกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการปรับปรุงที่ได้รับการสนับสนุน จากสำนักงานเขตเพียงพอ หน่วยงานเอกชนก็ให้การสนับสนุน ศูนย์ฯ ในด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการเงิน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันหน่วยงานของรัฐ และเอกชนได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเป็นอย่างมาก เพราะเด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติเป็นความหวัง และอนาคตของประเทศ ประเทศไทยจะเจริญหรือพัฒนาขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็กที่ถูกพัฒนาขึ้น ถ้าเด็กได้รับการวางมาตรฐานที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาทั้งสุขภาพ ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมเด็กจะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ เป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังคำที่ว่า การตั้งต้นที่ดีย่อมหมายถึง การสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง (Well Began is half done) (สุชศรี บุรณะกนิษฐ. 2530 : 21)

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรปรับปรุงอัตราเงินเดือนตามค่าแรงขั้นต่ำ ทั้งนี้ เป็นเพราะเงินค่าตอบแทนที่อาสาสมัครผู้ดูแลเด็กได้รับจากกรุงเทพมหานคร เดือนละ 3,000.- บาท ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ที่ได้รับจากอาชีพอื่น ๆ ถือว่าเป็นรายได้ที่น้อยในภาวะเศรษฐกิจและสังคม ในปัจจุบันส่งผลทำให้ไม่เกิดแรงจูงใจในการทำงานได้ ดังนั้น ควรเพิ่มค่าตอบแทนและสวัสดิการ สำหรับผู้ดูแลเด็กให้สอดคล้องกับภาวะค่าครองชีพในปัจจุบัน (สำนักสวัสดิการสังคม. 2535 : บทคัดย่อ)

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเงินค่าบริการที่ได้จากผู้ปกครองเด็กไม่เพียงพอ ทั้งนี้ เป็นเพราะผู้ปกครองเด็กส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้น้อย มีภาระหน้าที่ในการทำมาหากินเลี้ยงดูครอบครัว ดังนั้น จึงสามารถจ่ายค่าบริการแก่ศูนย์ฯ ในจำนวนที่จำกัด และในบางครั้งอาจจ่ายค่าบริการไม่สม่ำเสมอ จะเห็นได้จากค่าบริการที่ผู้ปกครองจ่ายให้แก่ศูนย์ฯ ส่วนใหญ่จ่ายเป็นรายวัน วันละประมาณ 10 - 30 บาท/คน เท่านั้น

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่าการเบิกจ่ายเงินของศูนย์ฯ มีความสะดวก และการแจกอาหารเสริมแก่เด็กไม่มีปัญหา ทั้งนี้ เป็นเพราะศูนย์ฯ ได้ก่อตั้งมานาน การดำเนินงานด้านต่าง ๆ มีความเป็นระบบมากยิ่งขึ้น บุคลากรส่วนใหญ่เข้าใจรูปแบบของการทำงานเป็นอย่างดี และสามารถปรับตัวเข้ากับระบบได้มากยิ่งขึ้น ทำให้บุคลากรมีความเห็นว่าการเบิกจ่ายเงินมีความสะดวก และการแจกอาหารเสริมแก่เด็กไม่มีปัญหา อีกทั้งการเบิกจ่ายเงินและอาหารเสริมแก่เด็กจะขึ้นอยู่กับความเห็นของคณะกรรมการศูนย์ฯ ซึ่งเป็นตัวแทนของ

ส่วนรวม จึงไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน และการแจกอาหารเสริมแก่เด็ก

2.3 ด้านบุคลากร จากการวิจัยพบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เป็นเพราะภารกิจเกี่ยวกับงานเลี้ยงดูเด็ก เป็นงานที่จะต้องอาศัยความอดทน มีใจรัก และทำไปด้วยจิตใจที่พร้อมและยินดี ผู้ที่ปฏิบัติงานจึงอาจเกิดความพึงพอใจในการทำงาน ถึงแม้ว่าจะมีค่าตอบแทนที่ไม่มากนัก แต่ก็พอเลี้ยงชีพได้

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สาเหตุที่ทำให้อาสาสมัคร ผู้ดูแลเด็กลาออก คือ การได้รับค่าตอบแทนน้อย โอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนให้ไปศึกษาต่องานมีน้อย และต้องการความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน คือ การจัดทำสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน และความรู้ด้านสุขภาพอนามัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานในศูนย์ฯ ภาระหน้าที่มิได้มีเฉพาะที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบของสำนักพัฒนาชุมชนเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติจริงแล้วอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กจะต้องทำหน้าที่หลายอย่าง และอัตราส่วนระหว่างจำนวนเจ้าหน้าที่กับจำนวนเด็กก็ไม่สมดุลกัน ดังนั้น เมื่อมีโอกาสได้งานทำในอาชีพอื่นจึงเลือกอาชีพอื่นที่มีค่าจ้างและเวลาพักผ่อนมากกว่านี้ และอีกประการหนึ่ง โอกาสที่อาสาสมัครผู้ดูแลเด็กจะมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานก็มีน้อย เวลาที่จะได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม หรือเรียนต่อก็ถูกจำกัดด้วยการกิจของศูนย์ฯ ดังนั้น จึงถือว่าเป็นปัญหาข้อขัดข้องที่สำคัญประการหนึ่ง ดังที่ อาจารย์พันธุ์จันทร์สว่าง และคณะ (2528 : 60) ได้ศึกษาระบบการให้บริการสวัสดิการสังคมที่มุ่งเน้นสู่การพัฒนาสังคมศึกษา เฉพาะกรณีการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดบริการสวัสดิการสังคมในสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันดำเนินการโดยรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน ได้แก่ อาสาสมัครฯ ทำงานหนักแต่ได้รับค่าตอบแทนน้อยจึงเป็นสาเหตุให้มีการลาออกบ่อยครั้ง

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผู้ปกครองเด็กให้ความร่วมมือกับศูนย์ฯ ปานกลาง การประสานงานระหว่างศูนย์ฯ กับสมาชิกสภาเขต (สช.) สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (สก.) และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ปกครองเด็กมีภาระหน้าที่จะต้องทำงานนอกบ้านในตอนกลางวัน โอกาสที่จะได้ประสานงานกับศูนย์ฯ มีน้อย จะมีโอกาสพบปะกับอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กเฉพาะในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์เท่านั้น ส่วน สช., สก. และ สส. ถือว่าเป็นตัวแทนในระดับท้องถิ่น โอกาสที่จะได้

ประสานงานกันอย่างสม่ำเสมอ นั้นคงมีไม่ต่อเนื่อง แต่อาจมีเวลามาประสานงานเฉพาะเทศกาลสำคัญ หรือกิจกรรมสำคัญที่ทางชุมชนจัดขึ้น ดังนั้น การประสานงานกันจึงอยู่ในระดับปานกลาง

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการเดินทางมาปฏิบัติงานที่ศูนย์ฯ มีความสะดวก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อาสาสมัครผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จะเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น ๆ จึงไม่มีปัญหาข้อขัดข้องเกี่ยวกับการเดินทางมาปฏิบัติงานซึ่งจะมีผลทำให้สามารถมีเวลาดูแลการดำเนินงานของศูนย์ฯ มากยิ่งขึ้น การคัดเลือกอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กจะต้องคัดเลือกจากผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น ๆ เป็นหลัก ถือเป็นคุณสมบัติของอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก ซึ่งได้ระบุไว้ว่า มีนิสัยรักเด็กและมีภูมิสำเนาอยู่ในชุมชนที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนหรือชุมชนข้างเคียง (สำนักพัฒนาชุมชน. 2539 : 4)

2.4 ด้านการจัดกิจกรรม จากการวิจัยพบว่า บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่มีความเห็นมากกว่า บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลาง และศูนย์ฯ ขนาดเล็กในทุกข้อ แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมของศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ จะต้องพบกับความหลากหลายของเด็กจำนวนมากที่มีพฤติกรรม และการแสดงออกที่ไม่เหมือนกัน เป็นลักษณะของความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual difference) ดังนั้นจะต้องอาศัยการจัดกิจกรรมเพื่อละลายพฤติกรรมเด็กจำนวนมากเหล่านี้ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์ฯ กล่าวคือ เพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาให้แก่เด็กก่อนที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในภายหน้า จึงส่งผลทำให้บุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ มีความเห็นมากกว่าบุคลากรในศูนย์ฯ ขนาดกลาง และศูนย์ฯ ขนาดเล็ก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าลักษณะการจัดกิจกรรมจะเน้นทุกด้านเท่ากัน รองลงมา คือ ด้านร่างกาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กจะต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กันทุกด้าน ไม่ว่าจะในด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม (สุษศรี บุรณะกนิษฐ. 2530 : 21) ส่วนด้านร่างกายอาจจะไม่เน้นมาก เพราะความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเด็กอาจยังไม่เพียงพอแต่อาจจะเตรียมความพร้อมด้านอื่น ๆ แทน เช่น ด้านทักษะ วินัย และจริยธรรม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบุฟอร์ด (Buford. 1977 : 5688 : A) พบว่า การสอนในชั้นอนุบาลควรจะเน้นในการพัฒนาด้านอารมณ์ ด้านสติปัญญา เป็นสิ่งสำคัญในลำดับแรกและลำดับต่อไป คือ พัฒนาการทางร่างกาย บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ากิจกรรมที่จัดควรจัดตามความเหมาะสม เพราะการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กในแต่ละวันนั้นต้องขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์นั้น ๆ เป็นหลัก เพราะการจัดกิจกรรม

ของศูนย์ฯ มีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ เป็นต้น ดังนั้น การจัดกิจกรรมแต่ละวันจึงขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของบุคลากรซึ่งต้องอาศัยความยืดหยุ่น และความเหมาะสมในการดำเนินงาน

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรจัดทำสื่อประเภท การเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสอนเด็กจะต้องอาศัยสื่อเฉพาะด้าน ตามวัยเด็ก แต่ละคน ซึ่งจะมีความสามารถในการเรียนรู้ไม่เหมือนกัน จะเกิดความแตกต่างระหว่างบุคคล กิจกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอน ทำให้เด็กตั้งใจเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของศูนย์ฯ นอกจากนี้จะแบ่งเบาภาระหน้าที่ในการดูแลเด็กจากผู้ปกครองที่จะต้องออกไปทำงานนอกบ้านแล้ว ศูนย์ฯ ยังเป็นสถานที่เตรียมความพร้อมและพัฒนาเด็กไปพร้อมกัน ดังนั้น จึงมีกิจกรรมที่หลากหลายในการเตรียมความพร้อม เช่น การเข้าแถว การเล่นอย่างเสรี การเข้ากลุ่มเพื่อนและการรับประทานอาหาร เป็นต้น (สำนักพัฒนาชุมชน. 2539 : 31) ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ต้องอาศัยสื่อการสอนช่วยในการเรียนรู้

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรจัดทำแผนการสอน เป็นรายวัน และควรมีการประเมินผลก่อนและหลังการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดทำแผนการสอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้ของเด็ก แผนจะสามารถกำหนดกิจกรรม เวลา งบประมาณในแต่ละวัน การวางแผนเป็นรายเดือน การประเมินผลก่อนและหลังการสอน จะทำให้สามารถปรับปรุงรูปแบบ และวิธีการสอนให้มีคุณภาพมากที่สุดได้

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า มีการแจ้งกิจกรรมพิเศษให้ผู้ปกครองเด็กและเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเขตได้รับทราบ และมีการประชุมร่วมกันระหว่าง นักพัฒนาชุมชน อาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก และกรรมการศูนย์ฯ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการดำเนินกิจกรรมภายในศูนย์ฯ จะต้องประสานงานทั้งหน่วยงานของ ภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การสนับสนุนศูนย์ฯ ในด้านต่าง ๆ ดำเนินไปได้บรรลุวัตถุประสงค์ในที่สุด หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดตั้งและสนับสนุนศูนย์ฯ เช่น กรุงเทพมหานคร การเคหะแห่งชาติและหน่วยงานเอกชน เป็นต้น (สำนักพัฒนาชุมชน. 2537 : 10)

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าไม่มีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่แก่เด็ก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะทางศูนย์ฯ มีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ความปลอดภัย

ในขณะที่เดินทางไปทัศนศึกษาอาจไม่เพียงพอ ผู้ปกครองไม่อนุญาต และขาดงบประมาณในการดำเนินการ เป็นต้น

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าศูนย์ฯ มีการจัดทำทะเบียนประวัติเด็ก มีการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง มีการให้ภูมิคุ้มกันโรคแก่เด็ก กิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัด คือ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเคลื่อนไหว-จังหวะ กิจกรรมประเภทต่าง ๆ มีความยืดหยุ่นและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ แสดงให้เห็นว่าศูนย์ฯ มีการดำเนินงาน ด้านกิจกรรมที่สอดคล้องกับเกณฑ์ในการจัดตั้งศูนย์ฯ ของสำนักพัฒนาชุมชน เช่น การประชุมผู้ปกครอง การตรวจสอบสุขภาพเด็กและการจัดกิจกรรมวันสำคัญ เป็นต้น (สำนักพัฒนาชุมชน. 2539 : 3) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ทศนีย์ ภทรวานิก (2534 : 59) ที่ได้ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองเด็กต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนบ้านบาตรโสมนัส พบว่า ผู้ปกครองต้องการให้มีการประชุมผู้ปกครอง ต้องการให้มีการตรวจสุขภาพร่างกาย และฟัน และให้คำปรึกษาเรื่องสุขภาพจิต บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผู้ปกครองให้การสนับสนุนศูนย์ฯ ด้านการประชุมผู้ปกครองและงานวันเด็กมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ปกครองเด็กมีภารกิจหน้าที่ในการทำงานมากมีรายได้น้อย ไม่มีเวลาพอที่จะประสานงานและสนับสนุนแก่ศูนย์ฯ จะมีเวลาว่างเฉพาะเทศกาลที่สำคัญเท่านั้น เช่น กิจกรรมวันเด็ก ซึ่งจะมีกิจกรรมการแสดงของเด็ก การแจกสิ่งของ และรางวัลแก่เด็ก ดังนั้นผู้ปกครองจึงให้ความสนใจกิจกรรมในวันนี้เป็นพิเศษ สำหรับการประชุมผู้ปกครองเด็ก เพื่อแจ้งข่าวและกำหนดอัตราค่าบริการ ตลอดจนประชุมปรึกษาหารือในการดำเนินงานของศูนย์ฯ ผู้ปกครองได้ให้ความสนใจในกิจกรรมเหล่านี้ ส่วนการดำเนินงานของศูนย์ฯ ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเขตมากที่สุด อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ของฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลการปฏิบัติงานของศูนย์ฯ แต่ละแห่งอยู่แล้ว อีกทั้งการจ่ายเงินค่าตอบแทนแก่อาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก ตลอดจนวัสดุสิ่งของแก่ศูนย์ฯ จะต้องประสานงานกับฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขต ดังนั้นจึงอาจทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีความเห็นว่าสำนักงานเขตให้การสนับสนุนกิจกรรมศูนย์ฯ มากที่สุดนั่นเอง

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงธน กรุงเทพมหานคร พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนทั้ง 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในข้อที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน และมีความหมายไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากรและด้านการจัดกิจกรรม ดังนั้นเพื่อให้การเสนอการอภิปรายในหัวข้อนี้เป็นรูปธรรมและชัดเจนต่อการอภิปรายผล ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อในการอภิปรายออกเป็น 4 ด้าน

3.1 ด้านอาคารสถานที่ จากการวิจัยพบว่า มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ควรปรับปรุงให้มีพื้นที่ประกอบกิจกรรมมากขึ้นและควรปรับปรุงฝ้าเพดาน ควรสร้างอาคารใหม่ ควรจัดหาโต๊ะ เก้าอี้เพิ่มเติม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาหลักของการดำเนินงานในแต่ละศูนย์ฯ คือ มีขนาดพื้นที่จำกัด และไม่สามารถที่จะจัดหาที่ดินในชุมชนสร้างศูนย์ฯ ใหม่เพิ่มเติมได้ เนื่องจากปัจจุบันที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครมีราคาแพง ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่สำคัญประการหนึ่งของการดำเนินงานของศูนย์ฯ และอาจเป็นเพราะศูนย์ฯ ได้ก่อตั้งมานานและยังไม่เคยได้รับการซ่อมแซมโครงสร้างหลักของอาคาร อาจเกิดความไม่ปลอดภัย ดังนั้นจึงทำให้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างอาคารใหม่ การซ่อมแซมฝ้าเพดานและต้องการอุปกรณ์เกี่ยวกับโต๊ะ เก้าอี้เพิ่มเติม

3.2 ด้านงบประมาณ จากการวิจัยพบว่า มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ควรเพิ่มเงินเดือนให้อาสาสมัครฯ ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน และควรเพิ่มงบประมาณให้มากขึ้น ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากงบประมาณของทางราชการมีจำนวนจำกัด และศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนมีจำนวนมาก จึงเป็นข้อจำกัดในการดำเนินงานของศูนย์ฯ โดยทั่วไป

3.3 ด้านบุคลากร จากการวิจัยพบว่า มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ควรเพิ่มอัตรากำลังอาสาสมัครฯ และจัดฝึกอบรมอาสาสมัครฯ อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากจำนวนเด็กในแต่ละศูนย์ฯ เพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ในขณะที่อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ มีจำนวนเท่าเดิม อาจทำให้เกิดภาระในการทำงานมากยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงส่งผลทำให้บุคลากรในศูนย์ฯ มีข้อเสนอแนะด้านอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่เพิ่มมากขึ้น

3.4 ด้านการจัดกิจกรรม จากการวิจัยพบว่า มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ควรมีการสนับสนุนกิจกรรมศูนย์ฯ อย่างต่อเนื่อง และจัดหาสื่อในการทำกิจกรรมเพิ่มเติม ควรให้ผู้ปกครองเด็กได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ จำนวนเด็กของแต่ละศูนย์ฯ

เพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี แต่งบประมาณมีจำกัด และอุปกรณ์ที่มีอยู่จะไม่เพียงพอรวมทั้งหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนอาจให้การสนับสนุนไม่ต่อเนื่อง ส่วนใหญ่จะสนับสนุนเฉพาะวันสำคัญเท่านั้น เช่น วันเด็ก และวันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น และผู้ปกครองเด็กไม่มีเวลาเพียงพอที่จะมาร่วมกิจกรรมได้อย่างสม่ำเสมอ อันเนื่องมาจากติดภาระหน้าที่ในการทำงาน นอกจากนี้การจัดกิจกรรมของศูนย์ฯ จะต้องอาศัยสื่อที่มีจำนวนคุณภาพเพียงพอที่จะให้เด็กได้สนใจในกิจกรรมที่ศูนย์ฯ จัดขึ้น จึงเป็นปัญหาข้อขัดข้องที่สำคัญประการหนึ่งในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ผ่านมาทำให้เห็นแนวทางที่ควรดำเนินการต่อไป ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และเสนอแนะ เพื่อเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรจัดงบประมาณค่าตอบแทนอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน และเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานของบุคลากรให้เพิ่มมากขึ้น
2. ควรเพิ่มอัตรากำลังอาสาสมัครฯ และบรรจอาสาสมัครฯ ให้เป็นลูกจ้างประจำ เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานของบุคลากรเพิ่มขึ้น
3. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมนักพัฒนาชุมชน ที่จะดำเนินงานโครงการพัฒนาเด็กอย่างสม่ำเสมอทั่วกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งก่อนที่จะปฏิบัติงาน เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ
4. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมอาสาสมัครฯ ก่อนเข้าปฏิบัติงาน และอบรมเพิ่มเติมในขณะที่ปฏิบัติงาน จะส่งผลให้บุคลากรมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินงานตามแผนพัฒนาเด็กเป็นอย่างดี
5. ควรประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานเอกชน ได้มีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์ฯ มากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านงบประมาณในการจัดสร้างศูนย์ฯ และการปรับปรุงอาคารสถานที่ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มพัฒนาสตรี กลุ่มพัฒนาเยาวชน และกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน
2. ควรศึกษาเรื่องปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ในเขตพื้นที่อื่น ๆ ของกรุงเทพมหานคร
3. ควรศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- โกวิทย์ วิจารณ์จันทร์. โครงการศึกษาการจัดบริการสังคมในสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน.
ศูนย์บริการสาธารณสุข 15 สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร. รายงานการฝึก
ภาคปฏิบัติ, 2523.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การจัดบริการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน.
กรุงเทพฯ : เอราวัฒการพิมพ์, 2523.
- _____. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กองแผนงาน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2535.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตร,
2539.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนปฏิบัติการหลักของ
ปภิตาเพื่อเด็กไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2538.
- ชาตศักดิ์ เอ่งสมบูรณ์. ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กในจังหวัดฉะเชิงเทรา. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- ชูศรี สนิทประชากร. การประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร พรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด,
2536.
- โถ แก้วสุขศรี. บทบาทและปัญหาการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
ตามโครงการเปิดขยายชั้นเด็กเล็กในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ ของจังหวัด
นครสวรรค์. ปริญญาโท กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิษณุโลก, 2529. อัดสำเนา.
- หัตตาว ลออโรจนวงศ์. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.
กรุงเทพฯ : กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน, 2532.
- ทัศนีย์ ภัทรนาวิก. ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน :
ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนบ้านบาตรและชุมชนโสมก้น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534. อัดสำเนา.

นโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร, สำนัก. กทม. 33-34. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงาน
เลขานายกรัฐมนตรี, 2534.

_____. สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง กรอบและทิศทางการพัฒนาเด็กและเยาวชน
ต่อโอกาสในกรุงเทพมหานคร : แนวทางนโยบายสู่แผนการปฏิบัติ. สำนักนโยบาย
และแผน กรุงเทพมหานคร, 2538. อัดสำเนา.

นิตยา วีระพงศ์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความร่วมมือของประชาชนในการดำเนินงาน
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2525. อัดสำเนา.

ประชาสัมพันธ์, กอง. จูลสารกรุงเทพมหานคร. ปีที่ 14. ฉบับที่ 144. มีนาคม 2539.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2539.

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. สรุปผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา
การศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ของกระทรวงศึกษาธิการ
ช่วงครึ่งแผนและวิสัยทัศน์การพัฒนาศาสนา และวัฒนธรรม ในช่วงของ
แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) ของ
กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานปลัด กระทรวงศึกษาธิการ, 2538. เอกสารเย็บเล่ม.

ผังเมือง, สำนัก. หลักเกณฑ์ในการแบ่งโซน กทม. กรุงเทพฯ : สำนักผังเมือง, 2537.
อัดสำเนา.

พัฒนาชุมชน, สำนัก. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาชุมชน, 2537.
อัดสำเนา.

_____. ข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาชุมชน, 2539. อัดสำเนา.

_____. แนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชนกรุงเทพมหานคร.
กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาชุมชน, 2539. อัดสำเนา.

ภิญโญ สาร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2521.

ร่วมเย็น ทั้งสุบุตร. การศึกษาการเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ
อุตสาหกรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้รับบริการเคลื่อนที่ มูลนิธิสำโรงร่วมในโรงพยาบาล
สำโรงการแพทย์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.
อัดสำเนา.

- ศักดิ์ดา ปรางประทานพร. "ความคิดเห็นทางการศึกษาของผม อนาคต รุสโซ้,"
สารานุกรมศึกษาศาสตร์. หน้า 301-303. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2539.
- สวัสดิการสังคม, สำนัก. รายงานวิจัยเรื่องผลการดำเนินกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่
กรุงเทพมหานครให้การสนับสนุน : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างศูนย์ที่ตั้งอยู่ในชุมชน
แออัดกับชุมชนชานเมือง. กรุงเทพฯ : กองสังคมสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการสังคม,
 2535.
- _____. รายงานการวิจัย เรื่อง ศึกษาข้อมูลเพื่อจัดบริการสังคมในแหล่งก่อสร้าง :
ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดตั้งศูนย์เด็กเล็กในแหล่งก่อสร้าง. กองสังคมสงเคราะห์
 สำนักสวัสดิการสังคม, กรุงเทพฯ, 2536.
- สาส์ เหมือนมงคลกุล. แนวโน้มการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของไทยในพุทธศักราช 2544.
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. อัดสำเนา.
- สุขศรี บุระกนิษฐ์. สุขภาพเด็ก : วัยทารก-วัยก่อนเรียน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- สุดใจ เหล่าสุนทร. จิตวิทยาการศึกษา ชุดการศึกษาอันดับ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
 เคล็ดไทย, 2518.
- สุนีย์ เอนกนิพัฒน์. การศึกษาการจัดบริการสังคมในสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันของเอกชน
ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
 2526. อัดสำเนา.
- สุภาวดี ชูดีชูเดช. การศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ชนะ
การประกวด และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ไม่ส่งเข้าประกวดของกรมการพัฒนาชุมชน.
 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.
- อัจฉรา สุขารมภ์. พื้นฐานทางจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- อารมณีนันท์ จันทร์สว่าง และคณะ. รายงานวิจัยเรื่องการศึกษาระบบให้บริการสวัสดิการ
ที่มุ่งสู่การพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์, 2528.

- เอกวิทย์ ณ ถลาง. คำกล่าวเนื่องในการประชุมสัมมนาศึกษาธิการจังหวัด วิทยาการผู้ทรงคุณวุฒิ และศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมเด็กปฐมวัยเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2520. ม.ป.ท., 2520. อัดสำเนา.
- Albury, Ronald Graham. "The Development of Guiding Principles for the Establishment and Organization of a Parish Day Nursery School," in Dissertation Abstracts International. V.37. p. 5687-A. New York : University Microfilms International, June, 1977.
- Averbach, B. Aline. "Parent Role in Day Care," in Day Care Problems Process Prospects. Edited By Donald L. Parters. New York : Human Science, 1975.
- Brown, E. J. Who Takes Part in Rural Organization State College. Pennsylvania, State College Press, 1977.
- Buford, Juanita Faye. "Parents Perceptions of Early Childhood Education," Dissertation Abstracts International. 9(37) : 5688 - A; March, 1977.
- Gabbard, Hazel F. Status and Trends in Early Childhood Education : Those First School Years. New York : National Education Association, 1960.
- Lambert, Hazel M. Teaching the Kindergarten Child. New York : Harcourt Brace, 1958.

תוכן

แบบสังเกตสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่ เขตกลุ่มกรุงธน
กรุงเทพมหานคร

ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

สถานที่ตั้ง โทร.

รายละเอียดของศูนย์ฯ	บันทึกการสังเกต
<p><u>ด้านอาคารสถานที่</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะตัวอาคาร 2. สภาพความมั่นคงแข็งแรงของโครงสร้างอาคาร 3. แสงสว่างภายในอาคาร 4. การถ่ายเทอากาศภายในอาคาร 5. สภาพห้องน้ำ ห้องสุขา และอ่างล้างหน้า 6. สถานที่ประกอบอาหาร 7. อุปกรณ์ในการประกอบอาหาร 8. เครื่องนอนเด็ก 9. การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องใช้ประจำตัวเด็ก 10. พื้นที่ใช้สอยในการจัดกิจกรรม <p><u>ด้านงบประมาณ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนอุปกรณ์การเรียนและสื่อการสอน 2. จำนวนเครื่องเล่นส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่เด็ก 3. จำนวนเครื่องนอนเด็ก 4. ปริมาณอาหารกลางวัน 	

รายละเอียดของศูนย์ฯ	บันทึกการสังเกต
<p>5. ปริมาณอาหารเสริม</p> <p>6. ปริมาณน้ำสะอาด</p> <p><u>ด้านบุคลากร</u></p> <p>1. ความกระตือรือร้น และความตั้งใจในการปฏิบัติงาน</p> <p>2. ความสุภาพ อ่อนโยน</p> <p>3. มนุษยสัมพันธ์</p> <p>4. ความสุภาพของการแต่งกาย</p> <p>5. อัตราส่วนอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กต่อจำนวนเด็ก</p> <p><u>ด้านการจัดกิจกรรม</u></p> <p>1. การใช้ภาษาพูด และภาษาท่าทางของอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก</p> <p>2. การใช้สื่อการเรียนการสอน</p> <p>3. การให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม</p> <p>4. กิจกรรมการเสริมสร้างวินัยแก่เด็ก</p> <p>5. กิจกรรมการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่เด็ก</p> <p>6. การจัดให้เด็กพักผ่อน</p>	

แบบสัมภาษณ์เรื่อง ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงธน
กรุงเทพมหานคร

ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สถานที่ตั้ง

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ อายุปี ที่อยู่ปัจจุบัน

.....

ชื่อผู้สัมภาษณ์

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

1. ตำแหน่งของผู้ให้สัมภาษณ์

นักพัฒนาชุมชน

กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

อาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก

2. ขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนที่ท่านรับผิดชอบดูแล

ขนาดเล็ก (จำนวนเด็ก 50 คนลงมา)

ขนาดกลาง (จำนวนเด็ก 51-100 คน)

ขนาดใหญ่ (จำนวนเด็ก 101 คนขึ้นไป)

3. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนแห่งนี้

น้อยกว่า 1 ปี

1 - 5 ปี

5 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขตกลุ่มกรุงเทพมหานคร
กรุงเทพมหานคร

ด้านอาคารสถานที่

1. การใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอยภายในอาคารศูนย์ฯ เพียงพอหรือไม่
 - เพียงพอ
 - ไม่เพียงพอ
 ถ้าไม่เพียงพอท่านคิดว่าควรปรับปรุงอย่างไร
2. ความต้องการปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

 - ซ่อมแซมหลังคา
 - ปรับปรุงห้องน้ำ ห้องสุขา
 - ทางเดินเท้า
 - สนามเด็กเล่น
 - สนามหญ้า
 - ทางระบายน้ำ
 - เครื่องเล่น
 - ทาสีศูนย์เด็กใหม่
 - อื่น ๆ
3. สถานที่ตั้งศูนย์ฯ เหมาะสมหรือไม่
 - เหมาะสม เพราะ
 - ไม่เหมาะสม เพราะ
4. มีมาตรการในการดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่เด็ก ในด้านการป้องกันอัคคีภัยหรือไม่
 - มี ได้แก่
 - ไม่มี เพราะ

5. มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณรอบ ๆ ศูนย์ฯ หรือไม่

- มี ได้แก่
- ไม่มี เพราะ
- อื่น ๆ
-

ด้านงบประมาณ

1. วัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเขตเพียงพอหรือไม่

- เพียงพอ
- ไม่เพียงพอ เพราะ
- อื่น ๆ

2. มีการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานเอกชนหรือไม่

- มี
- ไม่มี เพราะ

ถ้ามีการสนับสนุน ท่านคิดว่าการสนับสนุนดังกล่าวต่อเนื่องหรือไม่

- ต่อเนื่อง
- ไม่ต่อเนื่อง เพราะ
- อื่น ๆ

3. ควรปรับปรุงอัตราเงินเดือนของอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กหรือไม่

- เหมาะสมแล้ว
- ควรปรับปรุง โดย
- อื่น ๆ

4. เงินที่ได้รับจากผู้ปกครองเด็กเพียงพอกับค่าใช้จ่ายของศูนย์ฯ หรือไม่

- เพียงพอ
- ไม่เพียงพอ เพราะ

5. การเบิกจ่ายเงินของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนสะดวกหรือไม่
-] สะดวก
-] ไม่สะดวก เพราะ
-] อื่น ๆ
6. มีปัญหาในการแจกอาหารเสริมให้แก่เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนหรือไม่
-] มีปัญหา เพราะ
-] ไม่มีปัญหา
-] อื่น ๆ

ด้านบุคลากร

1. ท่านมีความพอใจในการปฏิบัติงานหรือไม่
-] พอใจ เพราะ
-] ไม่พอใจ เพราะ
2. ท่านทราบหรือไม่ว่าสาเหตุที่ทำให้อาสาสมัครผู้ดูแลเด็กลาออก ส่วนใหญ่เป็นเพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
-] ได้รับค่าตอบแทนน้อย
-] ได้งานใหม่ที่พึงพอใจมากกว่า
-] ความไม่มั่นคงในหน้าที่การงาน
-] กฎ ระเบียบ ปฏิบัติงานเคร่งครัดเกินไป
-] อื่น ๆ
3. ท่านคิดว่าอาสาสมัครฯ และกรรมการศูนย์ฯ มีโอกาสได้รับการสนับสนุนให้ไปศึกษาดูงานหรือไม่
-] มีโอกาสน้อย
-] มีโอกาสมาก
-] อื่น ๆ

4. ท่านต้องการความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในศูนย์ฯ เรื่องใด
(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
- การจัดทำสื่อ อุปกรณ์ การเรียนการสอน
- ความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็ก
- ด้านสุขภาพอนามัย เช่น โภชนาการ การปฐมพยาบาล
- ด้านการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน
- อื่น ๆ
5. ผู้ปกครองเด็กให้ความร่วมมือมากน้อยเพียงใด
- ให้ความร่วมมือน้อย
- ให้ความร่วมมือปานกลาง
- ให้ความร่วมมือดี
- ให้ความร่วมมือดีมาก
6. มีการประสานงานระหว่างนักพัฒนาชุมชน กรรมการศูนย์ฯ อาสาสมัครฯ กับ สช., สก.
หรือ สส. หรือไม่
- น้อย เพราะ
- ปานกลาง เพราะ
- มาก เพราะ
7. ท่านคิดว่าอาสาสมัครฯ ได้รับการชมเชยและการให้กำลังใจในการปฏิบัติงานหรือไม่
- ได้รับจาก
- ไม่ได้รับ เพราะ
- อื่น ๆ
8. ท่านคิดว่าอาสาสมัครฯ มีความสะดวกในการเดินทางมาปฏิบัติงานหรือไม่
- สะดวก
- ไม่สะดวก
- อื่น ๆ

ด้านการจัดกิจกรรม

1. การจัดกิจกรรมเน้นการพัฒนาการของเด็กในด้านใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
 - ด้านร่างกาย
 - ด้านอารมณ์
 - ด้านสังคม
 - ด้านสติปัญญา
 - เน้นทุกด้านเท่าเทียมกัน
2. มีวิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนอย่างไร
 - จัดกิจกรรมตามความเหมาะสมเหมือนสถานรับเลี้ยงเด็กทั่วไป
 - จัดกิจกรรมตามหลักสูตรของสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร กำหนด
 - อื่น ๆ
3. มีการจัดสื่อประกอบการเรียนการสอนหรือไม่
 - มี
 - ไม่มี เพราะ
 - อื่น ๆ
4. มีการจัดทำแผนการสอนเด็กหรือไม่
 - มีการวางแผนการสอน
 - รายวัน
 - รายสัปดาห์
 - ไม่มีการจัดทำแผนการสอน เพราะ
 - อื่น ๆ
5. มีการประเมินผลก่อนและหลังการสอนหรือไม่
 - มี
 - ไม่มี เพราะ
 - อื่น ๆ

6. ได้แจ้งการจัดกิจกรรมพิเศษให้ผู้ปกครองเด็กทราบล่วงหน้าหรือไม่
-] แจ้ง
-] ไม่แจ้ง เพราะ
-] อื่น ๆ
7. ได้แจ้งการจัดกิจกรรมพิเศษให้เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทราบล่วงหน้าหรือไม่
-] แจ้ง
-] ไม่แจ้ง เพราะ.....
-] อื่น ๆ
8. มีการประชุมพบปะระหว่างนักพัฒนาชุมชน กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก เพื่อประสานความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงานหรือไม่
-] มีการประชุม
-] เดือนละ 1 ครั้ง
-] ตามความจำเป็น
-] ไม่มีการประชุม เพราะ
-] อื่น ๆ
9. มีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ให้แก่เด็กหรือไม่
-] มี
-] ทัศนศึกษานอกสถานที่
-] แข่งขันกีฬาอนุบาล
-] ไม่มี
-] อื่น ๆ
10. มีการจัดทำทะเบียนประวัติเด็กหรือไม่
-] มี
-] ไม่มี เพราะ
-] อื่น ๆ

11. มีการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและการให้ภูมิคุ้มกันโรคแก่เด็กหรือไม่
-] มี
-] ไม่มี เพราะ
-] อื่น ๆ
12. มีกิจกรรมอะไรบ้างที่จัดให้แก่เด็ก (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
-] กิจกรรมเสรี
-] กิจกรรมสร้างสรรค์
-] กิจกรรมการศึกษา
-] กิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์
-] กิจกรรมกลางแจ้ง
-] กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
13. ผู้ปกครองเด็กมีส่วนให้การสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์ฯ ในเรื่องใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
-] ช่วยเหลือศูนย์ฯ ในด้านต่าง ๆ เช่น การปรับปรุง ซ่อมแซม และทำความสะอาดศูนย์ฯ
-] เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ประชุมผู้ปกครอง งานวันเด็ก ฯลฯ
-] ช่วยทำอาหารเลี้ยงเด็ก ฯลฯ
-] อื่น ๆ
14. มีหน่วยงานใดที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
-] สำนักงานเขต
-] กรรมการชุมชน
-] สก., สช., สส.
-] ศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักงานมัย
-] หน่วยงานราชการอื่น (ระบุชื่อหน่วยงาน)
-] หน่วยงานเอกชน (ระบุชื่อหน่วยงาน)
-] อื่น ๆ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

3.1 ด้านอาคารสถานที่

.....
.....
.....
.....

3.2 ด้านงบประมาณ

.....
.....
.....
.....

3.3 ด้านบุคลากร

.....
.....
.....
.....

3.4 ด้านการจัดกิจกรรม

.....
.....
.....
.....

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ น.ส. กนกแสง	ชื่อสกุล	ศิโรจารุ
เกิดวันที่ 30	เดือน มีนาคม	พุทธศักราช 2498
สถานที่เกิด	เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร	
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมอาชีพ	
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	กองส่งเสริมอาชีพ สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร	

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2519	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	จากวิทยาลัยณิชยการธนบุรี
พ.ศ. 2524	ศศ.บ. (รัฐศาสตร์)	จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2540	กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่)	จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร